

ROMÂNIA 2023

Raport Național Voluntar

IMPLEMENTAREA celor 17 ODD-uri

Raportul Național Voluntar 2023
ROMÂNIA

Raportul Național Voluntar 2023
ROMÂNIA

Implementarea celor 17 ODD-uri

Guvernul României
Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă
www.dezvoltaredurabila.gov.ro

Raport către Forumul Politic la Nivel Înalt al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă
New York, Iulie 2023

IUNIE 2023

DEPARTAMENTUL PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

În ultimii cinci ani am avut ocazia să coordonez acest efort național de a implementa Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă. Al doilea Raport voluntar al României ilustrează modul în care am înțeles, la nivel național, să transpunem în practică cele 17 Obiective pentru Dezvoltare durabilă.

Viziunea noastră de implementare, așa cum reiese din document, este una holistică, cu o coordonare la centrul guvernului și cu o structură inter-instituțională robustă și eficientă. În această muncă tehnică axată pe monitorizarea indicatorilor și calibrarea politicilor publice este esențial să nu uităm scopul eforturilor noastre. În viziunea mea, încercăm de fapt să materializăm acele percepțe morale universale pe care le avem din zorii civilizației. De aceea, cred că documentul de față, pe lângă datele pe care le expune, are și un puternic rol simbolic.

Procesul de realizare al celui de-al doilea RNV a fost o oportunitate de a avea din nou un dialog amplu cu toate segmentele sociale. Consultările reprezintă o modalitate de a acumula energie pozitivă și de a o folosi în continuare pentru a mobiliza societatea către acea schimbare de mentalitate care, în 2030, să ne dea încrederea că am reușit să punem omenirea pe traiectoria corectă către un viitor sustenabil.

LÁSZLÓ BORBÉLY

Consilier de stat,

Coordonator național pentru implementarea Agendei 2030

KLAUS IOHANNIS
Președintele României

Raportul Național Voluntar prezentat în acest document evidențiază progresele realizate la nivel național în ceea ce privește structura de guvernanță și de evaluare a implementării Obiectivelor Dezvoltării Durabile (ODD-urilor), precum și avansul efectiv în realizarea unor ODD-uri.

Datele din raport constituie o oglindă a situației actuale care trebuie să ne mobilizeze în a accelera eforturile pentru o Românie, o Uniune Europeană și o lume sustenabile. Mai sunt doar șapte ani până în 2030, moment al bilanțului global în materie de realizare a ODD-urilor. Decada în care ne aflăm trebuie să fie o veritabilă decadă a acțiunii.

Raportul vine cu o serie de recomandări la final, care necesită implementare fără ezitare, ele fiind cuprinse și în documentele programatice elaborate de Administrația Prezidențială în ultimii ani. Promovarea educației pentru climă și dezvoltare durabilă, pregătirea și formarea experților în dezvoltare durabilă, inclusiv la nivelul administrației publice, sprijinirea și stimularea mediului de afaceri și societății civile în implementarea ODD-urilor, precum și mai buna utilizare a finanțării verzi disponibile sunt esențiale pentru atingerea ambițiilor naționale în materie de sustenabilitate.

CUPRINS

Rezumat - România sustenabilă	8
Mesaje cheie	10
Abrevieri	12
1 Introducere	14
2 Metodologia și procesul de pregătire a raportării	18
3 Cadrul instituțional și politici favorabile implementării Agendei 2030	24
4 Implementarea celor 17 ODD în România	36
5 Concluzii și pași de urmat	76
Mulțumiri	80
Anexa statistică	

Rezumat

România sustenabilă

România prezintă în 2023 al doilea RNV, elaborat sub coordonarea Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă | Guvernul României, o entitate creată la centrul guvernului cu scopul de a asigura alinierea politicilor și măsurilor pentru implementarea la nivel național a Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Primul RNV al României a prezentat informații despre arhitectura instituțională pentru dezvoltare durabilă la acea dată și informații despre procesul de implementare al Agendei 2030, cu referire la obiectivele de dezvoltare durabilă supuse analizei detaliate la nivelul HLPF 2018, respectiv ODD 6, ODD 7, ODD 11, ODD 12, ODD 15 și ODD 17. Au fost prezentate progresele rezultate din analiza indicatorilor din mai multe sectoare și viziunea pentru parcursul viitor, în spiritul principiului „nu lăsăm pe nimeni în urmă”.

Al doilea RNV prezintă **progresele semnificative înregistrate de România în implementarea Agendei 2030**. Descrie structura robustă de guvernare pe mai multe niveluri, eforturile în consolidarea mecanismelor pentru asigurarea coerenței politicilor publice pentru dezvoltare durabilă, parteneriatele naționale și regionale și stadiul actual pentru toate cele 17 ODD. În sprijinul atingerii ODD, România a contextualizat Agenda 2030 prin Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, a cărei implementare este facilitată de Planul Național de Acțiune și a stabilit setul de **Indicatorii Naționali de Dezvoltare Durabilă**.

RNV 2023 a fost realizat într-un **proces participativ multisectorial și multi-stakeholder**, similar cu cele care au stat la baza elaborării SNDDR 2030 și a PNA. În paralel cu elaborarea RNV a fost realizat raportul subnațional Localizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale ONU la nivelul municipiilor și comunelor din România, Declarația Tinerilor prin care își exprimă sprijinul pentru Agenda 2030 și Vocea copiilor cu privire la implementarea ODD în România.

Natura integrată, indivizibilă și interconectată a ODD este asigurată de întreaga **structură a cadrului de guvernare pentru dezvoltare durabilă** și operaționalizată prin **rețeaua nucleelor de dezvoltare durabilă** create la nivelul ministerelor de linie, coordonată de la centrul Guvernului prin DDD.

În structura de prezentare a fiecărui ODD sunt incluse răspunsul României la crizele care au afectat societatea și în mod special la criza COVID-19 și modul în care Guvernul a răspuns la principiul de a nu lăsa pe nimeni în urmă și a acționat pentru creșterea rezilienței grupurilor vulnerabile. O atenție sporită a fost alocată corelării modului de abordare a fiecărui ODD la nivelul guvernului și, respectiv a ministerelor de linie, cu abordarea la nivelul întregii societăți. Mai mulți stakeholders au contribuit cu exemple de bune practici sau inițiative de creștere a rezilienței comunităților la diferite presiuni, pentru fiecare ODD în parte. Procesul de realizare a RNV a reprezentat un prilej de a mobiliza toate segmentele sociale în vederea accelerării parteneriatului extins pentru implementarea cu succes a ODD.

Coloana Infinitului
Sculptură de Constantin Brâncuși (1876-1957)

„Trebuie să încerci neconținut să urci foarte sus,
dacă vrei să poți să vezi foarte departe.”

Constantin Brâncuși

Mesaje cheie

Anul 2015 a fost un an de răscruce pentru omenire și pentru România deopotrivă. Evenimente cruciale au adus țările împreună, iar prin consensul exprimat s-au creat premisele unei agende globale comune de acțiune până în 2030:

Cadrul de la Sendai
pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru
perioada 2015-2030
Martie 2015

Agenda de acțiune de la Addis Ababa
cadru global pentru finanțarea dezvoltării durabile prin
alinieră tuturor fluxurilor și politicilor de finanțare la
prioritățile economice, sociale și de mediu
Iulie 2015

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă:
Transformarea lumii noastre
plan de acțiune pentru oameni, planetă și
prosperitate, care prin cele 17 obiective de
dezvoltare durabilă și 169 ținte integrate și
indivizibile, echilibrează cele trei dimensiuni ale
dezvoltării durabile: economică, socială și mediu
Septembrie 2015

Acordul de la Paris
privind schimbările climatice
Decembrie 2015

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă reprezintă un răspuns la problemele sociale, economice și de mediu ale lumii și implicit ale României și cele 17 ODD asigură un cadru prin care se poate realiza tranziția spre o economie sustenabilă

România se află la jumătatea drumului în implementarea Agendei 2030, asumată la nivelul Guvernului României, în spiritul Declarației Camerelor reunite ale Parlamentului privind Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, din aprilie 2016.

Implementarea unei viziuni holistice care să cuprindă principiile Agendei 2030 necesită:

Leadership

Profesionalism

Parteneriate

Colaborare

Acțiune

Eficiență

Pentru o implementare eficientă a Agendei 2030, experiența României relevă că este nevoie de:

Voință politică

Declarația Parlamentului României, din aprilie 2016, trasează direcții de acțiune prin adaptarea structurilor de lucru pentru abordarea coerentă și unitară a ODD în activitatea parlamentară, realizarea unui cadru strategic pentru coordonare intersectorială la nivel de ministere și un organism coordonator sub directă autoritate a prim ministrului

Viziune

România are o strategie ce contextualizează Agenda 2030 la nivel național, din noiembrie 2018 și un plan național de acțiune până în 2030, din iunie 2022

Coordonare la centrul Guvernului

Departamentul pentru dezvoltare durabilă, înființat în 2017 în subordinea prim-ministrului, are rolul principal de coordonare națională a implementării Agendei 2030 și de raportare a progreselor

Coerența politicilor publice și bugetare bazată pe durabilitate

Au fost adoptate documente strategice esențiale în 2022, care au creat premisele legale pentru integrarea perspectivei ODD în *metodologiile de planificare a politicilor* în întreaga administrație publică, *elaborarea și executarea programelor bugetare și consolidarea sistemului de evaluare a impactului reglementărilor*

Rețea interinstituțională

La nivelul ministerelor s-a creat o rețea de nuclee pentru dezvoltare durabilă cu specialiști în 22 domenii sectoriale, din 2019, care au rolul de a urmări implementarea ODD ce țin de domeniul sectorial și de a urmări actualizarea și armonizarea politicilor sectoriale în sensul asigurării coerenței politicilor

Coordonare sectorială cheie

Tot de la centrul Guvernului se coordonează domenii cheie pentru implementarea Agendei 2030, cum sunt *strategia de economie circulară, planul de acțiune pentru eficiență energetică a clădirilor*

Monitorizare a progreselor

A fost stabilit setul de indicatori naționali de dezvoltare durabilă, monitorizați cu sprijinul Institutului Național de Statistică și în colaborare cu ministerele

Platformă de date deschise

Platforma România Durabilă pune la dispoziție date statistice cu indicatori obiectivi și subiectivi, care măsoară percepția publică în relație cu ODD, cu acces în regim de date deschise.

Este nevoie ca această platformă să se dezvolte și să includă mai multe informații legate de politici, bune practici etc., de tipul one-stop-shop

Centru de Excelență pentru Dezvoltare Durabilă

Se fac demersuri pentru dezvoltarea unui centru de excelență, ca instituție inovatoare de cercetare, educație și dialog pentru dezvoltare durabilă, pentru alinierea politicilor și deciziilor publice în scopul susținerii obiectivelor de dezvoltare durabilă, cu extensii în cele 8 regiuni de dezvoltare ale României

Masa critică

Pe lângă dimensiunea instituțională, este nevoie de o masă critică de oameni care să schimbe mentalități și să acționeze în spiritul principiilor dezvoltării durabile.

La nivelul întregii societăți s-a format o mișcare de susținere a principiilor și practicilor pentru dezvoltare durabilă, reprezentând instituții publice centrale, autorități locale, forurilor academice și universitare, institute naționale de cercetare-dezvoltare, asociații patronale și sindicate, sectorul privat, organizații și asociații neguvernamentale, asociații de tineret și alte segmente ale societății civile, precum și cetățeni.

Dezvoltarea durabilă este cu și despre oameni, iar toate aceste eforturi instituționale pe care România le-a făcut și continua să le facă nu vor fi suficiente dacă nu sunt întreținute cu pasiune, determinare și, mai ales, cu speranță.

România este hotărâtă să rămână un hub regional de bune practice și de promovare a Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

ABREVIERI

ACoR	Asociația Comunelor din România
AFIR	Agenciei pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
AIMMAIPE	Agencii pentru IMM, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului
AMR	Asociația Municipiilor din România
AOD	Asistența Oficială pentru Dezvoltare / ODA
ASR	Ambasada Sustenabilității în România
AUR	Apele Unite ale României
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIM	Biroul Internațional al Muncii
CCDD	Consiliul Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă
CCDD-UBB	Centrul de Cercetare pentru Dezvoltare Durabilă - Universitatea Babeș-Bolyai
CCR	Curtea de Conturi a României
CDI	Cercetare, dezvoltare, inovare
CEE	Consiliul Comunităților Europene
CExDD	Centrul de Excelență pentru Dezvoltare Durabilă
CIDD	Comitetul Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă
CNCD	Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
CNSP	Comisia Națională de Strategie și Prognoză
CRS	Codul Român al Sustenabilității
CRoS	Coaliția România Sustenabilă
DDD	Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă – Guvernul României
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
EC	Comisia Europeană
ECDC	Centrul European pentru Prevenirea și Controlul Bolilor
EEAC	Rețeaua Europeană a Consiliilor pentru Mediu și Dezvoltare Durabilă
ESDN	Rețeaua Europeană de Dezvoltare Durabilă
EUROSTAT	Biroul de Statistică al Uniunii Europene
FC	Fondul de Coeziune al UE
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FNUASS	Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate
GES	Gaze cu efect de seră
HLPF	Forumul Politic la Nivel Înalt pentru Dezvoltare Durabilă
HVAC	Încălzire, ventilatoare și aer condiționat
IFDD	Institutul Francofoniei pentru Dezvoltare Durabilă
IGES	Institutul pentru Strategii Globale de Mediu, Japonia
INCD	Institut(e) de Cercetare, Dezvoltare, Inovare
INDD 2030	Indicatori naționali de dezvoltare durabilă 2030
ISD	Investiții străine directe
ISR	Indice Social de Referință
IUCN	Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii
NALAS	Rețeaua Asociațiilor Autorităților Locale din Sud-Estul Europei
NDD	Nuclee pentru dezvoltare durabilă

NEET	Tineri care nu sunt în ocupare, educație sau formare
NZEB	Casa cu consum de energie aproape zero
ODD	Obiectiv(e) de dezvoltare durabilă
OCDE	Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare
OCDE DAC	OCDE Comitetul de Asistență pentru Dezvoltare
PCSD	Coerența politicilor pentru dezvoltare durabilă
PDD	Programul Dezvoltare Durabilă
PIB	Produs intern brut
PINIESC	Planului Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice
PNA	Planul Național de Acțiune pentru implementarea SNDDR 2030
PNRR	Programul Național de Redresare și Reziliență
POCU	Programul Operațional Capital Uman
RCC	Consiliul Cooperării Regionale
RNV	Raport Național Voluntar
RoAid	Agencia României de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare
ROWL	Asociația Romanian Women's Lobby
RSV	Raport Subnațional Voluntar
SEE	Europa de Sud-Est
SEEC	Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est
SDG(s)	Obiectiv(e) de dezvoltare durabilă
SDG index	Indice de dezvoltare durabilă pentru evaluarea dezvoltării durabile a fiecărei unități administrativ-teritoriale (comună, oraș, municipiu și județ) din România
SDSN	Rețeaua ONU de Soluții pentru Dezvoltare Durabilă
SGG	Secretariatul General al Guvernului României
SNCISI	Strategia națională de cercetare, inovare și specializare inteligentă 2022-2027
SNDDR 2030	Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030
SNEC	Strategia Națională privind Economia Circulară
SRE	Surse regenerabile de energie
UAT	Unități administrativ-teritoriale
UCLG	United Cities and Local Governments
UE VR	Raportul Voluntar al Uniunii Europene
UI Design	User Interface Design
UNAIDS	Programul Comun al Națiunilor Unite privind HIV/SIDA
UN DESA	Departamentul Organizației Națiunilor Unite pentru Afaceri Economice și Sociale
UNECE	Comisia Economică a Organizației Națiunilor Unite pentru Europa
UNHCR	Agencia ONU pentru Refugiați în România
UX Design	User Experience Design
VAB	Valoare adăugată brută
VNB	Venit național brut
VNR Lab	Laborator RNV
WP SUSTDEV	Grupul de Lucru Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă de la nivelul Consiliului UE

1 INTRODUCERE

La cinci ani după primul RNV, România se prezintă la HLPF cu un progres remarcabil înregistrat ca urmare a efortului național de susținere a Agendei 2030. Raportul prezintă realizările și provocările în atingerea ODD, cadrul de guvernare și mecanismele instituționale de asigurare a coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă, răspunsul României la situațiile de criză și sprijinul pentru întărirea rezilienței grupurilor vulnerabile, bunele practici ale instituțiilor și societății civile angajate în implementarea dezvoltării durabile.

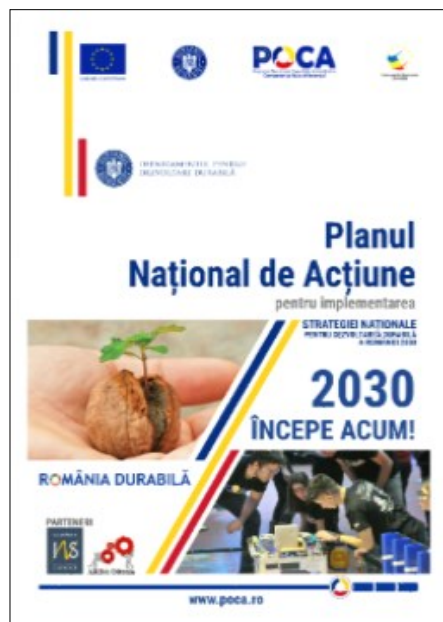
În noiembrie 2018, sub coordonarea Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă, România adoptă Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, care în *Capitolul III Implementare și monitorizare* proiectează întreg cadrul de guvernare pentru atingerea celor 17 obiective de dezvoltare durabilă contextualizate la nivel național.

"O implementare de succes implică un cadru legislativ și instituțional consolidat, cu mecanisme funcționale și cu stabilirea de roluri clar definite."

*Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030
Capitolul III – Implementare și monitorizare*

Transpunerea în practică a cadrului de implementare și monitorizare, s-a realizat prin Proiectul SIPOCA 613 [România Durabilă](#), cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, în efortul de consolidare a cadrului de guvernare pentru dezvoltare durabilă, așa cum a fost proiectat în SNDDR 2030, începând cu 2019.

Au fost create structuri noi de decizie și expertiză Comitetul Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă, Consiliul Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă, rețeaua Nucleelor pentru Dezvoltare Durabilă și Coaliția România Sustenabilă, concomitent cu instrumente puternice de lucru ca Planul Național de Acțiune pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Standardul ocupațional pentru Expert Dezvoltare Durabilă, Indicatorii Naționali pentru Dezvoltare Durabilă 2030,

platforma de date deschise Agregator Romania Durabilă și Codul Român al Sustenabilității, care implică întreaga societate în parcursul spre dezvoltare durabilă, la toate nivelurile, de la guvern până la cetățean.

Această temă centrală reprezintă elementul de continuitate, dar și de progres față de primul RNV și este prezentată în detaliu în secțiunea *Cadrul instituțional și politici favorabile implementării Agendei 2030*.

Pentru cadrul de guvernare, UN DESA a desemnat Guvernul României, prin DDD, câștigătorul anului 2021 la categoria Enhancing the effectiveness of public institutions to reach the SDGs - StrenghtRO-SDGs, în semn de recunoaștere a inovației și excelenței în administrația publică și contribuția semnificativă la implementarea Agendei 2030.

Aflată la jumătatea drumului în implementarea Agendei 2030, coordonată de la nivelul Guvernului, România și-a asumat în ultimii cinci ani un rol de hub regional în promovarea ODD. A implementat proiecte în parteneriat cu organizații internaționale de prestigiu ca Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică și Banca Mondială și s-a alăturat unor rețele profesionale cu expertiză de cel mai înalt nivel, ca Rețeaua Europeană de Dezvoltare Durabilă și Rețeaua Europeană a Consiliilor Consultative pentru Dezvoltare Durabilă și Mediu. Nu în ultimul rând, România a avut o prezență activă în cadrul celor mai importante evenimente ONU în legătură cu implementarea Agendei 2030, respectiv Forumul la Nivel Înalt pentru Dezvoltare Durabilă, Forumul Regional al Comisiei Economice a Națiunilor Unite pentru Europa, Stockholm +50, Conferința Națiunilor Unite pentru Ape.

Procesul de elaborare a RNV a avut un caracter puternic participativ, multisectorial și *multi-stakeholder*, similar cu cel care a stat la baza adoptării Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 și a Planului Național de Acțiune. La procesul de revizuire au participat și au fost consultați reprezentanți ai ministerelor și altor instituții publice centrale, ai autorităților locale, agențiilor de dezvoltare regională, forurilor academice și universitare, institutelor naționale de cercetare-dezvoltare, asociațiilor patronale și sindicatelor, sectorului privat, organizații și asociații neguvernamentale și ai altor segmente ale societății civile, precum și a cetățenilor interesați. Modul de desfășurare al procesului este prezentat în detaliu în secțiunea *Metodologie și proces de elaborare*.

Evaluarea s-a realizat pentru toate cele 17 ODD, contextualizate la specificul național prin Strategie, luându-se în considerare țintele naționale asociate, politicile și programele care le susțin și răspunsul societății civile. Pentru caracterizarea fiecărui ODD au fost evaluați

indicatorii corespunzători, începând cu 2016. Evaluarea Institutului Național de Statistică indică pentru România un grad de realizare a ODD de 62,1%, menținându-se în continuare provocări importante. Dacă rezultate mai bune se înregistrează mai ales în ceea ce privește scăderea ratei sărăciei, a creșterii ponderii energiei regenerabile concomitent cu reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, România trebuie să accelereze eforturile pentru a reuși să modifice trendul actual și să atingă unele ținte privind ODD 4, ODD 6 sau ODD 12. Tot în prezentarea ODD s-au abordat situațiile de criză și măsurile pentru a nu lăsa pe nimeni în urmă. Tabloul la zi este prezentat în secțiune *Implementarea celor 17 ODD în România*.

Procese similare de evaluare, la scară locală, au fost efectuate în paralel cu procesul de elaborare a *Raportului Național Voluntar*. Categoriile din societate au fost implicate în elaborarea *Raportului Copiilor privind Obiectivele de Dezvoltare Durabilă*, a *Declarației Tineretului* și a *Raportului Subnațional Voluntar* care încorporează perspective relevante din societate, altele decât cele incluse în evaluarea ODD, precum și provocările viitoare în implementarea Agendei 2030.

Prin prezentarea celui de-al doilea RNV, România își reafirmă angajamentul pentru implementarea Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă. Prin cadrul instituțional și instrumentele pe care le-a dezvoltat, România a reușit să creeze un context favorabil implementării celor 17 ODD. În cadrul procesului de elaborare a RNV s-a realizat o evaluare onestă a situației actuale, a provocărilor care persistă și a pașilor de urmat, în colaborare cu rețeaua de stakeholderi naționali implicați în implementarea ODD.

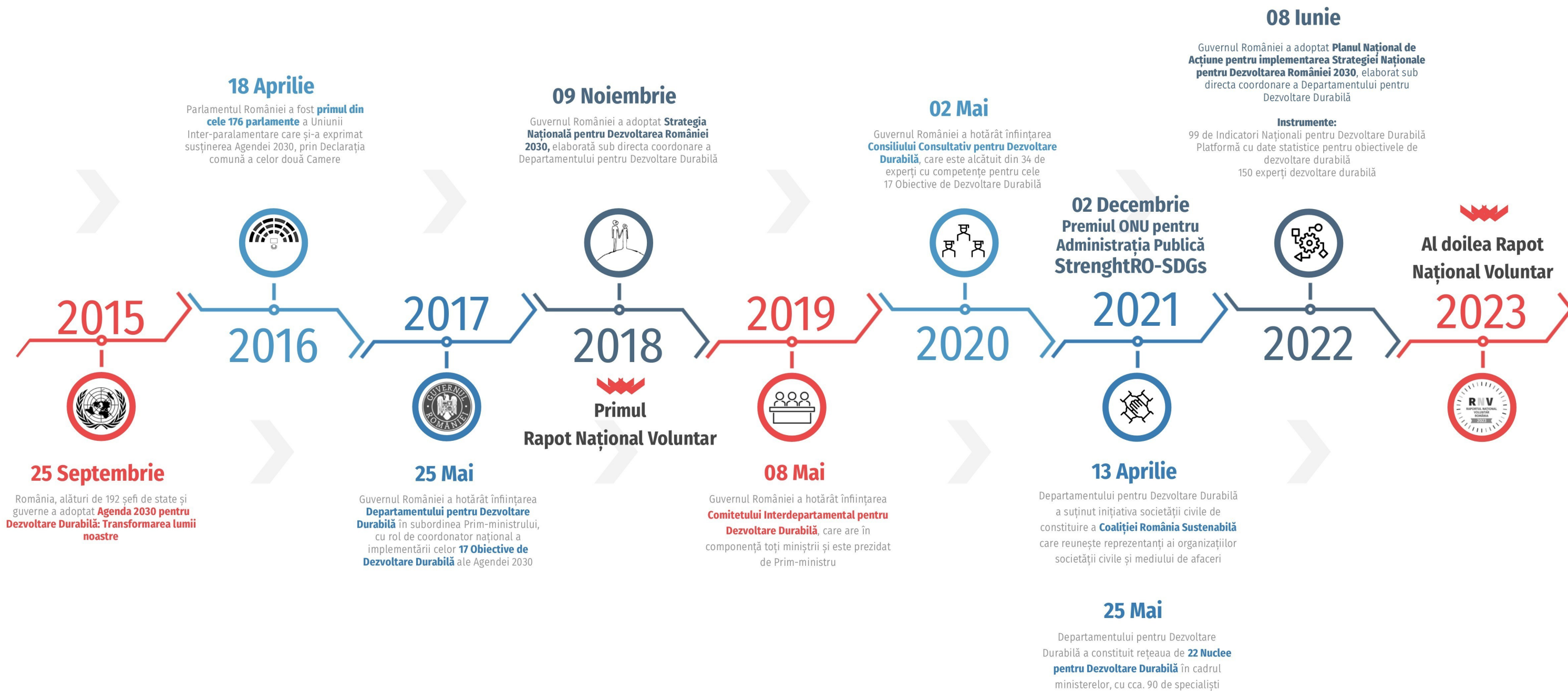
Menținerea în continuare a atitudinii pro-active de implicare a tuturor segmentelor sociale și a unui parteneriat global în spiritul solidarității intergeneraționale asigură parcursul spre unui viitor durabil.

Ultima întâlnire pentru elaborarea Raportului Național Voluntar, 2023, București, România
Sursa: Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă

Parcursul României către sustenabilitate

2 METODOLOGIA ȘI PROCESUL DE PREGĂTIRE A RAPORTĂRII

METODOLOGIE DE LUCRU

Pregătirea și elaborarea celui de-al doilea RNV a fost coordonată de către Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă. În cadrul DDD s-a constituit echipa de bază, care a identificat etapele de parcurs și termenele, resursele și responsabilitățile. Au fost identificate părțile interesate, s-au constituit grupurile de lucru și a fost proiectat procesul de consultare și elaborare, în conformitate cu procedura de întocmire a RNV. Proiectul celui de-al doilea RNV, în formă consolidată, a fost transmis spre consultare tuturor părților implicate pentru consultarea finală, către CIDD pentru aviz, după care a fost înaintat Guvernului României spre aprobare, înainte de depunerea la ONU în iunie 2023.

În sarcina echipei DDD au fost și stabilirea strategiei de comunicare, a planului de angajare a părților interesate în elaborarea RNV, a calendarului de consultări și colectarea informațiilor și contribuțiilor pentru evaluarea progresului în implementarea SNDDR 2030. Ca mijloace de comunicare s-au folosit comunicatele pe paginile web ale DDD și partenerilor, anunțuri în rețeaua Facebook, canalele de comunicare instituționale, evenimente și workshop-uri online și cu prezență fizică.

În vederea pregătirii metodologiei de lucru, reprezentanți din partea DDD au participat la toate sesiunile de instruire și schimb de bune practici organizate de UN DESA cu sprijinul țărilor gazdă, în vederea elaborării RNV, în perioada octombrie 2022 - aprilie 2023.

Al doilea RNV al României, aduce un plus primei Raportări din 2018, prin evaluarea progreselor înregistrate pentru toate cele 17 ODD ale Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, contextualizate la nivel național. Fiind prima raportare a tuturor celor 17 ODD, evaluarea s-a făcut față de anul de referință 2016, într-o manieră integrată și interconectată cu cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile. Sursa principală de informații, pentru evaluarea progresului în implementarea ODD, a constituit-o setul de INDD 2030, în corespondență cu indicatorii globali de dezvoltare durabilă acolo unde a fost posibil. Evaluările statistice realizate de Institutul Național de Statistică se prezintă în anexa statistică la raport.

Evaluarea la nivel național a luat în considerare răspunsul tuturor părților interesate care au contribuit cu analize, perspective și exemple de bune practici. Ministerele au răspuns cu evaluări sectoriale pentru fiecare din țintele aflate în domeniul lor de competență, în acord cu SNDDR 2030 și PNA. RNV se bazează pe date existente, politici și strategii în vigoare și studii și rapoarte întocmite de organisme cu acțiune locală.

PĂRȚI INTERESATE IMPLICATE ÎN PROCES

Elementul cheie al procesului de evaluare și raportare l-a reprezentat cadrul național de guvernanta pentru dezvoltare durabilă, care implică toate părțile interesate în implementarea SNDDR 2030, printr-o abordare integrată la nivelul Guvernului și la nivelul întregii societăți. Funcționalitatea acestui mecanism de guvernanta și PNA pentru implementarea SNDDR 2030 au facilitat includerea în raport a perspectivelor tuturor componentelor societății, de la administrația publică centrală la reprezentanți ai societății civile.

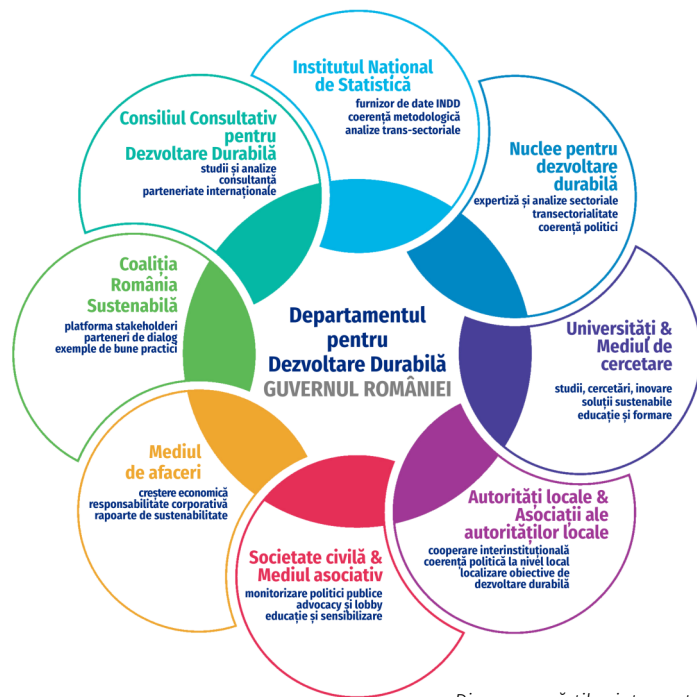

Diagrama părților interesate
Sursa: Departamentul pentru dezvoltare durabilă

Abordarea la nivelul ministerelor

Toate domeniile ministeriale au fost implicate în procesul de pregătire a RNV, prin experții din cadrul rețelei NDD, constituite la nivelul ministerelor de linie și a alor autorități publice centrale. În procesul de evaluare, contribuția NDD a fost esențială pentru scanarea și actualizarea tabloului politicilor, strategiilor și planurilor naționale sectoriale care susțin coerența politicilor pentru dezvoltare durabilă și implementarea celor 17 ODD.

În timpul procesului de elaborare, cu contribuția NDD a fost creat un instrument de lucru comun, denumit Matricea ODD, un tablou actualizat INDD 2030, corespondența cu indicatorii globali acolo unde este cazul, politicile, strategiile și planurile de acțiune la nivel național care susțin țintele corespunzătoare ODD, așa cum sunt asumate în SNDDR 2030.

Abordarea la nivelul întregii societăți

DDD, ca urmare a campaniilor de diseminare a Agendei 2030 și SNDDR 2030, deține o bază de date de peste 3.000 de suporteri ai dezvoltării durabile la nivel național, din universități, institute naționale de cercetare - dezvoltare, autorități publice locale, asociații regionale și locale, mediu economic și companii, antreprenori, parteneri sociali, organizații de tineret, studenți și copii, ONG-uri și organizații ale societății civile, inclusiv a grupurilor vulnerabile. Părțile interesate cheie implicate în proces, au mai fost reprezentate de CCDD și CoRS, cu care DDD a angajat un dialog activ și a menținut colaborarea pe toată perioada de elaborare a RNV.

Activitatea intensă și notorietatea DDD în domeniul dezvoltării durabile și colaborarea deschisă din ultimii cinci ani cu toți acești

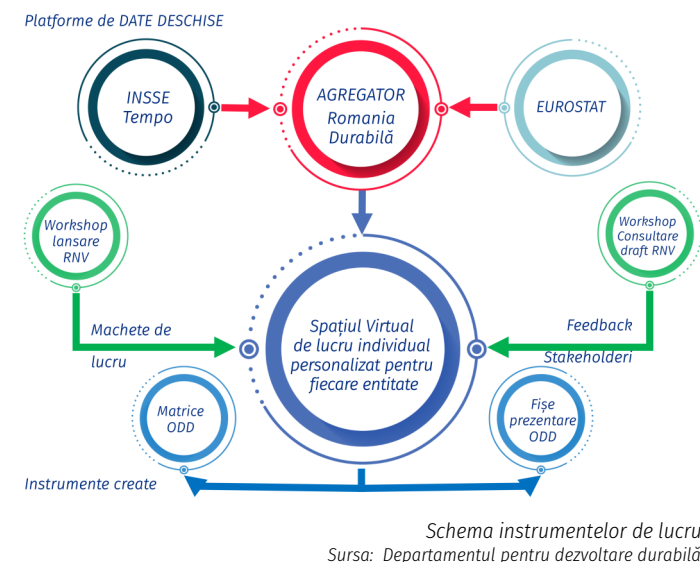
actori, a făcut posibilă realizarea unei consultări la nivel național a societății civile, prin mobilizarea și implicarea în procesul de elaborarea a RNV a reprezentanților tuturor părților interesate.

Date statistice naționale

Procesul de evaluare a beneficiat, pe întreg parcursul, de expertiza specialiștilor din cadrul INS și se bazează în principal pe datele statistice naționale. Colaborarea sistematică cu INS a început încă din anul 2019, după aprobarea SNDDR 2030, pentru stabilirea INDD 2030. În analiza și selectarea INDD 2030, alături de INS au fost implicate autorități publice centrale și alte agenții și organizații, furnizoare de date statistice cu relevanță la nivel național, precum și CCDD. După stabilirea setului de indicatori, DDD a facilitat semnarea de convenții de colaborare tripartite între SGG, INS și ministere / agenții guvernamentale / organizații, prin care părțile s-au obligat să contribuie constant cu date de înaltă calitate, pentru consolidarea sistemului de date național pentru dezvoltare durabilă.

INS a sprijinit DDD în realizarea rapoartelor periodice de progres privind implementarea SNDDR 2030, documentate pe date statistice naționale, actualizate și dezagregate, după caz, în funcție de caracteristicile relevante la nivel național. Rapoartele de progres au fost publicate pe pagina web a DDD și INS și au fost prezentate CIDD și Subcomisiei pentru Dezvoltare Durabilă din Parlamentul României

de date deschise Agregator România Durabilă.

Schema instrumentelor de lucru
Sursa: Departamentul pentru dezvoltare durabilă

În perioada decembrie 2022 - mai 2023, modul de colaborare a constat în întâlniri în persoană și de la distanță, în patru grupuri de lucru tematice pentru domeniile: Dezvoltare socială durabilă, Protecția durabilă a mediului, Dezvoltare economică durabilă și Instituții eficiente, guvernanta și parteneriate, cu o participare de cca. 90 persoane.

Consultările în grupuri de lucru și agregarea contribuțiilor părților interesate au continuat până la finalizarea RNV, în mai 2023, când a fost transmis spre avizare CIDD. Procesul de elaborare a RNV s-a încheiat în mai 2023, odată cu aprobarea prin Hotărâre a Guvernului.

Consultare în grupul de lucru Protecția durabilă a mediului
Palatul Victoria - Guvernul României, 9 februarie 2023
Sursa: Departamentul pentru dezvoltare durabilă

EVALUĂRI VOLUNTARE PARALELE

Vocea copiilor

Raportul Copiilor pentru Raportul Național Voluntar al României reprezintă vocea copiilor cu privire la implementarea ODD, cu accent pe aspectele importante pentru copii. Acesta este un raport realizat și scris de copii. Adulții au avut doar un rol de facilitare în proces și le-au furnizat copiilor informațiile necesare despre context pentru discuțiile privind diferite ODD.

Raportul Copiilor reprezintă sinteza opiniilor, idelor și propunerilor din cadrul discuțiilor purtate în mai multe etape.

- Două întâlniri online la care au participat 33 de copii, de la șapte

ONG-uri, asociații ale elevilor, Boardul Copiilor și cinci Consilii Locale ale Copiilor, sprijinite de Reprezentanța UNICEF în România. Copiii au discutat despre ODD 1 și ODD 11, aprilie 2023

- Vocea copiilor exprimată în procesul de elaborare a Raportului Copiilor privind implementarea Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului, cu participarea a 16 copii de la șapte ONG-uri, asociații ale elevilor și Boardul Copiilor. Procesul a fost coordonat de Reprezentanța UNICEF în România și de Organizația Salvați Copiii România. Copiii au discutat despre drepturile copilului: educație, timp liber și activități recreative; incluziunea grupurilor vulnerabile; schimbări climatice; sănătate; digitalizare, care sunt direct legate de următoarele ODD 3, 4, 5, 10 și 13, martie 2023,
- Puncte de vedere, declarații și luări de poziție ale copiilor, formulate în cadrul unor dezbateri publice, consultări, rapoarte, cercetări, mecanisme de participare a copiilor la luarea deciziilor, organizate de către Reprezentanța UNICEF în România și de Organizația Salvați Copiii România la care au participat peste 55.000 de copii.

Consultarea tinerilor
Sursa: LSRS

de peste 10.000 de membri, cu reprezentanțe în peste 50 de țări, Uniunea Studenților din România care reunește 104 organizații de tineret din întreaga țară.

Raportul subnațional

Asociația Municipiilor din România și Asociația Comunelor din România, sub coordonarea reprezentanților Uniunii Orașelor și Autorităților Locale și Rețelei de Asociații ale Autorității Locale din sud-estul Europei a inițiat, în paralel, elaborarea Raportului subnațional voluntar. Localizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă din cadrul Agendei 2030 a ONU la nivelul municipiilor și comunelor din România.

Raportul subnațional este un instrument puternic pentru creșterea gradului de conștientizare, care contribuie la îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor și la stimularea transformărilor de jos în sus. În timpul procesului de elaborare a raportului subnațional a existat o colaborare strânsă între entitățile coordonatoare la nivel local și DDD, pentru armonizarea eforturilor și asigurarea complementarității cu RNV.

RSV a fost elaborat în perioada ianuarie - mai 2023. Metodologia a inclus colectarea și analiza primară de date calitative și cantitative la nivelul municipiilor și comunelor din România privind două categorii tematice majore: Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și cadrul de politici favorizant pentru implementarea acestora.

Raportul cuprinde:

- Contribuția municipiilor și comunelor la implementarea, în funcție de relevanța pentru aria de responsabilitate a administrațiilor publice locale, a ODD 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 16, prin proiectele realizate și subsumate ODD respective, indiferent de gradul de cunoaștere al acestora ori de formalizare la nivelul strategiilor de dezvoltare la nivel local.
- Percepții, opinii și reprezentări sociale ale reprezentanților municipiilor și comunelor privind cele mai importante obiective de dezvoltare la nivel local, gradul de cunoaștere și asumare al ODD din cadrul Agendei 2030 de către autoritățile locale, precum și factorii blocați pentru implementarea proiectelor de dezvoltare la nivel local. A fost avut în vedere impactul pandemiei COVID-19 și politicile de răspuns la nivel local.

Scopul Raportului subnațional voluntar a fost de a ilustra contribuția municipiilor și comunelor la îndeplinirea ODD, mai ales în situațiile în care nu au existat date statistice sau administrative agregate la nivel local. Raportul a prezentat progresele realizate de autoritățile locale de la nivelul municipiilor și comunelor din România pentru localizarea ODD prin proiectele realizate. Informații despre bune practici sau proiecte de succes la nivel local au fost culese în mod curent de către AMR și ACoR, ca bază pentru schimbul de informații între reprezentanții administrațiilor publice locale și în scopul premierii

performanței. Pornind de la rezultatele analizei, RSV a indicat domeniile pentru care sunt necesare măsuri suplimentare pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă și a oferit recomandări pentru o mai bună asumare și implementare a Agendei 2030 la nivel local.

DIALOGURI ȘI SCHIMB DE LECȚII ÎNVĂȚATE CU ALTE ȚĂRI

România a dezvoltat modele de bune practici în implementarea Agendei 2030, pe care le-a împărtășit partenerilor la nivel regional și internațional. De asemenea, pentru a-și lărgi experiența, România a participat la schimburi de bune practici și parteneriate, premegător pregătirii procesului de elaborare a RNV, pentru a învăța din experiența altor țări angajate în implementarea ODD.

Schimb de bune practice cu Italia facilitate de OECD

În noiembrie 2022, reprezentanți ai DDD, SGG și experți din cadrul ministerelor, membri ai rețelei nucleelor pentru dezvoltare durabilă din România și reprezentanți ai Ministry of Environment and Energy Security din Italia au participat la activitățile sesiunii de peer learning Mechanisms and tools for addressing National Action Plan.

Workshop-ul facilitat de OECD a avut ca scop prezentarea și discutarea mecanismelor și instrumentelor de sprijinire a PCSD pentru implementarea strategiilor naționale de dezvoltare durabilă din Italia și România, pe trei paliere: viziune și leadership, mecanisme instituționale, politici de finanțare și evaluarea impactului.

Masă rotundă la Forumul Regional pentru Dezvoltare Durabilă UNECE

În martie 2021, România în parteneriat cu OECD a organizat o masă rotundă cu tema Aligning the European Recovery and Resilience Plans with the 2030 Agenda for Sustainable Development: The role of policy coherence and public service leaders, în marja Forumului Regional pentru Dezvoltare Durabilă de la Geneva.

Discuțiile și schimbul de bune practici s-au concentrat pe provocările privind armonizarea politicilor implicate în alinierea planurilor de redresare din cauza COVID-19 în regiune cu cele de susținere a ODD, inclusiv rolul coerenței politicilor în sprijinirea tranzițiilor ecologice și digitale, precum și a rezilienței în general. Au fost explorate mecanismele instituționale, abilitățile funcționarilor publici și capacitățile guvernamentale necesare pentru a asigura o redresare

România la atelierele de evaluare voluntară ale UE organizate de Comisie pentru statele membre

În 2021, Consiliul UE a invitat Comisia Europeană și Serviciul European de Acțiune Externă să pregătească prima evaluare voluntară a UE și să o prezinte la HLPF din 2023. Evaluarea voluntară a UE este o etapă importantă care ilustrează modul în care acțiunile întreprinse de UE și statele membre realizează ODD-urile în UE și nu numai. UE VR sa bazat pe experiențele statelor membre. În iunie 2022, România a depus o contribuție națională consolidată prin completarea unui chestionar pentru statele membre, privind implementarea generală a ODD, acțiuni externe dincolo de granițele UE, cu accent pe sprijinirea țărilor partenere în implementarea ODD, activități privind coerența politicilor pentru dezvoltare, prin abordarea impactului politicilor asupra țărilor în curs de dezvoltare. Mai mult,

România a participat în perioada noiembrie 2022 – ianuarie 2023 la cele 4 ateliere ad-hoc de evaluare voluntară ale UE organizate de Comisie pentru statele membre, în scopuri de informare, clarificare și feedback cu privire la conținutul Raportului.

Schimb de bune practici cu țările partenere în Rețeaua europeană de dezvoltare durabilă

În 14 iunie 2022, Guvernul României, împreună cu Rețeaua Europeană de Dezvoltare Durabilă și Rețelele Europene de Consilii Consultative pentru Dezvoltare Durabilă a Mediului, au organizat la Reprezentanța Permanentă a României pe lângă UE de la Bruxelles cea de-a 7-a platformă de învățare între egali ESDN Evaluări naționale voluntare: provocări, succese și Lecții învățate. Scopul a fost de a facilita învățarea unii de la alții prin schimbul de exemple de bune practici între factorii de decizie din Europa, cu accent pe evaluările naționale voluntare. Exemple de bune practici pentru raportarea voluntară au fost împărtășite de reprezentanții UNECE, Republica Finlanda cu experiența pregătirii celui de-al doilea VNR în 2020, Confederația Elvețiană și Regatul Țărilor de Jos cu cel de-al doilea VNR pregătit pentru iulie 2022. La întâlnire au participat și reprezentanți ai Comisiei Europene și ai

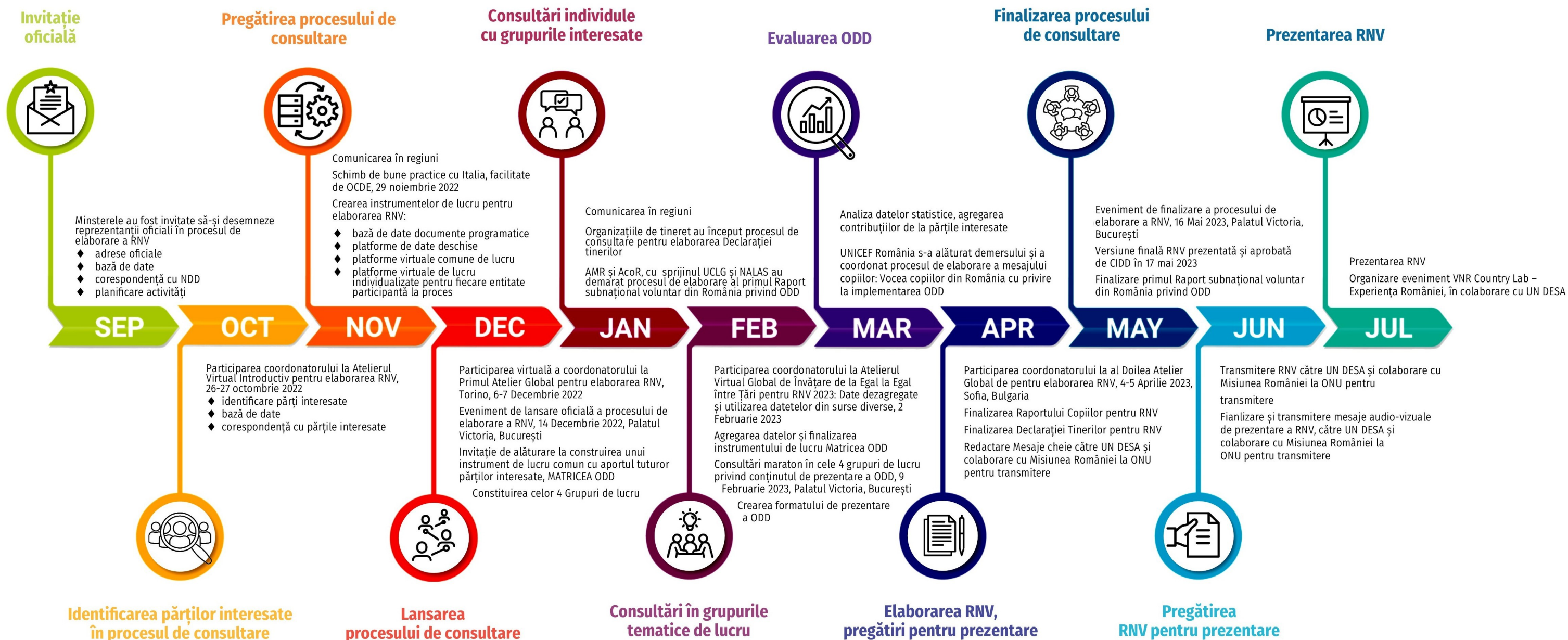

Sesiunea ESDN Peer Learning, Bruxelles, Belgia, 2022
Sursa: Departamentul pentru dezvoltare durabilă

Consiliului Economic și Social European și au transmis mesaje. Directorul adjunct al Departamentului European Green Deal SG.D2 a prezentat proiectul Uniunii Europene Planning the EU Voluntary Review în 2023, sprijin pentru elaborarea raportului de progres voluntar la nivel european în implementarea Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, pentru HLPF 2023.

PROCESUL DE ELABORARE RNV

3 CADRUL INSTITUȚIONAL ȘI POLITICI FAVORABILE IMPLEMENTĂRII AGENDEI 2030

ASUMAREA ODD LA NIVELUL GUVERNULUI

România a înregistrat progrese importante în atingerea ODD, de la raportarea anterioară, care se reflectă în și, se datorează cadrului instituțional național de implementare. La nivelul anului 2018, dezvoltarea durabilă era încă o responsabilitate partajată între Comitetul Interministerial pentru coordonarea integrării domeniului protecției mediului în politicile și strategiile sectoriale la nivel național condus de Viceprim-Ministrul, Ministrul Mediului și Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, coordonat de un Consilier de Stat, în cadrul Guvernului României.

Preluarea coordonării la nivel național a implementării celor 17 ODD de către [Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă](#), o entitate robustă creată la centrul Guvernului în 2017, în coordonarea prim-ministrului, a accelerat realizarea cadrului de guvernare pentru consolidarea coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă, făcând dovada asumării Agendei 2030 la nivelul Guvernului.

cărora s-a constituit grupul de redactare a SNDDR 2030, constituit din specialiști din ministere și instituții publice centrale. De asemenea, au fost consultate autoritățile locale, agențiile de dezvoltare regională, forurile academice și universitare, institutele naționale de cercetare-dezvoltare, asociațiile patronale și sindicatele, sectorul privat, organizațiile neguvernamentale și alte segmente ale societății civile precum și cetățeni interesați, fiind organizate consultări publice regionale în cele opt regiuni de dezvoltare ale României și conferințe dedicate grupurilor interesate. Proiectul noii strategii a fost prezentat Subcomisiei de Dezvoltare Durabilă din cadrul Camerei Deputaților și, ulterior, aprobat prin Hotărâre a Guvernului.

“SNDDR 2030 reprezintă farul care ghidează implementarea Agendei 2030 în toate politicile sectoriale ce pot promova dezvoltarea durabilă pe plan național. Însă acest lucru nu va fi suficient. Este nevoie de implicarea tuturor actorilor în realizarea obiectivelor Agendei 2030. Implicarea fiecărui cetățean este imperativă în implementarea acestei strategii.”

László BORBÉLY, Consilier de stat
Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, Guvernul României

În iunie 2022, după un important proces participativ multisectorial și multi-stakeholder, similar cu cel care a stat la baza adoptării strategiei, a fost finalizat și aprobat [Planul Național de Acțiune pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030](#). PNA este documentul umbrelă, cu o definiție clară a direcțiilor, a acțiunilor esențiale și a orizontului de timp care trebuie respectate pentru implementarea SNDDR 2030. În același timp, PNA împuternicește participanții implicați în atingerea obiectivelor să adopte măsuri concrete pentru fiecare ODD de care sunt responsabili, oferind cadrul propice pentru autonomie în luarea deciziilor de politică specifice.

Pentru monitorizarea și evaluarea progreselor implementării SNDDR 2030 a fost stabilit noul set de [Indicatori naționali de dezvoltare durabilă 2030](#), validat în februarie 2022 și [Ghidul](#) referitor la setul INDD pentru autoritățile publice implicate în procesul de monitorizare și raportare a progreselor. Setul de INDD include 291 de indicatori, dintre care 99 principali și 192 adiționali, pentru măsurarea țințelor pentru anul 2030 ale SNDDR 2030. Indicatorii sunt un reper pentru măsurarea progresului României și o parte dintre aceștia sunt corelați cu setul de indicatori de dezvoltare durabilă ai Uniunii Europene, [EUROSTAT SDGs](#) sau în corespondență cu unii dintre indicatorii globali ai Agendei 2030.

„Am finalizat sistemul de monitorizare al indicatorilor de dezvoltare durabilă până în 2030. Este clar că nu putem formula politici publice coerente și aplicate fără să avem date. Nu putem monitoriza implementarea Strategiei fără aceste date esențiale. Reprezentanții instituțiilor, care trebuie să raporteze indicatorii, au primit astăzi informații folositoare privind mecanismul de raportare a celor 291 de indicatori. Nu ne oprim. Am demonstrat că putem face echipă la nivel guvernamental pentru a accelera implementarea Agendei 2030 și vom continua să atragem alături de noi întreaga societate în acest demers.”

László BORBÉLY, Consilier de stat
Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, Guvernul României
14 februarie 2022

Pentru accelerarea diseminării și implementării principiilor dezvoltării durabile, precum și atingerii țințelor SNDDR 2030 în sectorul de afaceri, s-a identificat necesitatea elaborării unui cod al sustenabilității, care să stimuleze și să sprijine companiile în realizarea rapoartelor de sustenabilitate. În decembrie 2020, Departamentul a semnat Memorandumul de înțelegere între Secretariatul General al Guvernului României, prin Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă și Consiliul German pentru Dezvoltare Durabilă privind Codul Sustenabilității, cu scopul utilizării modelului german de bună practică. Departamentul a coordonat în anul 2022 elaborarea [Codul Român al Sustenabilității](#) și a [Ghidului](#) privind utilizarea Codului, care oferă îndrumări clare cu privire la cerințele de conținut și procesul de întocmire a rapoartelor de sustenabilitate pentru entitățile interesate. În timpul procesului de elaborare au fost organizate sesiuni de consultare cu reprezentanți ai mediului de

CADRUL DE GUVERNANȚĂ PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Începând cu anul 2019, Departamentul a inițiat construcția cadrului de guvernare, așa cum a fost prevăzut în Capitolul III al SNDDR 2030. De asemenea, s-a inițiat procesul de creare și consolidare a mecanismelor pentru asigurarea coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă care vin în sprijinul implementării celor 17 ODD.

Prin dezvoltarea cadrului strategic și instituțional de guvernare a ODD, Guvernul României și-a propus să devină un leader în implementarea Agendei 2030, la nivel național și regional.

Cadrul instituțional pentru dezvoltare durabilă
Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Comitetul Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă

Comitetul Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă s-a constituit în anul 2019, sub președinția prim-ministrului, având în componența sa toți membrii cabinetului Guvernului. Comitetul Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă este un organism interinstituțional, cu rol consultativ, care urmărește procesul de implementare, monitorizare și revizuire a SNDDR 2030. Departamentul asigură secretariatul permanent al CIDD, începând cu 2019. Comitetul Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă se întrunește în ședințe anuale, la inițiativa Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă.

Box 2

Atribuții ale Comitetului Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă

- Urmărește procesul de implementare, monitorizare, evaluare și revizuire a SNDDR 2030
- Urmărește integrarea principiilor și ODD în cadrul tuturor politicilor naționale, programelor, planurilor și strategiilor
- Propune aprobarea planului de acțiune pentru implementarea SNDDR 2030
- Avizează consultativ raportul anual al DDD, privind stadiul implementării SNDDR 2030, pentru prezentarea către Parlamentul
- Propune îmbunătățirea cadrului legislativ și instituțional, în scopul implementării angajamentelor asumate de România la nivel internațional în domeniul dezvoltării durabile
- Asigură concordanța SNDDR 2030 cu alte documente programatice sau politice adoptate la nivel internațional în domeniul dezvoltării durabile
- Coordonează elaborarea setului de INDD, îl avizează și propune actualizarea

Ședința Comitetului Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă,
28 Decembrie 2021
Sursa: Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă

„Am prezidat deja în mandatul meu o primă întâlnire a CIDD unde, alături de colegii mei din Guvern, am analizat situația implementării acestei Strategii. România în calitate de membru al ONU și-a asumat încă din anul 2015 implementarea ODD stabilite prin documentul emblematic Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, propunându-și ca printr-o abordare integrată și multidimensională a celor 3 piloni, social, economic și mediu, să conducă România pe o traiectorie sustenabilă.”

Nicolae-Ionel CIUCĂ, Prim-ministru, Guvernul României
Evenimentul de lansare a Planului Național de Acțiune pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030
București, 22 Iunie 2022

Subcomisia Parlamentară pentru Dezvoltare Durabilă

Subcomisia Parlamentară pentru Dezvoltare Durabilă, înființată în anul 2016 în cadrul Comisiei pentru Politică Externă a Camerei Deputaților, sprijină coerența politicilor pentru dezvoltarea durabilă și oferă un cadru de dezbateră pentru monitorizarea stadiului de implementare a SNDDR 2030 și a altor politici publice care pot contribui la dezvoltarea durabilă. Subcomisia promovează inițiative legislative pentru susținerea transformării sustenabile a României, le analizează și din perspectiva impactului asupra obiectivelor de dezvoltare durabilă, realizând, atunci când este cazul, propuneri de revizuire sau adaptare pentru Comisiile implicate. Structura este un liant între DDD și Parlamentul României.

Prima ședință a Consiliului Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă, 21 August 2021

Sursa: Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă

„Pentru noi, membrii Consiliului Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă, a fost și este o provocare permanentă, o plăcere să lucrăm cu Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă. Ne inspiră acțiunile lor! Provocarea asumată până acum a avut două direcții și anume, contribuția la Planul Național de Acțiune și la stabilirea indicatorilor naționali pentru dezvoltare durabilă.”

Adrian CURAJ, Președinte

Consiliul Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă
Evenimentul de lansare a platformei de date Agregator România Durabilă
București, 7 noiembrie 2022

Rețeaua Nucleelor pentru Dezvoltare Durabilă

Rețeaua NDD s-a constituit în 2019 la inițiativa DDD, cu sprijinul tuturor ministrelor și altor autorități publice centrale și cuprinde 22 de nuclee cu cca. 90 experți în domenii sectoriale. Structura rețelei NDD a fost dimensionată ca o construcție de domenii de dezvoltare durabilă care să transcendă schimbărilor iminente asociate cu ciclurile electorale sau cu modificările instituțiilor guvernamentale, permițând asigurarea armonizării și continuității PCSD.

NDD sunt formate din personal tehnic existent în administrația publică centrală și au rolul de a impulsiona și urmări implementarea ODD ce țin de domeniul de activitate al instituției. NDD sunt parteneri de dialog permanent și de construcție pentru implementarea Agendei 2030, ai DDD și INS. Structura rețelei NDD asigură abordarea integrată a dimensiunilor economice, sociale și de mediu ale ODD, prin armonizarea transversală a politicilor sectoriale, în efortul comun de implementare a SNDDR 2030.

Box 3 Activități desfășurate de Subcomisia Parlamentară pentru Dezvoltare Durabilă:

- Elaborarea de rapoarte și recomandări privind politicile publice pentru dezvoltare durabilă în România
- Organizarea de dezbateri și audieri publice cu privire la problemele de dezvoltare durabilă
- Promovarea cooperării între instituțiile publice, sectorul privat și societatea civilă pentru dezvoltare durabilă
- Participarea la conferințe și evenimente internaționale privind dezvoltarea durabilă și schimbul de bune practici
- Colaborarea cu alte structuri parlamentare și organizații internaționale pentru promovarea dezvoltării durabile
- Elaborarea de propuneri legislative și amendamente la legislația existentă pentru a asigura o dezvoltare

Consiliul Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă

CCDD s-a constituit în 2020 pentru a asigura participarea constantă a reprezentanților mediului academic, cercetării și societății civile, la implementarea SNDDR 2030. Rolul CCDD este de a propune inițierea și elaborarea documentelor programatice și metodologiilor pentru implementarea SNDDR 2030. CCDD este format din 34 de de specialiști, cu competențe în domeniul celor 17 ODD și asigură consultanță DDD și CIDD începând cu anul 2021. Departamentul asigură secretariatul permanent al CCDD.

Box 4 Activități desfășurate de Consiliul Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă

- Realizează studii, cercetări, analize și participă la dezbateri privind implementarea SNDDR 2030
- Elaborează puncte de vedere și proiecte de propuneri de inițiative legislative, în domeniile prioritare pentru SNDDR 2030
- Oferă sprijin pentru eficientizarea Sistemului Statistic Național, prin validarea INDD
- cooperează cu instituții și organisme de drept public sau privat din domeniul dezvoltării durabile
- Colaborează în parteneriate naționale și internaționale în domeniu (ex.: EEAC)

Box 5 Domeniile Nucleelor pentru Dezvoltare Durabilă

■ Afaceri Externe	■ Finanțe Publice
■ Afaceri Interne	■ Fonduri Europene
■ Agricultură	■ Justiție
■ Apărare	■ Mediu
■ Ape și Păduri	■ Mediul de Afaceri
■ Cultură	■ Muncă și Protecție Socială
■ Cercetare	■ Sănătate
■ Comunicații	■ Tineret și Sport
■ Dezvoltare Regională	■ Transporturi și
■ Economie	■ Infrastructură
■ Educație	■ Turism
■ Energie	

Alocarea de resurse umane, capacitatea acestor persoane și crearea unei rețele de comunicare tehnică transversală la nivelul ministerelor reprezintă premisele reușitei procesului transformățional prin care trece administrația publică centrală pentru asigurarea coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă, de la abordările de tip „siloz”, la abordările de tip „cooperare, coordonare și colaborare”, din inițiativa proprie.

Pentru recunoașterea aportului personalului din instituțiile publice la implementarea Agendei 2030, în 2018 a fost introdusă, în Clasificarea Ocupațiilor din România, meseria de expert în dezvoltare durabilă, abordare unică în UE. Departamentul a sprijinit dezvoltarea unui program de training la nivel postuniversitar, customizat pe activitățile specifice și pe competențele necesare pentru exercitarea acestei noi profesii. În toamna anului 2022 s-a finalizat programul pilot de training, cu prima „promoție” de 150 experți dezvoltare durabilă, persoane care își desfășoară activitatea în cadrul autorităților publice centrale, cu preponderență în cele 22 NDD, dar și din cadrul SGG, INS și Curtea de Conturi a României.

Pentru integrarea acestor experți, Codul administrativ din România oferă posibilitatea autorităților și instituțiilor din administrația publică centrală și locală, cu atribuții în implementarea activităților specifice privind dezvoltarea durabilă, să includă în schema de personal funcția publică de expert în dezvoltare durabilă.

„Programul de formare s-a încheiat, dar învățarea nu se termină niciodată: aceasta este o oportunitate unică de a-ți asuma rolul de agent al schimbării, de a promova o nouă mentalitate orientată spre ODD în instituția ta, în rândul colegilor, dar și în afara instituției.”

Scisoarea de misiune - Ceremonia de absolvire a cursului expert dezvoltare durabilă
Academia de Studii Economice, București, 22 Noiembrie 2022

Ceremonia de absolvire a cursului expert dezvoltare durabilă
Sursa: Academia de Studii Economice, București, 22 Noiembrie 2022

Institutul Național de Statistică

Statistica oficială în România este organizată și coordonată de [Institutul Național de Statistică](#), organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului României și în coordonarea prim-ministrului. INS asigură comparabilitatea și compatibilitatea informațiilor statistice naționale cu cele produse de statistica europeană, colaborând cu EUROSTAT, cu alte oficii de statistică ale țărilor europene, precum și cu organismele specializate ale ONU și internaționale.

Institutul Național de Statisticăcolaborează cu ministerele și cu alte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și cu serviciile publice pentru compatibilizarea sistemului statisticii oficiale cu celelalte sisteme informaționale.

În anul 2022, INS în colaborare cu DDD, CCDD și specialiști din cadrul ministerelor și altor autorități publice furnizoare de date statistice relevante pentru monitorizarea progreselor în implementarea SNDDR 2030, a finalizat procesul de identificare a celor 291 INDD, din care 243 indicatori unici și de stabilire a celor 99 de indicatori principali, precum și [Ghidul](#) și [Fișele INDD](#) pentru îndrumarea autorităților publice implicate în procesul de monitorizare și raportare a SNDDR 2030. Datele statistice ale INDD 2030 sunt accesibile pe platforma INS.

La inițiativa DDD și în parteneriat cu INS, în anul 2022 a fost creată și lansată oficial o platformă virtuală populată cu indicatori pentru dezvoltarea durabilă de tip open data, denumită, [Agregator România Durabilă](#). Platforma are o caracteristică unică, prin aceea că preia în

timp real datele statistice oficiale naționale și europene, printr-un algoritm care nu necesită implicarea unui operator uman, din baza TEMPO a INS și EUROSTAT.

Box 6 Atribuții ale Institutului Național de Statistică

- Elaborează sistemul de indicatori statistici, metodologiile de calcul, tehnologiile și standardele specifice de obținere a indicatorilor
- Proiectează, realizează și exploatează sistemul informatic statistic
- Culege, prelucrează și stochează date și informații în vederea asigurării bazelor de date statistice
- Organizează, conduce cercetările statistice și elaborează studii și analize economico-sociale
- Informează opinia publică și autoritățile publice cu privire la evoluția economică și socială la nivel național
- Avizează metodologiile cercetărilor statistice organizate de instituțiile și serviciile publice

sustenabilitate, între autoritățile publice, mediul de afaceri și societatea civilă.

În calitate de partener de dialog al Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă, Coaliția România Sustenabilă, atât prin secretariatul asigurat de către reprezentanții Ambasadei Sustenabilității în România, cât și prin membrii acesteia, s-au implicat într-un mod activ în procesele de elaborare ale Planului Național de Acțiune pentru implementarea SNDDR 2030, Codului Român al Sustenabilității și RNV. În etapele de consultări pentru Codul Român al Sustenabilității, peste 20 de organizații membre ale Coaliției, sub coordonarea echipei din cadrul ASR, au desfășurat la rândul lor un amplu proces de consultare în vederea redactării materialelor de lucru, centralizării și transmiterii sugestiilor.

În etapele ulterioare, membri Coaliției au participat la sesiunile de training pentru înțelegerea și utilizarea criteriilor de evaluare și raportare nefinanciară.

Membrii Coaliției prezenți la aceste procese de consultare și formare au reprezentat o serie largă de sectoare de activitate, printre care retail, banking, transporturi, construcții, consultanță, ambalaje și gestionarea deșeurilor s.a.

„Nu există nicio îndoială cu privire la complexitatea și provocările ridicate de noua versiune a Directivei CSRD. Multe companii nu au în prezent competențele și experiența pentru a elimina disocierea între afaceri și sustenabilitate și, să stabilească sustenabilitatea ca principiu de bază al afacerii. Este un factor major de schimbare, deoarece Directiva va crește calitatea și cantitatea de informații pe care companiile le vor raporta, folosind un standard european și în format digital. Argumentul pentru sustenabilitate poate părea copleșitor, dar este o condiție sine qua non pentru dezvoltarea durabilă a României.”

Dragoș Tuță, Fondator și Președinte
Ambasada Sustenabilității în România
București, 2022

MECANISME INSTITUȚIONALE PENTRU COERENȚA POLITICILOR PENTRU DEZVOLTĂRE DURABILĂ

Caracterul universal, indivizibil și interconectat al ODD necesită integrarea la toate nivelurile societății a celor trei dimensiuni ale dezvoltării durabile economică, socială și de mediu, prin asigurarea și întărirea coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă.

Prin SNDDR 2030 Guvernul s-a angajat în construcția PCSD și în 2019 a

Box 8 Principii directoare pentru coerența politicilor pentru dezvoltare durabilă

- Instituționalizarea angajamentului politic
- Considerații pe termen lung în procesul de luare a deciziilor
- Coordonarea interministerială și trans-sectorială
- Procese participative
- Legăturile între politici și integrarea politicilor
- Consultarea și coordonarea între nivelurile guvernamentale
- Monitorizarea și raportarea coerenței politicilor
- Resurse și instrumente financiare

solicitat OECD să evalueze în ce măsură cadrul instituțional și strategic este adecvat și să formuleze recomandări pentru îmbunătățire. În evaluare au fost luate în considerare cele opt principii directoare pentru promovarea bunelor practici instituționale pentru coerența politicilor.

Dimensiunea externă a PCSD, ca efecte transfrontaliere și efecte de propagare, este abordată în principiile 5, 6 și 8. Evaluarea s-a concretizat în două rapoarte, finalizate în 2020: [OECD Scan of Institutional Mechanisms to Deliver on the SDGs](#) and [OECD Report on SDG Budgeting in Romania](#) care au identificat punctele forte și blocajele în ceea ce privește PCSD, precum și riscurile de fragmentare a politicilor și au formulat un set de 10 recomandări referitoare la schimbări sistemice, inclusiv la nivel legislativ.

„România dispune de un cadru strategic puternic pentru a ghida punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă. Pornind de la aceste eforturi, există oportunități de a promova o mai mare coerență a politicilor pentru dezvoltare durabilă, precum și de a dezvolta în continuare capacitatea Guvernului de a corela planificarea și bugetarea politicilor pentru a sprijini punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă.”

Proiectul „Corelarea planificării politicilor și a bugetării pentru a sprijini punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă în România”
Parteneriat România - OCDE, 2019

România și-a propus să abordeze pas cu pas aceste recomandări. În iulie 2020 a aderat la [Recommendation of the Council on PCSD](#), [OECD/LEGAL/0381](#), și a dezvoltat un cadru instituțional și strategic puternic, conectat transectorial, care să faciliteze acțiuni coordonate între nivelurile de guvernare și contribuția participativă a societății în implementarea ODD.

La doi ani după evaluarea OECD din 2020 și cu provocarea implementării PNA, adoptat în 2022, România a solicitat OECD realizarea unei noi evaluări și asistență tehnică pentru coordonarea implementării PNA. Raportul OECD din decembrie 2022 [„Bilanțul progreselor înregistrate în ceea ce privește consolidarea coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă în România: Oportunități și provocări în implementarea PNA”](#) prezintă modul în care Guvernul României a acționat pentru a pune în aplicare recomandările cuprinse în raportul din 2020, prin prisma obiectivelor specifice ale PNA și a formulat noi recomandări pentru a depăși potențiale blocaje în implementarea ODD în România.

„Angajamentul României față de dezvoltarea durabilă rămâne pe drumul cel bun. În ciuda impactului crizelor globale care se suprapun, inclusiv pandemia COVID-19, invazia rusă în Ucraina vecină și creșterea prețurilor la energie și alimente, implementarea ODD continuă să rămână un angajament important al guvernului român. Elaborarea PNA este principala realizare, deoarece va ghida toți actorii responsabili în punerea în aplicare a SNDDR 2030.”

Bilanțul progreselor înregistrate în ceea ce privește consolidarea coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă în România: Oportunități și provocări în implementarea PNA
Raport OECD, 2022

Efortul Guvernului României de a-și consolida procesele și structurile de dezvoltare durabilă continuă cu elaborarea, în anul 2023, a unei foi de parcurs pentru asigurarea PCSD, cu asistență tehnică furnizată de OCDE. Cadrul instituțional creat și consolidat dar și întărirea

capacității administrative a Departamentului, sunt premise pentru implementarea eficientă a Agendei 2030 în România. La distanță de 3 ani de la asumarea implementării instrumentului legal al OCDE (0381) privind PCSD, rezultatele au început să se vadă și să fie recunoscute atât în plan intern, cât și la nivel internațional.

Mecanisme instituționale de planificare și bugetare

Anul 2022 a reprezentat un moment de cotitură în ceea ce privește îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și al ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterii calității consultărilor publice la toate palierele administrației.

Ca urmare a asistenței tehnice oferite de Banca Mondială, Guvernului României începând cu anul 2018 fost consolidat sistemul de management strategic propriu și în raport cu ministerele și, a fost dezvoltat un sistem de bugetare bazat pe performanță în administrația publică centrală din România.

Concomitent, asistența tehnică oferită de OECD Guvernului României, în perioada 2021 -2022, în cadrul proiectelor „Creșterea Transparenței și Coordonării Politicilor la Centrul Guvernului în România”, finanțat de CE și „Capacitate sporită de coordonare la centrul guvernului pentru realizarea ODD”, finanțat prin Granturile Spațiului Economic European și Norvegiene 2014-2021, a facilitat integrarea ODD în planificarea strategică și evaluarea impactului actelor normative.

Astfel, în 2022 s-au adoptat trei documente strategice esențiale care au creat premisele legale pentru integrarea perspectivei ODD în metodologiile de planificare a politicilor în întreaga administrație publică, elaborarea și executarea programelor bugetare și consolidarea sistemului de evaluare a impactului reglementărilor.

Box 9

Integrarea ODD în politicile și programele bugetare

- **HG 379/2022** Urmărește PCSD și conferă un cadru de colaborare și dialog între structurile responsabile de la Centrul Guvernului și Unitățile de Politici Publice din ministere de linie. Strategia națională privind economia circulară și Strategia națională de dezvoltare urbană integrată pentru orașe reziliente, verzi, incluzive și competitive 2022-2035 sunt doar două documente adoptate în 2022 care reflectă abordarea coerență pentru dezvoltare durabilă
- **HG 427/2022** Îmbunătățește sistemul de planificare a politicilor publice pe termen scurt și mediu prin alinierea planificării strategice cu programarea bugetară. Elaborarea de programe bugetare coerente și alinate cu obiective clare de politici publice, reprezintă un pas esențial pentru trecerea la bugetarea verde și bugetarea ODD
- **HG 443/2022** Facilitează inventarierea tuturor elementelor aferente evaluării de impact a actelor normative asupra obiectivelor de dezvoltare durabilă. Evaluarea impactului se realizează în contextul obligațiilor ce revin României în temeiul obiectivelor de politică generale ale UE în ceea ce privește dezvoltarea durabilă și atingerea ODD. Se face trimitere la utilizarea listei de verificare recomandată de CE pentru evaluarea impactului inițiativelor legislative, [Better Regulation Toolbox](#)

Curtea de Conturi a României

România dă un semnal clar în ceea ce privește auditul performanței instituțiilor publice în implementarea SNDDR 2030 prin consolidarea rolului Curții de Conturi a României. Ca organism de control privind utilizarea resurselor financiare publice, CCR a inițiat în 2022 procesul de documentare în cadrul unei misiuni desfășurate la DDD, cu tema „Auditul activității de implementare și atingere a obiectivelor de dezvoltare durabilă a României”.

Misiunea a avut ca scop obținerea unei înțelegeri a activității de implementare și atingere a obiectivelor prevăzute în SNDDR 2030 și a măsurii în care obiectivele asumate prin PNRR contribuie la atingerea acestora; coerența preluării acestora în strategiile și planurile de implementare ale Ministerelor și ale Instituțiilor Publice implicate în vederea identificării oportunităților de declanșare a unei misiuni de audit al performanței care să conducă la îmbunătățirea atingerii obiectivelor asumate și colectarea de informații în vederea identificării celor mai adecvate subiecte de audit prin care CCR să contribuie în cel mai scurt timp la eforturile naționale de implementare a SNDDR 2030.

Box 10

În anul 2022 CCR a demarat misiuni de audit la trei ministere

- **Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor**
Îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă pe componenta de mediu, esențială pentru un viitor sustenabil – audit concentrat ODD 12, 13, 14 și 15
- **Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației**
Politici publice în domeniul serviciului public de apă și canalizare. Echitate vs. disparitate privind accesul populației la aceste servicii - audit concentrat asupra ODD 6
- **Ministerul Energiei**
Energia din surse regenerabile și contribuția la asigurarea independenței energetice – audit concentrat asupra ODD 7

Din aprilie 2022 până în mai 2023, CCR a fost angajată într-un proces de învățare între egali cu Instituția Supremă de Audit din Țările de Jos cu privire la cele 3 teme de audit, în principal prin workshopuri, organizate prin intermediul unui program de sprijin coordonat de Ministerul Finanțelor din Olanda, denumit Constituency Program.

ABORDĂRI SISTEMICE ȘI ACȚIUNI TRANSFORMATIVE

Centrul de Excelență pentru Administrația Publică în domeniul Dezvoltării Durabile

În 2022, DDD a demarat proiectarea arhitecturii CExDD, instituție inovatoare de cercetare, educație și dialog pentru dezvoltare durabilă, pentru alinierea politicilor și deciziilor publice în scopul susținerii obiectivelor de dezvoltare durabilă.

CExDD, cu structura centrală/headquarter în București, va avea extensii în toate cele opt regiuni de dezvoltare ale României, care vor funcționa ca hub-uri regionale constituite din institute de cercetare, universități, autorități publice locale, IMM, organizații neguvernamentale și societatea civilă, susținând un mod de gândire avansat și strategic pentru dezvoltarea durabilă.

CexDD cu hub-urile asociate vor facilita cooperarea interdisciplinară,

dezvoltarea politicilor și schimbul de cunoștințe între instituțiile de învățământ superior și cercetătorii din domenii corelate dezvoltării durabile, respectiv social, economic și de mediu și administrația publică locală și centrală. CexDD va avea rolul de a prelua, dezvolta și implementa capacități de modelare a dezvoltării durabile, suport pentru factorii de decizie în adoptarea de oportunități inovatoare de politici și adaptarea la scenarii optime de evoluție.

Echipe de cercetare vor gândi, cerceta și propune măsuri și soluții pentru implementarea la nivel național a Agendei 2030 și noi modalități de utilizare a instrumentelor digitale pentru a îmbunătăți procesele de adaptare, transformare și învățare, de la administrația publică centrală până la cetățean.

Profesionalizarea experților în dezvoltare durabilă la nivel local

Capacitatea a personalului din administrația publică, pentru implementarea SNDDR 2030 și Agendei 2030, va continua printr-un amplu program de profesionalizare în domeniul dezvoltării durabile pentru încă aproximativ 400 de persoane din instituții publice la nivel central și 1600 din administrația publică locală, din fiecare județ al României. La această inițiativă a DDD va contribui și CExDD. Programul de profesionalizare va debuta în 2023, iar ținta este ca până în 2026 România să capaciteze 2000 de angajați din sistemul public pentru specializarea „expert în dezvoltare durabilă”.

Formarea personalului din administrația publică locală este una din inițiativele care consolidează coerența pe verticală, transpunerea SNDDR 2030 în măsuri adaptate la specificul regiunilor, județelor și orașelor. Localizarea ODD la nivel sub-național a fost impulsivă și de necesitate impusă de [Regulamentele UE](#) prin care se oferă finanțare pentru coeziune și dezvoltare ținând seama, printre altele, de ODD ale ONU și de [Acordul de la Paris](#) pentru schimbări climatice.

Platforma one-stop-shop

În sprijinul implementării coerente la nivel local a SNDDR 2030 și Agendei 2030, DDD a demarat realizarea unui centru virtual de resurse. Acest instrument nou, de tip one-stop-shop va sprijini administrația publică de la nivel regional și local în „localizarea” ODD și va facilita procesul decizional pe baze realiste date de evoluțiile indicatorilor de dezvoltare durabilă și previziunile realizate pe baza acestor indicatori. Scopul centrului de resurse virtual este să pună în practică cele mai înalte standarde de UX și UI Design pentru a atrage vizual vizitatori online, a îmbunătăți procesul transferului de bune practici de dezvoltare durabilă, oferind spațiu pentru o diseminare facilă a informațiilor către toți factorii interesați.

Ca o extensie a centrului virtual one-stop-shop se are în vedere și conectarea cu platforma SDG Romania dezvoltată de Centrul de Cercetare pentru Dezvoltare Durabilă, din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj Napoca. [Platforma SDG România](#), realizată prin tehnologia ArcGIS Dashboard, se adresează în primul rând instituțiilor și administrațiilor publice locale. Aceasta permite evaluarea de către utilizatori a performanței în ceea ce privește dezvoltarea durabilă a fiecărei UAT de tip comună, oraș, municipiu și județ din România, prin calcularea indicelui SDG. În calcularea indicelui SDG a fost aplicată o metodologie standard de la nivel internațional. Indicele SDG este un indice compus, care însumează indici specifici calculați pentru fiecare dintre cele 17 ODD. În cadrul platformei, utilizatorii au posibilitatea de a vizualiza și compara indicele SDG pentru toate UAT din România.

Promovarea dezvoltării durabile și conștientizarea publicului

Promovarea Agendei 2030, a SNDDR 2030 și conștientizarea publicului sunt aspecte importante pentru asigurarea unei dezvoltări durabile în România. PNA include o direcție prioritară referitoare la promovarea principiilor și valorilor conceptului de dezvoltare durabilă, în cadrul căreia sunt vizate acțiunile de promovare a conceptelor de dezvoltare durabilă cu scopul atingerii Țintelor SNDDR 2030 și comunicarea în sprijinul implementării strategiei. Numeroase inițiative la nivelul României au contribuit la creșterea gradului de conștientizare a publicului larg și a factorilor interesați în implementarea SNDDR 2030. În ultimii ani, implicarea activă a autorităților publice, a sectorului privat, a societății civile și a organizațiilor neguvernamentale în acțiuni de promovare și conștientizare a avut un trend crescător. Au fost organizate evenimente de informare și dezbateri publice, campanii de comunicare inclusiv prin implicarea mass-media, acțiuni cu rol educațional, prin includerea în programele de învățământ a temelor legate de dezvoltarea durabilă.

Începând cu anul 2017, DDD finanțează proiecte de promovare propuse de organizații neguvernamentale, fundații, asociații, naționale și internaționale, anual fiind organizate. Anual, cel puțin 20

Săptămâna europeană a dezvoltării durabile 2022, București
Sursa: Departamentul pentru dezvoltare durabilă

de proiecte sunt desfășurate în parteneriat cu DDD. În perioada 2021 - 2022, a fost inițiată o campanie de publicitate și comunicare online de tip Facebook ads, campanie de promovare prin webbannere online; campanie Google SEO - prin setare cuvinte cheie <https://www.facebook.com/departamentulpentrudezvoltaredurabila/>; a fost dezvoltată o bază de date cu diferiți factori interesați către care, cu frecvență lunară se transmit newslettere; au fost produse și difuzate spoturi video care s-au promovat pe canale de televiziune, a fost îmbunătățită pagina web a DDD. Începând cu anul 2020, se organizează Gala Dezvoltării Durabile, un program de conștientizare și informare privind cele 17 ODD înscrise în Agenda 2030 prin care se

Atelierul „canotca”, Snagov 2022
Sursa: Departamentul pentru dezvoltare durabilă

evidențiază și se premiază proiecte de impact. În perioada 2022 - 2023, odată cu lansarea PNA, au fost organizate evenimente cu participare internațională pentru promovarea modelului României de guvernare a ODD precum și 8 dezbateri publice regionale pentru promovarea PNA și a instrumentelor de sprijin a implementării.

ROMÂNIA ÎN STRUCTURILE ȘI PROCESELE INTERNAȚIONALE DE IMPLEMENTARE A AGENDEI 2030

Forumul Politic la Nivel Înalt privind Dezvoltarea Durabilă

Încă de la înființarea HLPF în anul 2012, în cadrul Conferința Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă Rio+20, România a fost reprezentată la lucrările forumului, platformă centrală a ONU pentru urmărirea implementării și revizuirea Agendei 2030 la nivel global. De la primul RNV al României, prezentat în anul 2018, România a organizat, de-a lungul timpului evenimente în marja HLPF împreună cu guvernele ale altor state, organizații internaționale și mediul privat.

Box 11

Evenimente organizate de România în marja HLPF

2018

SDGs and 2030 Agenda- synergic initiatives, sustainable investments and inclusive incentives for resilient communities: The Romanian priorities for partnerships, in collaboration with BJD Reinsurance Consulting, Iulie 16

Involving the civil society in the monitoring of the SDGs, Iulie 17

2019

Governance of the SDGs: Learning from country experiences and defining an agenda for the future, in cooperation with Iceland and OECD, Iulie 16

2020

An Interregional Dialogue on how SDG governance and policy coherence can accelerate action and progress on the SDGs in the post-COVID-19 era, in cooperation with Mongolia, OECD and Institute for Global Environmental Strategies Japan, Iulie 15

2021

Global progress towards the SDGs: measuring, monitoring and evaluating the 2030 Agenda during and after COVID-19, in cooperation with Colombia, Iulie 14

2022

Building Back Better: Measuring and Enhancing Policy Coherence for Effectively Delivering on the SDGs by 2030, Iulie 14

Forumul Regional pentru dezvoltare durabilă

Fiecare dintre cele cinci Comisii Regionale ONU convoacă forumuri regionale anuale pentru a împărtăși experiențe și a discuta soluții concrete cu privire la modul de realizare a ODD-urilor. Raportul fiecărui forum regional prezintă contribuția oficială a regiunii la HLPF. Forumul Regional pentru Dezvoltare Durabilă din regiunea europeană a fost înființat de UNECE, cu sediul la Geneva, la cea de-a 67-a sa sesiune, din aprilie 2017.

România s-a implicat anual în lucrările acestui forum, atât prin alocuțiuni exprimate de oficiali guvernamentali în cadrul sesiunilor la nivel înalt, prin participarea la mese rotunde la nivel înalt, organizarea și moderarea de evenimente conexe: în anul 2021, evenimentul Alinierea planurilor europene de redresare și reziliență la Agenda 2030: rolul coerenței politicilor și al liderilor în serviciul public, organizat în cooperare cu OCDE și în 2022, evenimentul "A Regional Attempt in implementation of SDGs in South East Europe", în colaborare cu Regional Cooperation Council. În anul 2021, România, prin coordonatorul Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă László BORBÉLY, a ocupat poziția de co-chair al forumului alături de Portugalia.

Grupul de Lucru Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă de la nivelul Consiliului UE

Grupul de lucru Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă de la nivelul Consiliului UE urmărește, monitorizează și revizuieste punerea în aplicare internă și externă de către UE a Agendei 2030 în sectoarele de politică de la nivelul UE, redactează și negociază Concluzii ale Consiliului UE și oferă un forum pentru schimbul de informații despre implementarea Agendei 2030 la nivelul statelor membre. Grupul de lucru abordează problemele transversale generale legate de punerea în aplicare a Agendei 2030 și face bilanțul progreselor înregistrate în implementarea ODD la nivelul UE într-o manieră integrată și coerentă.

Grupul de lucru, la care România participă activ, joacă un rol principal și în coordonarea și pregătirea, în sinergie cu alte organisme relevante ale UE, a abordărilor și pozițiilor comune ale UE, având în vedere dialogurile, procesele și forurile internaționale relevante privind dezvoltarea durabilă în care UE și statele sale membre sunt implicate, în special în contextul ONU, cum ar fi mesajele politice cheie pentru HLPF ale echipei Europa. Consiliul UE a adoptat Concluzii privind dezvoltarea durabilă în iunie 2017, aprilie 2019, decembrie 2019, iunie 2021, iar altele noi sunt în curs de pregătire pentru 2023. România a asigurat președinția grupului de lucru în primul semestru al anului 2019, obținând un rezultat notabil și anume, adoptarea Concluziilor Consiliului UE „Către o Uniune tot mai durabilă până în 2030”.

Colaborarea cu OCDE și demararea procesului de aderare

Aderarea la OCDE reprezintă unul dintre cele mai importante obiective de țară pentru România, după accederea în NATO și UE. OCDE ajută statele membre să maximizeze comerțul și investițiile, să încurajeze inovarea, să-și sporească oportunitățile de afaceri, să responsabilizeze actorii privați, să sprijine antreprenorialul, să îmbunătățească calitatea serviciilor publice.

La 25 ianuarie 2022, Consiliul OCDE a decis demararea discuțiilor de aderare cu 6 state aspirante, între care și România. La reuniunea ministerială a Consiliului OCDE din luna iunie 2022 a fost adoptată Foaia de Parcurș pentru România, care fixează termenii, condițiile și etapele procesului de aderare a României și urmărește alinierea legislației, politicilor și practicilor interne cu cele ale OCDE. Principalele domenii identificate în Foaia de Parcurș care vor fi acoperite în evaluările tehnice ale Comitetelor vizează reforma structurală, comerțul și investițiile, dezvoltarea durabilă și inclusivă, guvernanta, mediul, biodiversitatea și clima, digitalizarea, infrastructura.

Guvernul României a finalizat cu succes prima etapă a procesului de aderare la OCDE în decembrie 2022, ocazie cu care a depus Memorandumul Inițial conform Foii de Parcurș. România va fi evaluată în 26 de domenii și va trebui să internalizeze peste 230 de instrumente juridice la nivelul legislației, politicilor și practicilor.

În relația cu OCDE, România contribuie la programe și proiecte

regionale precum "Eurasia Competitiveness program", "South East Europe Regional Programme", "Strengthening co-ordination and strategic direction with Sub-Saharan Africa (ECOWAS)".

România are, de asemenea, statut de membru în 2 structuri conexe OCDE, respectiv Agenția pentru Energie Nucleară, din 2017 și Forumul pentru Transport Internațional, din 1992.

În ceea ce privește implementarea Agendei 2030, așa cum s-a menționat în prezentarea mecanismelor instituționale pentru PCSD, Directoratul pentru Guvernanță publică al OCDE sprijină România încă din anul 2019 în crearea cadrului pentru asigurarea coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă și colaborează îndeaproape cu Departamentul pentru dezvoltare durabilă pentru sprijinirea implementării Agendei 2030 pe plan extern și intern, prin organizarea de evenimente comune pentru schimb de experiență și bune practici.

Consiliul Cooperării Regionale

RCC este structura operațională a Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est, singurul forum din sud-estul Europei creat și gestionat de statele din regiune. Turcia, Albania, Bulgaria, Grecia, Macedonia de Nord, România, Serbia, Bosnia și Herțegovina, Croația, Republica Moldova, Muntenegru, Slovenia și Kosovo sunt participanți la SEECP. RCC joacă un rol activ în implementarea programelor regionale în cadrul orientărilor politice generale stabilite de SEECP, sprijinind procesul de integrare europeană și euro-atlantică a statelor regionale candidate sau care aspiră la UE și NATO.

România, membru fondator al SEECP, are o participare consistentă la RCC pe toate cele 3 dimensiuni esențiale: politic, financiar și resurse umane. Obiectivele politice majore ale României în cadrul RCC sunt consolidarea relației SEECP-RCC, potrivit paradigmei for politic-braț operațional și susținerea realizării de proiecte regionale concrete și viabile care să contribuie la dezvoltarea sustenabilă a regiunii.

Unul dintre programele principale coordonate de către Secretariatul RCC este Strategia Europei de Sud-Est 2030, un apel comun la acțiune din partea tuturor celor 13 economii din SEE. Prin cooperare regională, Strategia urmărește să promoveze implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU în regiunea SEE în trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: prosperitate, oameni, pace și parteneriate.

România a organizat evenimente care promovează Strategia SEE 2030 pentru creșterea vizibilității în rândul unor categorii variate de public din regiune. Prin Forumul Dezvoltarea relațiilor economice multilaterale în Europa de Sud-Est și regiunea Dunării în contextul dezvoltării durabile, organizat în octombrie 2022 la Iași, România a contribuit la conștientizarea importanței Strategiei SEE 2030 prin reunirea incubatoarelor de afaceri, clusterelor, Agențiilor de Dezvoltare Regională, Camerelor de Comerț și Industrie, autorităților publice naționale și locale, instituțiilor academice și de cercetare, organizațiilor neguvernamentale, pentru a explora oportunități de internaționalizare a afacerilor din concentrările economice teritoriale.

De asemenea, România a participat la acțiuni organizate de Secretariatul RCC în marja unor evenimente importante, precum Forumul Regional pentru Dezvoltare Durabilă. În anul 2022, România a luat parte activ la 2 mese rotunde organizate în acest context, respectiv la Strategia SEE 2030 – o încercare regională de implementare a ODD-urilor în SEE și Coordonarea cu donatorii și asistența oficială pentru dezvoltare pentru ODD-uri în contextul Strategiei SEE2030.

Sustainable Development Solutions Network - Black Sea

SDSN funcționează din 2012 sub auspiciile Secretarului General al ONU. SDSN mobilizează expertiza științifică și tehnologică globală spre a promova soluții practice pentru dezvoltarea durabilă. Una dintre rețelele regionale ale SDSN este SDSN Black Sea, în care România este membru și are reprezentanți în Consiliu de conducere.

SDSN Black Sea își mobilizează membrii pentru a contribui la realizarea ODD-urilor prin colaborarea activă între cercetători, profesori și studenți, organizarea de seminarii și evenimente, conectarea tinerilor din întreaga regiune, prin SDSN Youth – Black Sea, angajarea în acțiuni care vizează integrarea comunităților locale în eforturile de implementare a ODD-urilor, identificarea lacunelor în monitorizarea implementării ODD-urilor în regiune, participarea la Inițiativa mărilor SDSN SEAs.

European Sustainable Development Network

It is an organisation for representatives of public administration and other national experts in the field of sustainable development in Europe. European Sustainable Development Network, as a learning and exchange platform, mainly deals with issues related to the preparation and implementation of national strategies and processes serving the implementation of the international commitments related to sustainable development. The Association also fosters the pan-European dialogue and advises political decision-makers at European, national and sub-national levels. Romania has been a member of European Sustainable Development Network since January 2020 and has held a Vice-Chair position since December 2021.

Romania has participated every year and organised workshops and peer-learning events on challenges and best practices in the implementation of the 2030 Agenda. In October 2022, Romania hosted in Bucharest the European Sustainable Development Network Annual International Conference with the topic "Europe's position as a leading agent of change against the triple planetary crisis - climate change, biodiversity loss and pollution". The largest annual event brought together around 100 experts, civil servants and EU dignitaries in the field of sustainable development.

Rețeaua Europeană a Consiliilor Europene de Mediu și Dezvoltare Durabilă

EEAC este o rețea europeană de consilii consultative independente care oferă sfaturi și recomandări privind politica de mediu și dezvoltare durabilă la nivel național și european. Misiunea sa este de a promova dezvoltarea durabilă și protecția mediului prin intermediul consiliilor consultative independente din Europa. EEAC facilitează schimbul de bune practici și de experiențe între membrii săi, sprijină dezvoltarea de politici și programe care să promoveze dezvoltarea durabilă. EEAC este formată din peste 30 de consilii consultative independente din 22 de țări europene. Membrii rețelei sunt organizații care au un rol consultativ în procesul decizional privind dezvoltarea durabilă și protecția mediului.

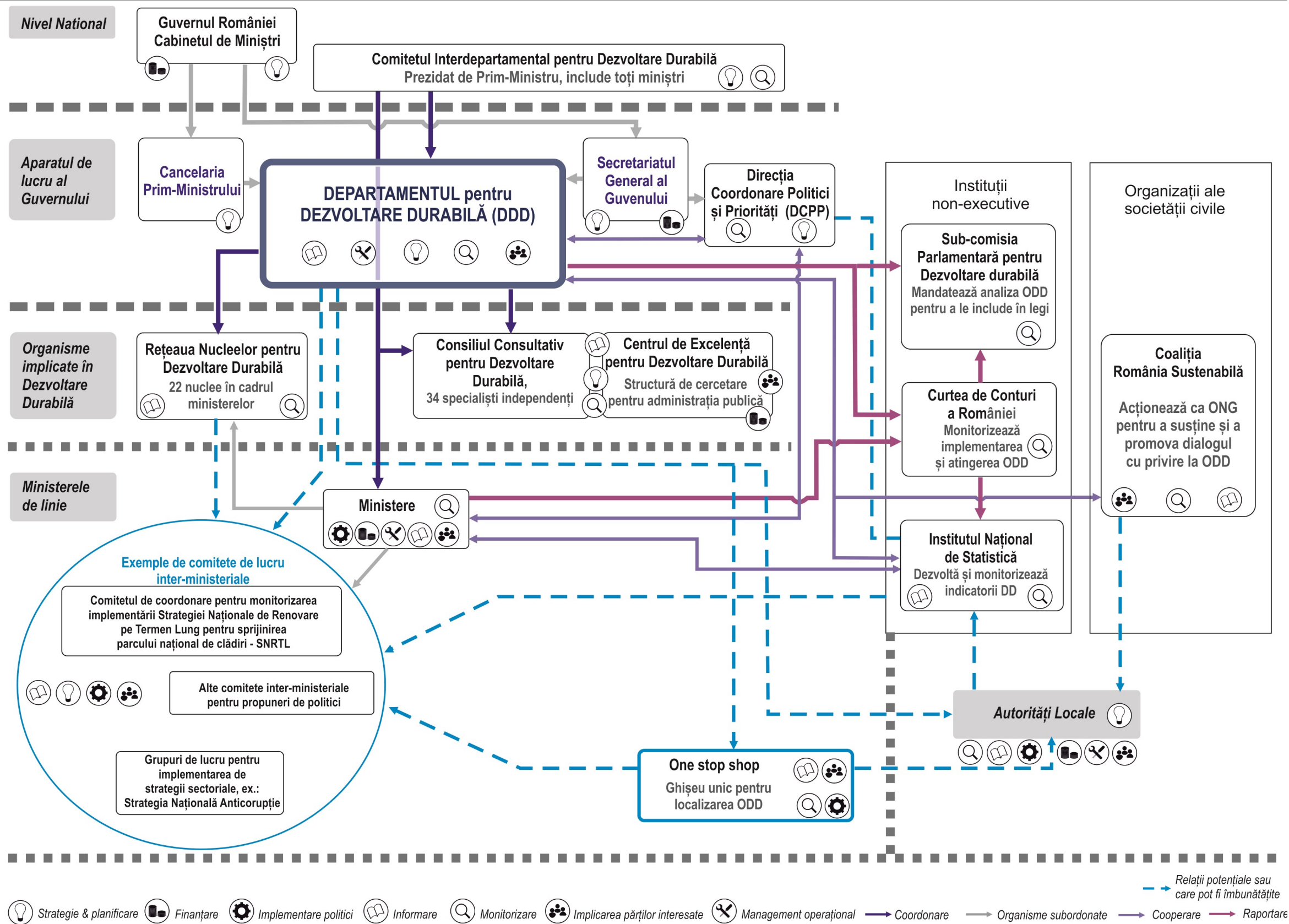
Începând din mai 2021, Consiliul Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă din România a aderat, ca membru cu drepturi depline, la Rețeaua Europeană a Consiliilor Europene de Mediu și Dezvoltare Durabilă. În 2022, România, prin Consiliu și Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, a fost reprezentată la Conferința anuală a EEAC, ediție aniversară, ce a avut loc la Helsinki, Finlanda. Tema a fost Deceniul critic de acțiune: mobilizarea transformării sustenabilității în Europa. În cadrul conferinței, România a anunțat organizarea în anul 2023, a celei de-a 31 ediții a Conferinței Internaționale EEAC la București.

Organizația Internațională a Francofoniei/ Institutul Francofoniei pentru Dezvoltare Durabilă

Institutul Francofoniei pentru Dezvoltare Durabilă este o organizație internațională care are ca obiectiv promovarea dezvoltării durabile în spațiul francofon. IFDD sprijină statele membre ale Organizației Internaționale a Francofoniei în promovarea și implementarea Agendei 2030 și în acest scop organizează reuniunile anuale ale punctelor focale naționale. Începând cu anul 2020, România participă la reuniunile anuale organizate de IFDD, în scopul schimbului de experiență privind implementarea și monitorizarea progresului în îndeplinirea obiectivelor Agendei 2030 și prezentarea de exemple de bune practici ale României.

Întâlniri ale punctelor focale naționale, 2022, Dakar, Senegal
Sursa: Institut de la Francophonie pour le Développement Durable

Cadrul de guvernare instituțional pentru dezvoltare durabilă și funcționalități
Adaptare după Raportul: [OECD Scan of Institutional Mechanisms to Deliver on the SDGs](#)

4 IMPLEMENTAREA CELOR 17 ODD ÎN ROMÂNIA

TENDINȚA GENERALĂ A
ODD ÎN ROMÂNIA

TABLOUL DE BORD AL ROMÂNIEI

CONFORM INDICATORILOR NAȚIONALI ROMÂNIEI PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ 2030

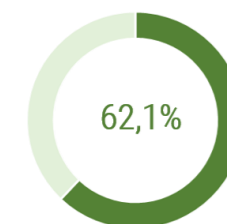
Sursa: Institutul Național de Statistică, România

LEGENDĂ

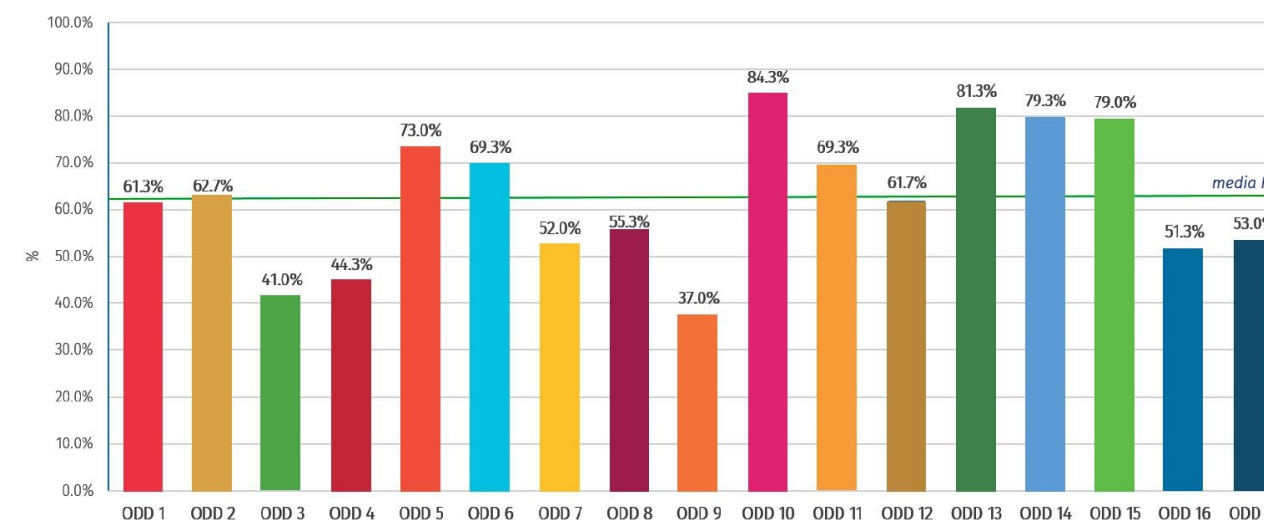
- ↓ Tendință descrescătoare în îndeplinirea țintei
- Tendință de creștere nesemnificativă sau stagnare în îndeplinirea țintei
- ↗ Tendință de creștere moderată în îndeplinirea țintei
- ↑ Tendință bună în îndeplinirea țintei
- ➡ Tendință peste nivelul de îndeplinire a țintei

PERFORMANȚA GENERALĂ
în relație cu

INDICATORII NAȚIONALI PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

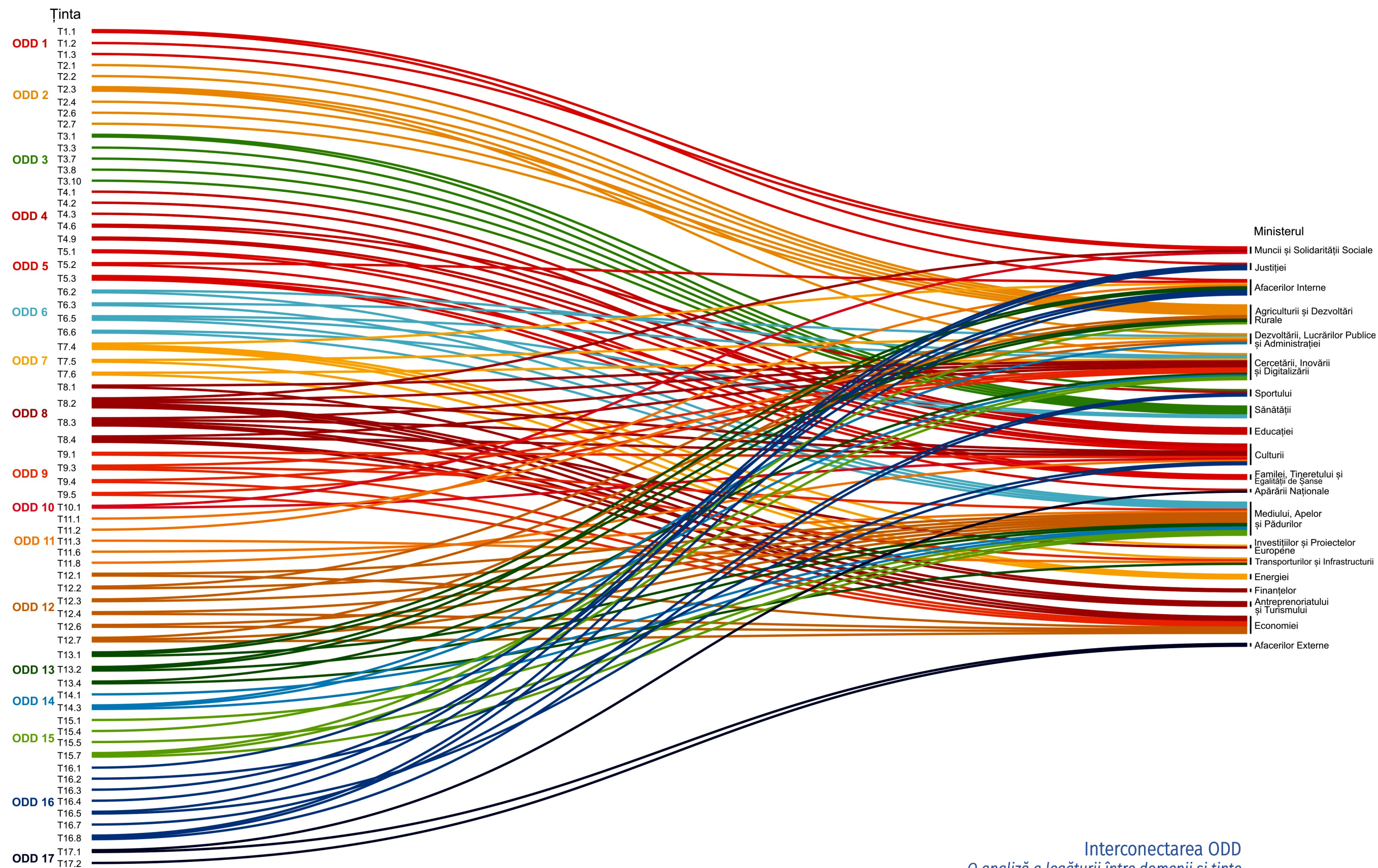

ODD	Progres, %	Țintele Strategiei pentru Dezvoltarea Durabilă a României										
		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11
ODD 1	61,3%	→	→	↗								
ODD 2	62,7%	↓	↑	↗	→	→	↑	→				
ODD 3	41,0%	→	→	↗	→	↑	↓	↗	→	↓	↓	
ODD 4	44,3%	→	↓	↓	→	↑	↗	↑	↓	→	↗	→
ODD 5	73,0%	↑	↓	↑								
ODD 6	69,3%	→	→	↗	→	↗	↗					
ODD 7	52,0%	↗	↑	↓	→	↓	→					
ODD 8	55,3%	↑	↓	→	↗	→						
ODD 9	37,0%	→	→	↗	↓	→	→	↓				
ODD 10	84,3%	↗	↗	↑								
ODD 11	69,3%	↗	↑	→	↗	↗	↓	→	↑	↑		
ODD 12	61,7%	↓	↗	→	↓	↗	↑	→				
ODD 13	81,3%	↑	↑	↓	↑							
ODD 14	79,3%	↑	↑	↓	↑							
ODD 15	79,0%	↗	↗	↑	↑	→	↓	↗				
ODD 16	51,3%	↓	↗	→	→	↗	→	→	→			
ODD 17	53,0%	→	↗	↓	↗							

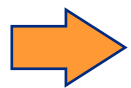

Țintele Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României

Interconectarea ODD
O analiză a legăturii între domenii și ținte

Eradicarea sărăciei
în toate formele sale și în orice context

Obiectivul României

Reducerea numărului cetățenilor care trăiesc în sărăcie severă și relativă în toate dimensiunile acesteia, reducerea numărului de persoane care trăiesc sub pragul de sărăcie, stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă, dezvoltarea sistemului de protecție și asistență socială

Situația actuală

România continuă să fie printre țările europene cu o pondere ridicată a populației expuse riscului sărăciei, deși în ultimii ani s-a concentrat pe îmbunătățirea calității vieții pentru toți cetățenii.

Rata sărăciei relative la pragul de 40% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent a fost de 12,5% din totalul populației în 2021, cu 1,0 p.p. sub valoarea înregistrată în 2016. AROP a scăzut de la 25,3% în 2016 la 22,6% în 2021. Numărul persoanelor sărace a scăzut cu 13,7%, de la 5,01 milioane în 2016 la 4,32 milioane în 2021. Din numărul persoanelor sărace, 2,95 milioane persoane se aflau în deprivare materială severă în 2020, în scădere cu 37,3% față de 2016. AROPE a scăzut de la 46,0% în 2016 la 34,4% în 2021, iar rata sărăciei în muncă raportată la aceeași perioadă a scăzut de la 18,9% la 15,6%.

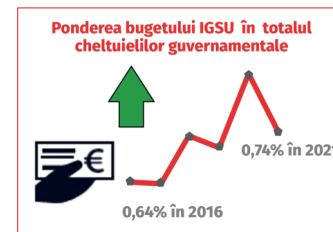
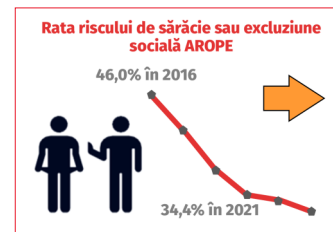
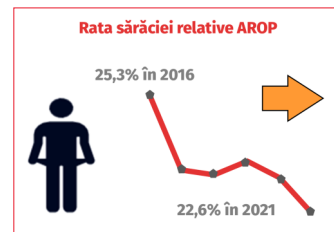
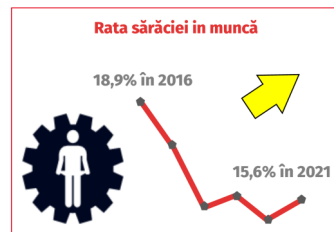
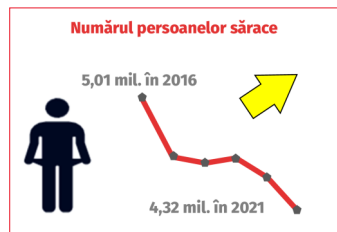
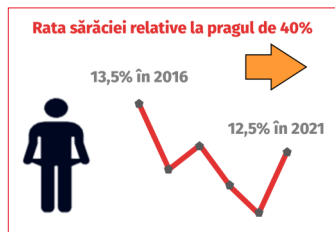
Indemnizația de șomaj pentru șomerii cu experiență în muncă a înregistrat o creștere de 20,5%, de la cca. 100 euro în 2016 la cca. 110 euro în 2021.

Politici și măsuri

Indemnizația de șomaj a fost acordată în baza Legii privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, iar cuantumul s-a stabilit în funcție de stagiul de cotizare și de indicatorul social de referință ISR. Valoarea ISR se actualizează din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației din anul precedent. În situația în care rata medie anuală a inflației are valoare negativă se păstrează ultima valoare a ISR. Totodată, s-a reglementat ca pentru cuantumul indemnizației de șomaj pentru persoanele care au un stagiul de cotizare de cel puțin 1 an să se ia în considerare 100% din ISR, față de doar 75% din ISR cât a fost anterior aprobării legii.

Ca măsură pentru urgentarea stimulării mobilității, începând cu 2017, persoanele înregistrate ca șomeri la agențiile pentru ocuparea forței de muncă au beneficiat de prime de încadrare și activare neimpozabile, precum și de prime de instalare pentru încurajarea schimbării domiciliului sau reședinței în cazul angajării la o distanță mai mare de 15 sau 50 km.

Inițiativele propuse în Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020 au fost implementate cu succes, conducând la îmbunătățiri semnificative în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, nivelul de trai și serviciile sociale.

Răspunsul la criza COVID-19

În timpul stării de urgență și, ulterior, a stării de alertă, angajatorii care au fost nevoiți să suspende activitatea temporar, total sau parțial, din cauza pandemiei de Covid-19 au acordat salariaților o indemnizație de tip șomaj tehnic. Această indemnizație a fost oferită și pentru salariații ale căror activități au fost suspendate ca urmare a anchetei epidemiologice efectuate de direcțiile de sănătate publică.

De asemenea, au fost acordate subvenții pentru angajatorii care au încadrat în muncă persoane din grupurile vulnerabile: persoane în vârstă de peste 50 de ani ale căror raporturi de muncă au încetat din motive neimputabile lor, în perioada stării de urgență și alertă; persoane cu vârsta cuprinsă între 16 și 29 de ani înregistrate ca șomeri; cetățeni români cărora le-au încetat raporturile de muncă cu angajatorii străini aflate în derulare pe teritoriul altor state, din motive neimputabile lor, prin concediere.

În plus, angajații care au încheiat contracte individuale de muncă pe perioadă determinată de până la 3 luni au beneficiat de decontarea unei părți din salariu, iar în cazul reducerii temporare a timpului de muncă, salariații afectați de măsură au beneficiat de o indemnizație de 75% din diferența dintre salariul de bază brut prevăzut în contractul individual de muncă și salariul de bază brut aferent orelor de muncă efectiv prestate ca urmare a reducerii timpului de muncă, calculate la timpul efectiv lucrat.

Nu lăsăm pe nimeni în urmă

Pentru a asigura accesul la educație preșcolară pentru toți copiii cu vârste cuprinse între 3 și 5 ani, Programul Fiecare Copil în Grădiniță, lansat inițial în 2016, a fost extins începând cu 2018 în întreaga țară. Programul a fost finanțat de Guvernul României și implementat de Ministerul Educației, în parteneriat cu autoritățile locale.

Reprezintă o inițiativă importantă implementată la nivel național pentru a crește gradul de participare al copiilor la educația timpurie și de a reduce decalajele educaționale dintre copiii din mediile defavorizate și cei din mediile mai înstărite. Astfel, programul vine în sprijinul familiilor defavorizate care nu își permit să își trimită copiii la grădiniță, oferindu-le șansa de a se integra într-un mediu educațional structurat și de a beneficia de o educație de calitate.

În cadrul programului, copiii beneficiază de un pachet de servicii educaționale, care include accesul la grădiniță, la activități educative și la servicii de nutriție, igienă și sănătate.

Programul Fiecare Copil în Grădiniță a devenit program național, ca urmare a adoptării Legii privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate.

Provocări

- Reducerea numărului de familii aflate în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai din cauza unor situații de boală, dizabilitate, sărăcie, dependență de droguri sau de alcool ș.a.
- Stabilirea unui standard de cost pentru serviciile sociale adresate grupurilor vulnerabile
- Reducerea numărului de persoane afectate de deprivare materială severă
- Accelerarea ritmului de reducere a ratei sărăciei persistente, care în 2020 s-a îmbunătățit cu doar 3,2 p.p. față de 2016. România trebuie să continue măsurile și programele de sprijin pentru angajarea, educația și formarea profesională a persoanelor din grupurile vulnerabile, precum și pentru serviciile sociale integrate.
- Decalajul dintre rata sărăciei relative la pragul de 40% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent de la nivelul național a plasat România cu 5% peste media UE în 2020 și cu 6,7% peste media UE în 2021 la decalajul dintre rata sărăciei în muncă

Pași următori

România trebuie să continue măsurile și programele de sprijin pentru angajarea, educația și formarea profesională a persoanelor din grupurile vulnerabile, pentru reducerea sărăciei și rezolvarea aspectelor referitoare la ocuparea forței de muncă, precum și pentru serviciile sociale integrate, prin implementarea strategiilor naționale privind ocuparea forței de muncă, incluziunea socială a persoanelor fără adăpost, drepturile persoanelor cu dizabilități și îngrijirea de lungă durată și îmbătrânire activă.

Până în 2027, programul Incluziune și demnitate socială va susține comunitățile marginalizate din mediul rural, persoanele vârstnice, copiii, familiile monoparentale cu copii în întreținere, persoanele cu dizabilități și alte grupuri vulnerabile precum persoanele fără adăpost, victimele violenței domestice, persoanele eliberate din penitenciar, migrații și persoanele dependente de alcool și droguri, ultima categorie fiind în creștere în România.

Contribuția comunității locale

Centru de zi pentru copii este inițiativa autorităților locale din municipiul Zalău, județul Sălaj, care au schimbat în anul 2020 destinația unui punct termic ieșit din uz. Centrul asigură servicii cultural-recreative pentru 76 de copii/zi, după finalizarea orelor de școală și în timpul vacanțelor, în special pentru copiii din comunitatea urbană marginalizată. Centrul are la parter trei săli pentru cursuri, una dintre ele fiind destinată ca laborator de limbi străine, o sală de mese, o sală multi-funcțională și grupuri sanitare, iar la etaj se găsesc două birouri. Îmbunătățirea accesibilității la servicii culturale și recreative

prin intermediul Centrului de zi are un impact pozitiv asupra calității vieții copiilor din mediile defavorizate și dovedește angajamentul autorităților locale pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunității.

Centru de zi pentru copii - înainte și după, Zalău, județ Sălaj
Sursa: [Graiul Sălajului](#)

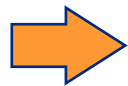
Contribuția societății civile

Proiectul Așezământul "Leagăn Prins de Stele" de pe lângă Mănăstirea Turnu oferă din 2022 cămin pentru 18 copii orfani din centrele de plasament ale DGASPC județul Prahova, în care aceștia să se simtă iubiți și protejați. Pentru un viitor mai bun, copiii sunt ajutați să se integreze social, inclusiv prin înscrierea la școală. Prin intermediul cabinetului de stomatologie al așezământului, acești copii beneficiază deja de consultații și tratamente gratuite, iar acum vor avea ocazia să trăiască într-un mediu familial și să primească îngrijirea și atenția de care au nevoie. Mănăstirea Turnu demonstrează astfel că implicarea activă în comunitate poate face o diferență reală în viața celor mai vulnerabili membri ai societății.

Așezământul "Leagăn Prins de Stele", Mănăstirea Turnu, județ Prahova
Sursa: [Ziarul Lumina](#)

*Eradicarea foamei,
asigurarea securității
alimentare, îmbunătățirea nutriției
și promovarea unei agriculturi sustenabile*

Obiectivul României

*Dezvoltarea unui sector agroalimentar durabil și competitiv
pentru îmbunătățirea calității vieții și asigurării unor condiții de viață
în mediul rural apropiate de cele din mediul urban, promovarea
producției autohtone și ecologice și valorificarea produselor
tradiționale și montane cu valoare adăugată*

Overview

România are un potențial agricol însemnat, iar din această perspectivă agricultura ar putea reprezenta cheia relansării economice a României. Ponderea agriculturii în PIB a crescut de la 4,3% în 2016 la 4,5% în 2021, depășind nivelul UE respectiv 1,5%-1,7%. Ponderea în PIB a exportului de produse agroalimentare a crescut cu 0,4 puncte procentuale în 2021 față de 2016, atingând 4% în acel an. Creșterea contribuției exporturilor de produse agroalimentare la PIB a fost temperată de creșterea contribuției negative a importurilor, care s-au ridicat la 4,2% în 2021, înregistrând o creștere de 0,2 puncte procentuale față de 2016.

Ponderea suprafeței intabulate a fost de 53,2% în anul 2021, iar rata medie anuală de creștere din perioada 2016-2021 a fost de 12,57%. Păstrând această rată medie anuală de creștere, până în anul 2030 ar putea să fie intabulată întreaga suprafață a României. Eforturi pentru creșterea productivității și optimizarea utilizării resurselor de apă au fost susținute de creșterea în 2021 de 2,25 ori față de 2016, a suprafețelor irigate.

Analiza indicatorilor relevă că ponderea populației obeze în totalul populației rezidente a înregistrat o creștere, ajungând la 10,9% în 2019, în creștere cu 1,6 puncte procentuale față de 2014, însă sub media UE de 16,5%. Deficitul și surplusul ponderal la copii sunt indicatori esențiali în evaluarea calității dietei, diversității nutriționale și a varietății alimentelor consumate de aceștia, având un impact direct asupra dezvoltării lor.

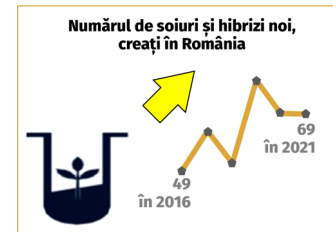
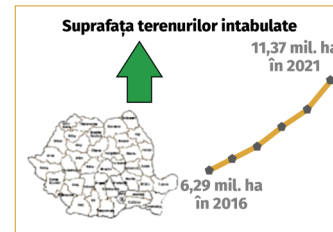
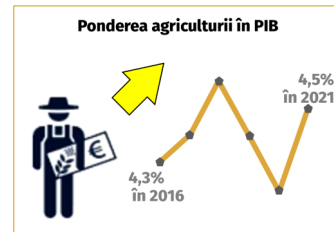
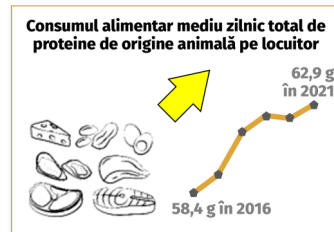
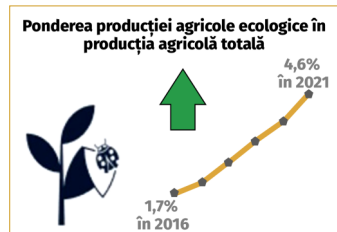
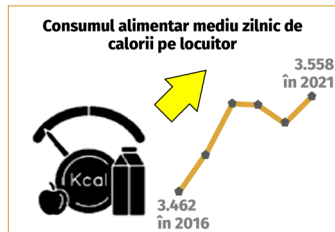
Activitatea de cercetare-dezvoltare în agricultură a crescut, alocarea bugetară crescând și ea cu 0,9% în anul 2021 față de 2016.

Politici și măsuri

România a reglementat cadrul juridic specific domeniului risipei alimentare, prin adoptarea în 2016 a *Legii privind diminuarea risipei alimentare*. Începând cu 2019 au fost implementate *Planuri sectoriale pentru cercetare-dezvoltare din domeniul agricol și de dezvoltare rurală "Agricultură și Dezvoltare Rurală-ADER"* având ca teme metode de reducere a risipei alimentare pe lanțul agroalimentar, la nivel național. S-au derulat campanii de informare și conștientizare a consumatorilor finali și de promovarea unui consum alimentar responsabil, în vederea diminuării risipei de alimente.

În Programul de Guvernare 2021-2024 a fost asumată realizarea *Strategiei naționale privind reducerea riscului la dezastre și Planul de Acțiune* aferent implementării acesteia.

Eforturi pentru creșterea productivității și optimizarea utilizării resurselor teritoriale au fost susținute prin *Strategia privind prevenirea și combaterea deșertificării și degradării terenurilor și Programul de realizare a Sistemului național antigridină și de creștere a precipitațiilor pe perioada 2010-2024*.

Răspunsul la criza COVID-19

Criza COVID-19 a scos în evidență rolul vital pe care agricultura și industria alimentară îl au în buna funcționare a societății. Deși în momentele de creștere economică se văd mai puțin eforturile care stau în spatele asigurării alimentelor, măsurile de răspuns la criza pandemică au facilitat: contactul direct al producătorilor locali cu consumatorul final, dezvoltarea de rețele de distribuție integrate, tranziția activității restaurantelor către livrări pentru acasă, menținerea piețelor agroalimentare deschise cu respectare normelor de distanțare socială.

Prin măsurile luate, România a contribuit printr-un sector agricol competitiv care să ofere posibilitate cetățenilor să se aprovizioneze din producția autohtonă, contribuind la menținerea competitivității producătorilor locali și a lanțurilor valorice, care să conducă la menținerea activității curente și la remunerarea echitabilă pentru fermieri prin scurtarea lanțului de la fermier la consumator.

Nu lăsăm pe nimeni în urmă

Activitatea a demarat în 2017 cu o singură bancă de alimente doar la nivelul municipiului București, care a reușit să gestioneze 57 tone alimente. Ulterior s-a dezvoltat o rețea cu acoperire la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare ale României. Cantitatea de alimente recuperate și donate de Băncile de Alimente din România în intervalul 2017-2022 a fost de 14.157 tone, în valoare de cca. 23,166 milioane euro. În acțiunile de sprijinire a grupurilor defavorizate, băncile de alimente au colaborat cu 572 ONG-uri partenere și au beneficiat 210.715 persoane.

Pandemia de COVID-19 a adăugat o presiune considerabilă asupra rețelei băncilor de alimente, care au avut mai multe solicitări, atât din partea donatorilor, cât și din partea categoriilor afectate de persoane nevoiaș. Efortul depus pentru a răspunde solicitărilor a dublat în 2020 și triplă în 2021 cantitatea de alimente colectată și distribuită, comparativ cu anul 2017, atingându-se valori de 2.638 tone și, respectiv 3.870 tone.

În anul 2022, cu sprijinul Parlamentului României, Federația Băncilor

Rețeaua Băncilor de Alimente din România
și cantitățile de alimente colectate în 2021
Sursa datelor: Rețeaua Băncilor pentru Alimente din România

de Alimente din România a fost gazda *FEBA Forum on Food Aid and Social Inclusion*, eveniment organizat anual la inițiativa *European Food Banks Federation*. Tema [FEBA 2022](#) a fost *Strengthening food systems by supporting the resilience and capacity of Food Banks*.

Provocări viitoare

- Creșterea randamentului agricol și creșterea ponderii producției agricole ecologice în producția agricolă totală.
- Creșterea exportului de produse agricole prelucrate, în detrimentul exportului de materii prime și produse de bază.
- Reducerea deficitului de specialiști în domeniul intervenției active în agricultură, schimbări climatice și nutriție;
- Reducerea pierderilor și a deșeurilor alimentare
- Scăderea numărului copiilor cu deficitul și surplusul de greutate.
- Creșterea numărului de produse atestate la nivel național și la nivel european.
- Creșterea stimulentele financiare pentru conversie și diminuarea confuziei cu alte scheme de calitate și conștientizare scăzută a consumatorilor cu privire la beneficiile producției ecologice pentru sănătate, climă și mediu

Pași următori

România își consolidează avantajul strategic în domeniul agricol prin implementarea *Planul Național Strategic până în 2027*, prin care urmărește promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat, care să asigure securitatea alimentară, creșterea viabilității fermelor prin stabilizarea veniturilor fermierilor și eliminarea disparităților dintre ferme, practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici, agro-mediul și climă pe terenuri arabile, menținerea certificării ecologice, cât și pregătirea profesională a noilor generații de agricultori.

Pentru a stimula conversia de la agricultura convențională la cea ecologică, *Planul Național de Acțiune pentru Dezvoltare Producției Ecologice* până în 2027 prevede stimularea procesării produselor obținute în sistemul de agricultură ecologică locală, respectarea de reguli și principii de producție stricte și vizează obținerea de produse ecologice într-un mod durabil din punct de vedere ecologic, social și economic.

Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă până în 2027 vine în sprijinul cercetării și implementării unor practici agricole durabile, inclusiv pentru protecția solului, a identității și adoptării metodelor agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității. Aceste practici vor avea ca rezultate viitoare creșterea sustenabilă a producției agricole, protejarea mediului înconjurător și promovarea utilizării responsabile a resurselor naturale, contribuind astfel la un sistem agricol durabil și la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

Exemplu de bună practică

Rețeaua de magazine LIDL au implementat prin colaborare strânsă cu 150 de producători locali, care dețin certificarea internațională Global G.A.P pentru calitate și siguranță alimentară, programul *Piața LIDL*, cu scopul de a dezvolta alternative prietenoase cu mediul la folosirea substanțelor fitosanitare și a îngrășămintelor chimice.

Cei 150 de producători, în funcție de anotimp, furnizează un procent semnificativ din fructele și legumele de sezon la Piața Lidl care provin de la fermieri din România, asigurând trasabilitatea pentru produsele locale ce garantează transparența la nivelul originii produselor ce ajung în magazine și scoate în evidență producătorii din România.

Fluxul de lucru Piața LIDL
Sursa infografic: www.lidl.ro

Contribuția mediului de afaceri

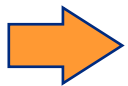
Relațiile de asociere și cooperare se diversifică în funcție de varietatea legăturilor stabilite între agricultură și alte sectoare ale economiei naționale. Aceste relații sunt, de asemenea, importante în cadrul agriculturii, între agenții economici și unitățile responsabile de depozitare, prelucrare și comercializare a produselor agricole. Ele facilitează cooperarea între actorii implicați în dezvoltarea rurală, promovând crearea de cooperative, grupuri de producători, rețele și clustere, precum și grupuri operaționale. Aceste eforturi sunt întreprinse în scopul implementării în comun a unui plan de afaceri în domeniul agricol și industria alimentară, cu accent pe lanțurile scurte de aprovizionare și piața locală.

Pentru diminuarea risipei alimentare mediul de afaceri se implică voluntar în mecanismul de donare de alimente, având, în acest sens, facilitat contactul cu operatorii receptori, ale căror date de identificare și contact sunt făcute publice, pe site-ul MADR.

Prin intermediul cooperativelor, grupurilor de producători și a altor forme de asociere, se poate îmbunătăți eficiența producției agricole, se pot reduce costurile și se poate încuraja producția sustenabilă. Aceasta poate duce la o creștere a disponibilității alimentelor și a diversității nutriționale, contribuind la eliminarea foametei și malnutriției în comunități.

Prin facilitarea cooperării între actorii implicați în dezvoltarea rurală și promovarea lanțurilor scurte de aprovizionare și piețelor locale, aceste relații contribuie la asigurarea accesului la alimente sigure, nutritive și suficiente pentru toți.

Asigurarea unei vieți sănătoase
și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă

Obiectivul României

Reducerea ratei mortalității materne și infantile, diminuarea incidenței îmbolnăvirilor de boli infecțioase și cronice, prevenirea și tratarea abuzului de substanțe nocive și a bolilor mintale

Situația actuală

Speranța de viață în România era de 75,6 în 2019, sub media UE de 80,6 ani. Sistemul de sănătate a fost grav perturbat de pandemia COVID-19, fapt ce a determinat o scădere temporară, cu 1,4 ani, până la 74,2 în 2020, femeile trăind cu aproape 8 ani mai mult decât bărbații, respectiv 78,4 comparativ 70,5.

Rata mortalității infantile a scăzut în intervalul 2016-2021 de la 6,8 la 5,7 decese la 1.000 de născuți vii, ca urmare a creșterii procentului de nașteri asistate de personal calificat la 96,7%.

Tuberculoza rămâne principala boală epidemică, ajungând în anul 2021 la 33,47 cazuri noi la 100.000 de locuitori în scădere cu 38,51% față de anul 2016. Hepatita virală a afectat cca. 19 persoane la 100.000 de locuitori în 2019. În contextul pandemiei COVID-19, prin aplicarea măsurilor sanitare de protecție, incidența hepatitei virale a scăzut la 5,7 cazuri noi la 100.000 de locuitori în 2020. Virusul HIV afectează anual 40,8 persoane la 100.000 de locuitori adulți și minori, în perioada 2016-2021.

Bolile cardiovasculare au rămas principala cauză de mortalitate, cu o rată ascendentă de la 767,9 - 912,3 decese la 100.000 locuitori, în perioada 2018-2021. Tot pe un trend ascendent se înscrie și mortalitatea atribuită diabetului, de la 14,2 la 22,7.

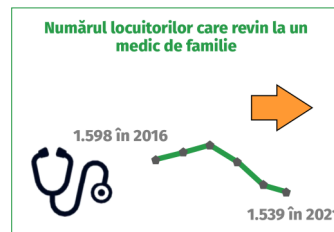
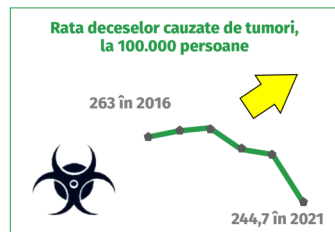
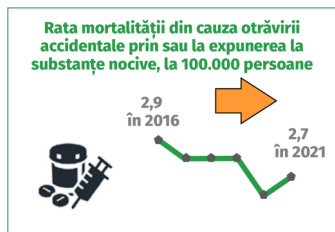
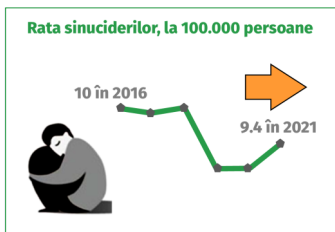
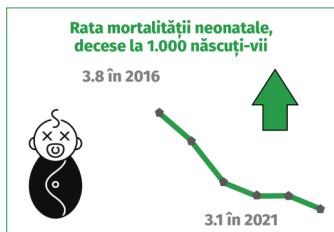
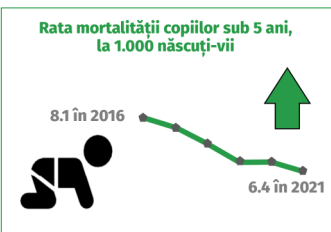
Cancerul pulmonar rămâne cea mai frecventă cauză de deces și contribuie la mortalitatea cauzată de cancer în România, care a înregistrat un trend ușor descendent, de la 232,8 la 212,1 decese la 100.000 de locuitori.

Rata mortalității cauzată de tulburări mentale și de comportament a înregistrat o valoare de 2,5% cazuri la 100.000 locuitori în 2021, marcând o creștere comparativ cu perioada prepandemică.

Rata obezității autoraportate la adulții din România era de 11 % în 2019, sub media UE de 16 %. Însă, ratele excesului de greutate și obezității în rândul adolescenților au crescut constant, una din cinci persoane cu vârsta de 15 ani încadrându-se în aceste categorii în 2018.

Politici și măsuri

Strategia națională de sănătate a urmărit inversarea piramidei serviciilor de sănătate, bazate pe spitalizarea excesivă, prin creșterea gradului de acoperire cu servicii de bază de bună calitate și centrate pe prevenție, prin medici de familie, centre comunitare și îngrijire specializată ambulatorie, inclusiv în comunitățile grupurilor vulnerabile.

Provocări

- Distribuția neuniformă a cabinetelor de medicina familie, în special în mediul rural, unde numărul mediu al asiguraților înscrși pe listele medicilor de familie este mai mare decât în mediul urban
- Insuficiența resurselor umane și a infrastructurii pentru asistența medicală comunitară, îngrijirile paliative și de reabilitare-recuperare
- Îmbunătățirea, profesionalizarea și diversificarea structurilor de îngrijiri în centre de zi și de lungă durată instituționalizate și neinstituționalizate, inclusiv la domiciliu, pentru populația vârstnică sau cu dizabilități.
- Extinderea screening-ului populațional pentru creșterea capacității de prevenție, diagnostic și tratament
- Creșterea capacității de răspuns adecvat la tuberculoza multi drog rezistentă, și la problemele majore de sănătate mintală, inclusiv a formelor de long-COVID și, în special, formelor neuro-psihiice generate de acesta, ținând cont de riscul a dezvolta ulterior boli neuro-degenerative, accidente vasculare etc.

Pași următori

Întărirea sistemului de sănătate, inclusiv reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii spitalicești, se va realiza prin implementarea *Strategiei naționale de sănătate reactualizate, Strategiei pentru supraveghere, controlul și prevenirea cazurilor de infecție cu HIV/ SIDA, Strategia de controlul tuberculozei, Strategia multianuală pentru dezvoltarea resurselor umane în sănătate și Legea pentru prevenirea și combaterea cancerului.*

Pentru îmbunătățirea accesului la serviciile de asistență medicală prevede se prevede dotarea a minimum 50 unități sanitare publice care furnizează asistență medicală ambulatorie prevăzute, amenajarea a 200 de centre comunitare integrate și construirea a trei spitale regionale de urgență operaționale, creșterea cu mai mult de 50% a resurselor umane în sănătate publică, diversificarea competențelor acestora, inclusiv pentru crearea de echipe multidisciplinare pentru management integrat de caz va îmbunătăți capacitatea de diagnosticare.

Se prevăd campanii extinse de educarea și conștientizarea populației, de toate vârstele și pe toate palierele sociale, privind screeningul periodic al stării de sănătate, astfel încât activitatea medicilor de familie să fie orientată spre prevenție și monitorizare activă a stării de sănătate. Se urmărește o acoperire vaccinală la peste 90% la toate vaccinurile incluse în programul național de imunizare și 70% pentru vaccinarea grupelor la risc pentru bolile prevenibile prin vaccinare.

Contribuția societății civile

Dăruiește Viață a pus bazele cele mai cunoscute inițiative de implicare socială din România: #NoiFacemUnSpital. Astfel, peste 350.000 de persoane fizice și peste 7.000 de companii au susținut cu încredere și fonduri proprii construcția de la zero a Primului Spital de Copii care să ofere îngrijire multidisciplinară copiilor cu patologie oncologică și alte boli grave. Ceea ce a început ca un proiect de renovare a secției de onco-pediatrie a *Spitalului Clinic de Urgență pentru Copii Marie S. Curie* din București s-a transformat într-o primă clădire de 12.000 mp și 9 niveluri și continuă cu planurile pentru crearea unui adevărat campus medical. Lucrările de construcție sunt gata. Spitalul va fi donat *Spitalului Marie S. Curie* și va funcționa ca un spital public. În prezent, Dăruiește Viață lucrează cu autoritățile din România pentru implementarea un proiect pilot pentru managementul Departamentului de Radioterapie Pediatrică, din cadrul Spitalului, bazat pe principii de guvernanta corporativă și guvernanta medicală.

Spitalul pentru copii cu afecțiuni oncologice, proiect al Asociației „Dăruiește viață”
Sursa: Dăruiește Viață

Exemplu de bune practici

HIV Outcomes Romania, inițiativa multi-stakeholder care include și asociații ale pacienților cu HIV și pledează pentru calitatea vieții persoanelor cu HIV, a co-organizat consultări pe politici publice și mese rotunde cu comunitatea și experții non/guvernamentali. Astfel, noua *Strategie Națională HIV/SIDA* este centrată pe nevoile persoanei cu HIV și prevede pentru 2030: ZERO noi infectări, atingerea noilor ținte [UNAIDS 95-95-95](#) de testare-tratament-supresie virală în comunitățile la risc, reducerea stigmei din sănătate, creșterea implicării ONG-urilor, programe prevenire în centrele primire imigranți.

Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți

Obiectivul României

Accesul tuturor copiilor la educație timpurie, învățământ primar și secundar echitabil și calitativ, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin cunoștințe și competențe profesionale, inclusiv pentru dezvoltare durabilă

Situația actuală

Sistemul de educație din România asigură dreptul de a urma gratuit învățământul obligatoriu, iar în învățământul preuniversitar există clase cu predare în 17 limbi ale minorităților naționale.

Rata de participare la educația timpurie a copiilor preșcolari între 3 ani și vârsta de începere a învățământului obligatoriu, a fost pe un trend descrescător, în pofda stimulentele financiare oferite familiilor cu venituri mici și din cauza deficitului de capacitate. În 2020 rata de participare a fost de 78,2%, sub media UE de 93%.

Părăsirea timpurie a sistemului educațional de către tineri cu vârsta între 18 - 24 ani a scăzut în 2021 la 15,3%, cu 3,2 p.p. față de anul 2016, dar a rămas semnificativ mai ridicată față de media UE de 9,7% în 2021. Ponderea a fost mai ridicată în zonele rurale, de 23 % și în rândul grupurilor defavorizate, inclusiv al romilor, care au fost afectate în mod disproporționat de impactul pandemiei de COVID-19 asupra educației și de închiderea școlilor.

Gradul de absolvire a învățământului terțiar a fost scăzut față de media UE de 40,5 %, numai 25 % din populația cu vârste cuprinse între 25 și 34 de ani deține o diplomă de învățământ terțiar.

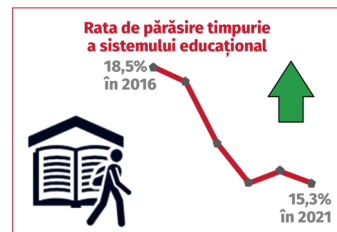
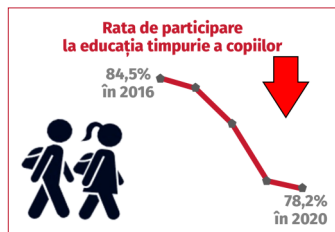
Numărul de absolvenți ai școlilor profesionale, postliceale și de maiștri a crescut în perioada 2016-2019 cu cca. 4.000 de persoane, ajungând la 55,3 mii persoane. A crescut și gradul de participare la procesul educațional sau de instruire al persoanelor cu vârsta între 25 - 64 ani cu 3,7 p.p. în anul 2021 față de anul 2016. Gradul de participare al adulților la procesul de educație sau instruire a fost de 4,9% în 2021, comparativ cu media UE de 9,1%.

Politici și măsuri

Îmbunătățirea calității procesului de învățare, modernizarea infrastructurii școlare și asigurarea accesului la educație pentru toți copiii au fost sprijinite prin *Strategia educației și formării profesionale și Strategia pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii*. Copiii și elevii aflați în situații de risc au fost sprijiniți prin programele: *Masă caldă, Transportul elevilor, Sprijin material pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, Programul național de protecție socială Bani de liceu, Programul Euro 200 în vederea achiziționării de calculatoare, Bursa profesională, Bursele de ajutor social, Rechizite școlare*.

Programul pentru școli al României a acordat fructe și legume proaspete, lapte și produse lactate și produse de panificație pentru preșcolarii din grădinițe și pentru elevii din învățământul primar și gimnazial și asociația *Nouă ne pasă* derulează programul *O masă caldă de trei ori pe săptămână*, precum și cursuri suplimentare de limba română și matematică în regim școala după școală.

În 2021, peste 225.000 de copii au fost înscriși în programul *Școala după școală*, care a oferit cursuri suplimentare față în față.

Programul național pentru învățământul rural a contribuit în 2017-2020 la dezvoltarea învățământului rural prin modernizarea infrastructurii școlare, îmbunătățirea calității procesului de învățare și asigurarea accesului la educație tuturor copiilor din zonele rurale.

Asigurarea accesului la învățământul profesional și tehnic, îmbunătățirea calității procesului de învățare și promovarea integrării tinerilor pe piața muncii a fost coordonată în perioada 2018-2022 prin *Strategia națională de dezvoltare a formării profesionale inițiale în sistem dual*.

Îmbunătățirea calității învățământului superior prin modernizarea curriculumului, creșterea capacității de cercetare și dezvoltare a universităților și asigurarea unei finanțări adecvate, s-a dezvoltat prin *Strategia națională pentru învățământului terțiar*.

Răspunsul la criza COVID-19

Trecerea la învățare la distanță și închiderea temporară a multor școli și unități pentru formare profesională au limitat participarea fizică la cursuri în timpul pandemiei. Cei mai afectați au fost [copiii vulnerabili din zonele rurale](#), comparativ cu cei din mediul urban, deoarece au avut acces limitat la echipamente digitale, fapt ce nu le-a permis participarea constantă la cursuri on-line, dar și datorită faptului că școlile și cadrele didactice nu au fost suficient de pregătite pentru predarea de la distanță.

Sprijinul educațional a constat în tichete sociale pe suport electronic, programul național *Școala de acasă* care a furnizat dispozitive digitale elevilor din medii defavorizate, *Programul național de activități remediale pentru elevi* ș.a. Pentru activități de tip after-school și ore remediale pentru 168.000 de elevi defavorizați, inclusiv din zonele rurale și din comunitățile rome, prin programul REACT-EU au fost alocate 30 de milioane euro.

Ca urmare a măsurilor luate, în anul 2021 erau conectate la internet 91,3% din echipamentele IT din învățământul național.

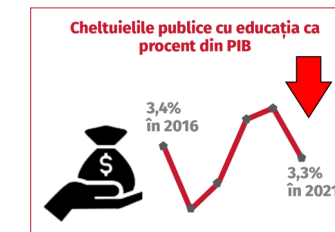
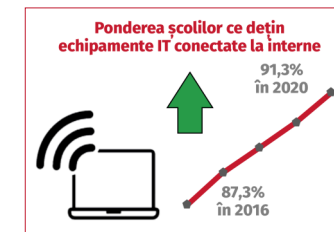
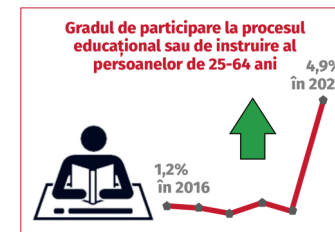
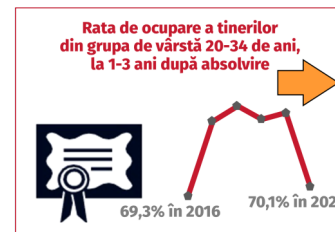
Nu lăsăm pe nimeni în urmă

Sistemul românesc de educație asigură un nivel de participare la educație just și proporțional, indiferent de etnie, într-un mediu de învățare incluziv pentru toți. Ponderea deținută de etnia romă în populația școlară din învățământul primar și gimnazial a fost de 6,6% în anul 2021.

Pentru integrare socială, economică și educațională a comunității rome s-a implementat *Strategia privind stimularea participării la programele de educație a copiilor și tinerilor romi*, prin acordarea de burse, sprijinirea școlarizării timpurii. Organizarea de programe de after-school și formare a cadrelor didactice s-a făcut prin programul de îmbunătățire a accesului la educație al copiilor romi și prin proiectul *România Împreună pentru Educația Copiilor Romi 2018-2020*, finanțat de UE, care implică și comunitatea locală.

Deși datele relevă o reducere moderată a numărului de copii și elevi de etnie romă, de 0,6% pe an înscriși în unitățile de învățământ preuniversitar, implementarea politicilor publice au avut ca efect creșterea numărului de absolvenți în rândul copiilor de etnie romă din ciclurile primar și gimnazial de la 28% în 2016 la 51% în 2021.

Doar 22% dintre tinerii romi cu vârste între 18 și 24 de ani au absolvit ciclul liceal, comparativ cu 83,3% din populația totală, ceea ce indică o rată ridicată de părăsire timpurie a școlii în rândul acestei etnii.

Provocări

- Îmbunătățirea nivelului de cunoaștere al tinerilor la citit, științe și matematică și încadrarea ulterioară pe piața muncii, respectiv creșterea ratei de ocupare a tinerilor din grupa de vârstă 20-34 de ani, la 1-3 ani după absolvire
- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional de către tinerii cu vârsta între 18 și 24 de ani, în special în rândul persoanelor de sex feminin
- Creșterea ratei de participare la educația timpurie a copiilor cu vârsta cuprinsă între 3 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu
- Creșterea nivelului de competențe profesionale ale adulților și atenuarea diferenței semnificative în calitatea educației oferite în zonele urbane și cele rurale, precum și între grupurile socio-economice

Pași următori

România va continua eforturile de îmbunătățire a calității educației prin reformele de politică pentru școli mai sigure, durabile și favorabile incluziunii, prin modernizarea infrastructurii școlare, reabilitarea, consolidarea și construcția de noi școli, în prima etapă în zonele cu cel mai mare risc seismic din România, în vederea asigurării unor medii de învățare mai sigure și îmbunătățite pentru elevi și profesori din școlile selectate și de a crește capacitatea instituțională de a investi în infrastructura educațională durabilă.

Ca măsură de răspuns la riscul de părăsire timpurie a școlii se va implementa *Programul național pentru reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii* prin PNRR cu înființarea, echiparea și operaționalizarea de servicii complementare pentru grupurile defavorizate.

De asemenea sunt prevăzute reforme și investiții pentru facilitarea educației digitale, respectiv dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut, dotarea școlilor cu echipamente și resurse tehnologice digitale pentru laboratoare infomatice, digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului, realizarea de consorții regionale și dezvoltarea și dotarea campusurilor profesionale integrate.

Pentru facilitarea educației digitale se va dezvolta conținut educațional digital, inclusiv manualele și resurse educaționale deschise, se vor adopta pedagogii digitale și de îmbunătățire a competențelor digitale ale cadrelor didactice, ce vor beneficia de formare cu privire la modul de incorporare a instrumentelor digitale în procesul de predare și învățare.

Pentru dobândirea de competențe relevante, inclusiv competențe tehnice și profesionale, pentru ocuparea forței de muncă, locuri de muncă decente și antreprenoriat se va implementa *Programul național educațional pentru medii și climă*, cu extindere pe toate ODD și se va stimula dezvoltare profesională a angajaților prin creșterea numărului de participanți la cursurile de specializare, inclusiv [expert dezvoltare durabilă](#).

Exemple de bune practici

Prin metoda didactică Firma de Exercițiu, elevii dezvoltă competențe antreprenoriale prin simularea proceselor interne desfășurate într-o firmă reală și a relațiilor cu alte firme și instituții. Curriculumul de specialitate pentru calificările aparținând profilului economic conține module alocate pentru formarea competențelor antreprenoriale. Elevii au astfel ocazia de a lua contact cu cultura economică a partenerilor din țară și străinătate.

În anul școlar 2019-2020 au fost autorizate 1.555 de firme de exercițiu/întreprinderi simulate, din care 462 de firme noi, 550 de firme continuate și 543 de firme preluate, care au desfășurat activitatea curentă prevăzută în curriculum și activități extra curriculare prin Firma de Exercițiu.

Pe platforma dedicată învățământului profesional și tehnic ROCT, s-au înregistrat pentru activitatea curentă prevăzută în curriculum și activități extra curriculare 1.455 firme de exercițiu/întreprinderi simulate, din care 689 firme noi, 355 firme continuate și 411 firme preluate.

Contribuția comunității locale

Prima școală profesională din România, cu o tradiție de 10 ani, este rezultatul parteneriatului dintre Municipality Orașului Brașov, Inspectoratul Școlar Județean Brașov și Asociația neguvernamentală Fit for Future, care funcționează în sistem dual, o școală în continuă creștere, în prezent cu 762 elevi, 57 profesori, 19 agenți economici parteneri. Activitatea școlii se bazează pe o legătură puternică cu mediul economic al județului Brașov.

Rezultate Școala Profesională Germană Kronstadt
Sursa: www.sgk.ro

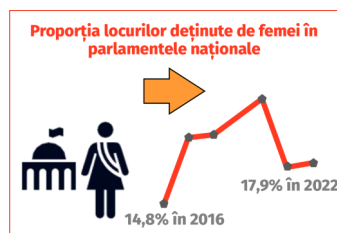
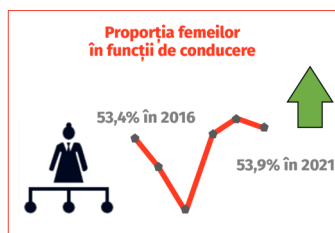
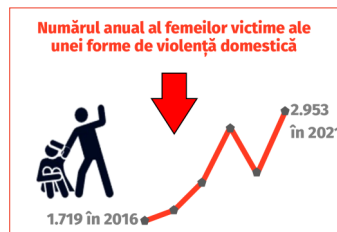
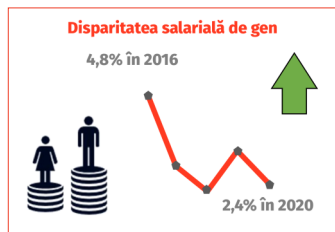

Realizarea egalității de gen și
împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor

Obiectivul României

Prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor, asigurarea participării echilibrate și efective a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică

Situația actuală

Populația României era în ianuarie 2022 de 19.042.455 locuitori, din care 51,4% femei. Disparitatea salarială de gen a scăzut cu 2,4 p.p. în anul 2020 față de anul 2016, de la 4,8% la 2,4%.

Violența domestică împotriva femeilor, reprezentată prin numărul cazurilor femeilor adulte victime ale violenței domestice înregistrate de către serviciile administrative, a crescut cu 1024 cazuri, respectiv cu 59,57% în anul 2019 față de 2016. Diminuarea ușoară a datelor în 2020, în contextul pandemiei COVID-19, poate subestima fenomenul violenței domestice prin renunțarea victimelor de a mai apela la serviciile de protecție socială.

Referitor la asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică, România a progresat în ceea ce privește ponderea femeilor în funcții de conducere. În anul 2021, în administrația publică centrală existau 714 posturi de conducere, la nivel de grad decizional 1 și 2, cu o rată de ocupare de 84,5%, respectiv 603 posturi. Din totalul posturilor, 325 respectiv 53,9% au fost ocupate de femei.

Egalitatea de gen, din perspectiva participării la procesul decizional politic la nivel național, relevă că în urma alegerilor parlamentare desfășurate în 2020, 85 de femei au obținut mandat în Parlamentul României, dintr-un total de 466 parlamentari, reprezentând 18,24%.

Politici și măsuri

În anul 2021 au fost adoptate *Programul național integrat pentru protecția victimelor violenței domestice, Metodologia cadru privind organizarea și funcționarea rețelei naționale inovative integrate de locuințe protejate destinate victimelor violenței domestice și Strategia națională pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale 2021-2030*.

În anul 2022 a fost adoptată *Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2022-2027*.

Din 2018, prin actualizarea *Legii pentru prevenirea și combaterea violenței domestice*, Poliției Române îi revine sarcina emiterii ordinelor de protecție provizorii și obligația de punere în executare a acestora, precum și supravegherea măsurilor stabilite atât prin ordinele de protecție provizorii, cât și prin ordinele de protecție emise de instanțele de judecată.

Răspunsul la războiul din Ucraina

În urma războiului din Ucraina, în anul 2022, un număr mare de refugiați, majoritatea femei și copii, au ajuns în tranziție pe teritoriul României și s-au confruntat cu riscul iminent de marginalizare. Limba a fost unul dintre principalele obstacole în ceea ce privește accesul lor la servicii și locuri de muncă, ceea ce a făcut mai dificilă acordarea ajutorului umanitar imediat.

România a implementat în 2022 Planul național de măsuri cu privire la protecția și incluziunea persoanelor strămutate / refugiate din Ucraina, beneficiare de protecție temporară în România. Refugiații au avut acces la informații oficiale cu privire la drepturile, obligațiile și facilitățile puse la dispoziție de statul român.

Modele de răspuns imediat au fost oferite și de societatea civilă din România, prin dezvoltarea unor servicii integrate în limbile ucraineană și rusă, folosite de femeile și copiii refugiați, respectiv servicii pentru victimele violenței domestice, de gen sau sexuale din zonele de conflict. În cursul anului 2022 nu au fost identificate femei și fete victime ale violențelor sau agresori din Ucraina.

Nu lăsam pe nimeni în urmă

În anul 2021 a fost semnat protocolul tripartit între ANES, [ADRI](#) și ROWL, cu scopul dezvoltării și implementării unor acțiuni și măsuri concrete și coerente, necesare în vederea reducerii fenomenului violenței de gen și a îmbunătățirii calității vieții cetățenilor români aflați pe teritoriul Italiei. Protocolul abordează problemele femeilor aparținând grupurilor vulnerabile, aflate în situații de risc pe teritoriul Italiei, din perspectiva violenței domestice, discriminării, exploatarea sexuală, exploatarea prin muncă și traficului de persoane.

Acțiunile sunt menite să limiteze și să prevină impactului migrației, în scop de muncă, asupra copiilor și familiilor transnaționale. Protocolul a fost activat în perioada COVID-19 pentru a facilita accesul femeilor, victime ale violenței domestice, la servicii și informații disponibile pe teritoriul României și Italiei în perioada de lockdown.

Acest Protocol a susținut promovarea Rezoluției 2366 [Impact of labour migration on "left-behind" children](#) a EU Parliamentary Assembly, în 2021, cu privire la impactul migrației economice asupra copiilor „lăsați în urmă” la nivel național în România.

Provocări

- Lipsa de date cuprinzătoare privind amploarea și natura violenței fizice, psihice și sexuale împotriva femeilor se datorează în special faptului că actele de agresiune nu se raportează din frică, rușine și teama de stigmatizare. Drept urmare, măsurile de combatere a fenomenului nu sunt susținute de dovezi solide, din lipsă de date
- Cultura egalității de gen trebuie încurajată atât în viața de familie, cât și în toate activitățile educaționale, economice și societale, inclusiv la nivelul întreprinderilor, al serviciilor publice și al vieții politice
- Creșterea proporției femeilor în rândul oamenilor politici necesită o mai bună sensibilizare a votanților, dar și a partidelor care desemnează candidații. Schimbarea mentalității cu privire la promovarea femeilor în funcții de conducere poate fi sprijinită de experții de gen prin instruirea personalului din cadrul instituțiilor

Pași următori

Încurajarea și susținerea victimelor violenței domestice, precum și prevenirea violențelor, vor fi realizate prin campanii extinse de conștientizare pentru evitarea prejudecăților legate de împărțirea activităților, a sarcinilor și a muncii în familie între cele „feminine” și cele „masculine”, precum și afișarea și insuflarea oricăror altor tipuri de comportament inegal.

Pentru promovarea femeilor în funcții de decizie și reprezentare la nivel național este necesară adoptarea unei legislații care să prevadă măsuri care să asigure reprezentarea echilibrată pe listele electorale de alegere a senatorilor și deputaților, proporțional cu distribuția pe sexe a populației la nivel național și de circumscripții electorale, raportată la anul precedent alegerilor, cu excepția acelor care conțin un singur candidat. În scopul asigurării șanselor egale pentru ambele sexe de a fi poziționate pe locuri eligibile pe listele de candidați, aceștia ar trebui ordonați pe liste după principiul cel mult doi candidați de același sex consecutiv.

Contribuția comunității locale

[Sistemul Informatic de Monitorizare Electronică SIME](#), operaționalizat în București, Iași, Mureș și Vrancea. Aplicarea Legii din 2021 privind monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale, a permis implementarea SIME pe teritoriul României, prin intermediul dispozitivelor de supraveghere electronică, a persoanelor pentru care se dispun măsuri legale. Începând cu data de 1 octombrie 2022 SIME funcționează în fază pilot la nivelul capitalei și a 3 județe. Până în 2025 sistemul va fi extins în toate județele din țară.

Utilizarea sistemelor electronice permite o creștere a gradului de asigurare a măsurilor de protecție a drepturilor persoanelor protejate, dar nu reprezintă o măsură de constrângere, ci o metodă de monitorizare sau supraveghere. SIME permite urmărirea modului de respectare a măsurilor dispuse în cadrul unor proceduri judiciare. Utilizarea acestor sisteme nu echivalează cu protecția integrității fizice a persoanelor protejate, însă permite adoptarea unor măsuri pentru prevenirea și contracararea unui eventual contact fizic între victima violenței domestice și agresor. SIME va asigura respectarea regulilor impuse de executarea măsurii arestului la domiciliu și a supravegherii la distanță.

Monitorizarea se realizează fără intervenție umană, sistematic și exclusiv pe teritoriul României și asigură confidențialitatea identității persoanei supravegheate care poartă dispozitivul electronic și a persoanei sau persoanelor protejate.

Contribuția societății civile

[Proiectul GLORIA](#) – Asistență integrată pentru victimele violenței domestice și de gen. Proiectul, început în martie 2021, furnizează servicii integrate de calitate, abordând pluridisciplinar problematica violenței domestice și de gen, înglobând măsuri specifice de asistență socială, medicală, educațională, ocupațională și de locuire pentru 550 persoane, adulți și copii, victime ale violenței din mediul rural și mic urban din județele Iași, Vaslui, Bacău și Neamț, acoperind o zonă de 250 de comunități locale unde serviciile de acest tip lipsesc sau sunt insuficiente.

Parteneri în proiect sunt Fundația Centrul de Mediere și Securitate Comunitară, Fundația Corona și Asociația Hedda, asociație cu expertiză în bune practici în domeniul violenței domestice din Norvegia. Atrasă în proiect, ANES contribuie la monitorizarea și informarea tuturor instituțiilor județene și locale pentru punerea în aplicare a prevederilor [Convenției de la Istanbul](#).

Rezultatele proiectului vizează sprijinirea victimelor violenței domestice și de gen prin serviciul de primire și suport emoțional la nivelul unităților de medicină legală, consiliere pentru prevenirea și combaterea violenței domestice - asistență juridică și reprezentare în instanță, consiliere psihologică, asistență și suport material în situații de criză, programe educaționale - ocupare, formare și informare a populației.

Consilierea victimei violenței
Sursa: Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă

Exemplu de bune practici

În 2022 a fost semnat parteneriatul între SGG, INS și ROWL pentru colectarea periodică a datelor și metadatelor setului de INDD 2030, ca parte a mecanismului de monitorizare a SNDDR 2030. S-a construit și introdus în sistemul statistic național un indicator nou, ZBO0514 - Orizont 1 - Social: Proportia locurilor deținute de femei și bărbați în parlamentele naționale. Acest indicator monitorizează progresul în atingerea ODD 5 și este încorporat în Prioritățile Comisiei Europene *O economie care funcționează pentru oameni și Un nou impuls pentru democrația europeană*. Indicatorul poate fi considerat similar cu indicatorul global 5.5.1 Proportia locurilor ocupate de femei în parlamentele naționale și administrațiile locale.

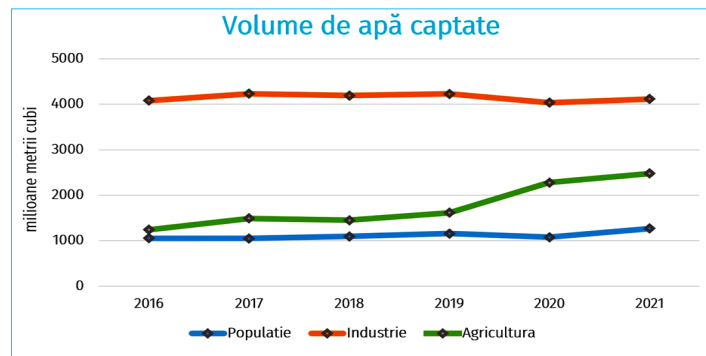
Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitație pentru toți

Obiectivul României

Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii de apă și canalizare și a serviciilor publice, alinierea României la cerințele și standardele UE privind gestionarea apei potabile, apelor uzate, deșeurilor și creșterea eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele.

Situația actuală

Resursele de apă din România în perioada 2016–2021 au înregistrat un volum mediu anual de 124,3 miliarde m³, din care ponderea apelor subterane a reprezentat 9,25% și a celor de suprafață 90,75%. La [nivel național](#), 97,65% din cele 3.025 corpuri de apă de suprafață și 91,61% din cele 143 corpuri de apă subterane sunt în stare chimică bună.

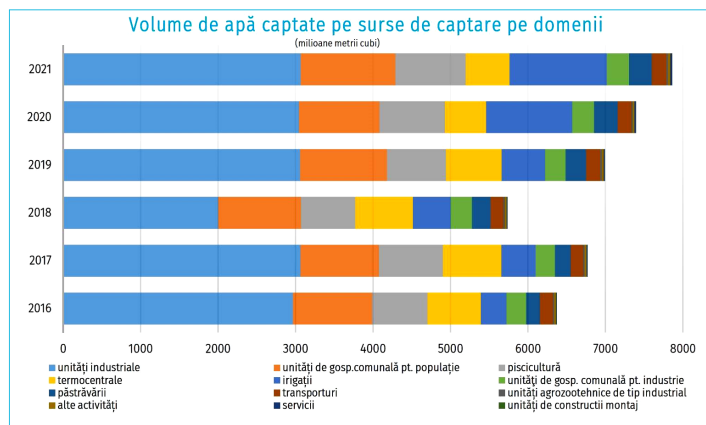

Sursa datelor : ANAR

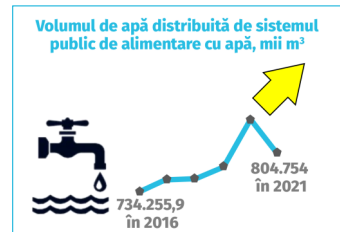
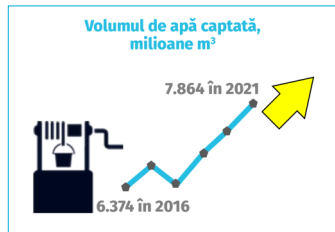
Populația racordată la sistemul public de alimentare cu apă în anul 2021 a fost 74,1% din populația rezidentă a României, în creștere cu 8,9 p.p. față de 2016. Comparativ, branșarea la sistemul de canalizare de numai 57,6% din populație este în creștere cu 8,4 p.p. față de 2016, din care 94,3% este [populația rezidentă urbană](#).

S-a constatat o diminuare a procentul de apă netratată în total apă uzată generată, de la 31,5% în 2016 la 27,3% în anul 2021.

Principalele sectoare consumatoare de apă au fost industria,

Sursa datelor : ANAR

agricultura și populația umană.

În continuare, rămâne ridicată ponderea persoanelor care nu au baie/duș și nici toaletă în locuință, de 21,2% din populația rezidentă în 2020,

Politici și măsuri

România s-a aliniat la principalele documentele strategice globale și europene, transpunând la nivel național [Directiva 2000/60/CE](#), [Directiva 2020/2184](#) privind calitatea apei destinate consumului uman, [Directiva 91/271/CEE](#) privind epurarea apelor uzate urbane.

Managementul apelor este prevăzut în *Legea apelor* și *Legea privind alimentarea cu apă și canalizare*, ce reglementează serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare organizat la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, județelor sau, după caz, al asociațiilor de dezvoltare intercomunitară.

România implementează planuri de management ale bazinelor hidrografice și planurilor de management al riscului la inundații, la nivelul celor 11 Administrații Bazinale de Apă și a fluviului Dunărea, pentru gestionarea și reducerea riscului la inundații cu efecte asupra populației, economiei, mediului și patrimoniului cultural, contribuind la îmbunătățirea sau conservarea calității corpurilor de apă și habitatelor naturale, faunei și florei sălbatice.

Răspunsul la criza COVID-19

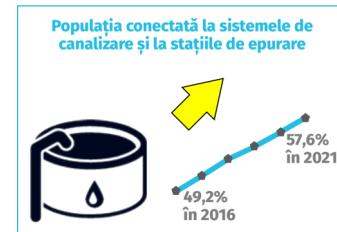
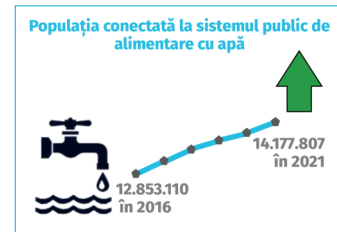
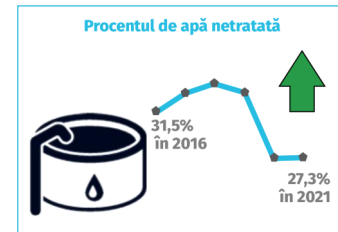
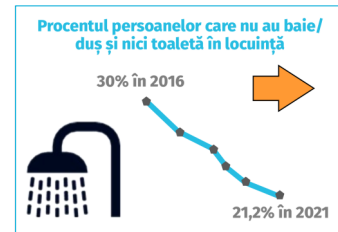
În toată perioada stării de alertă, mai 2020 - martie 2022, precum și pentru o perioadă ulterioară de 90 de zile, ca răspuns la presiunea măsurilor restrictive luate în pandemie, a fost prelungită valabilitatea avizului pentru lucrările în legătură cu apele, prin *Legea privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19* aprobată în 2020, pentru a favoriza desfășurarea în continuare a activităților economice.

Nu lășăm pe nimeni în urmă

Guvernul a creat cadrul legal pentru accesul neîngrădit a populației vulnerabile la sărăcie la servicii de alimentare cu apă și canalizare/epurare de calitate, prin PNRR Componenta C1 - *Managementul apei*, Investiția 3, *Sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă și canalizare existente* a fost alocată suma de 168 milioane de euro, pentru finanțarea conectării a cel puțin 88.400 de gospodării, în cadrul Programului național „Prima conectare la apă și canalizare”.

Extinderea rețelei de apă și canalizare în zona metropolitană Timișoara, județ Timiș
Sursa: [Asociația Română a Apei](#)

Provocări

- Protejarea resurselor de apă rămâne în continuare o prioritate majoră, luând în considerare necesitatea extinderii rețelor pentru uz casnic pentru accesul la apă, canalizare și sanitație, în mod special în mediul rural
- Îmbunătățirea calității apei necesită scăderea procentului de apă netratată provenită din total apă uzată generat
- Creșterea lentă a ponderii populației conectate la sistemul de canalizare necesită accelerarea ratei medii anuale de creștere la 4,41%, față de 3,20%, cât a fost în perioada 2016-2021, pentru atingerea țintei 2030
- Accelerarea ratei medii anuale a populației din mediul rural conectată la sistemul public de alimentare cu apă, pentru atingerea țintei de 90% în anul 2030, trebuie sprijinită pentru creșterea la 7,75% față de 5,45%, cât a fost în perioada 2016-2021
- Pentru scăderea ponderii persoanelor care nu au nici baie/duș și nici toaletă în locuință, pentru atingerea țintei de 1,5% în anul 2030, este necesară accelerarea ratei medii anuale de creștere la -23,3%, față de -8,3%, cât a fost în perioada 2016-2021

Pași următori

Pentru protecția resurselor de apă, alimentarea cu apă a localităților în sistem centralizat, construcția/extinderea de sisteme de canalizare și epurare a apei, cu prioritate pentru modernizarea comunităților rurale, sunt lansate programe naționale de investiții nerambursabile. Programul „Anghel Saligny”, cu fonduri de 4,5 miliarde de euro pentru perioada 2021-2028 este coordonat de către MDLPA. Programul *Dezvoltare Durabilă 2021-2027*, în acord cu obiectivul UE de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, Prioritatea 1 Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară alocă suma de 3,4 miliarde de euro, prin FEDR, FC și contribuție națională.

Exemplu de bune practici

Inițiativa „Cu Apele Curate” a [Asociației MaiMultVerde](#), a reunit în perioada 2019-2022 primării, organizatori comunitari și asociații locale, Administrația Națională „Apele Române” și voluntari pentru acțiuni de curățenie a malurilor și luciului apelor, amenajare recreativă a malurilor și educație de mediu.

Barieră plutitoare pe râul Jiu, septembrie 2021
Sursa: [Asociația MaiMultVerde](#)

4.400 de voluntari au participat la 82 de acțiuni de ecologizare pe malurile Dunării și ale afluenților, unde s-au colectat 334 tone de plastic; la dotarea a 9 sectoare de mal ale Dunării cu sisteme de colectare separată, din care au fost strânse 230 tone de plastic și la instalarea a 5 bariere plutitoare pe râurile Cerna, Jiu, Olt, Buzău și Siret, cu ajutorul cărora au fost colectate 246 tone de plastic. Alte 65 de evenimente comunitare organizate în localitățile riverane, au antrenat participarea a aproximativ 6.000 de persoane, atât localnici cât și turiști, în cadrul cărora au fost amenajate 15 cișmele cu sisteme de filtrare a apei instalate în orașele Zimnicea și Cernavodă și s-au organizat 105 proiecții de film tematice în licee.

Contribuția comunității locale

„Apele Unite ale României” este un proiect inițiat în 2019, prin care [Asociația Ivan Patzaichin – Mila 23](#) consolidează o alianță a organizațiilor preocupate de democratizarea accesului la apă, managementul participativ al apelor, promovarea soluțiilor bazate pe natură, educarea tinerilor și valorificarea patrimoniului natural și cultural. Pentru a crește interesul publicului în acest sens, AUR a realizat acțiuni de conștientizare, educare și activare, stabilind o legătură afectivă a comunităților cu apa. Peste 25.000 de locuitori din 40 de orașe au participat la mini-festivaluri pe tema apei în comunitate, unde copiii au aflat cum se construiesc bărcile și ce pot face pentru protejarea apelor.

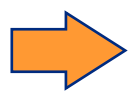
Râul Mureș, județ Alba
Sursa: Florin Duțulescu

„Apele României poartă cu ele, spre Dunăre și spre Deltă, energiile pozitive și negative ale locurilor pe care le traversează și ale oamenilor acestora. Un râu sănătos, curat și bine administrat aduce bucurie, prosperitate și contribuie la identitatea localității.

Un râu iubit și îngrijit e o medalie de aur!”

Ivan PATZAICHIN 1949-2021
Multiplu campion canoist olimpic, mondial și european

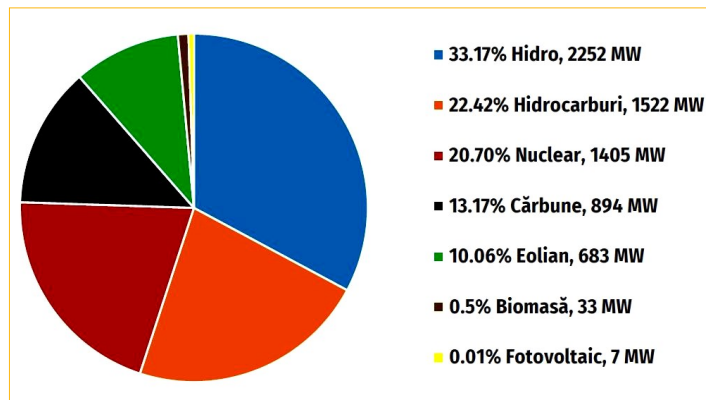
Asigurarea accesului tuturor
la energie la prețuri accesibile,
într-un mod sigur, durabil și modern

Obiectivul României

Sectorul energetic românesc trebuie să devină mai robust din punct de vedere economic, mai avansat și mai flexibil din punct de vedere tehnologic și mai puțin poluant

Situația actuală

România se bucură de un mix energetic echilibrat și diversificat, beneficiind de resurse interne importante, distribuite pe întreg teritoriul țării.

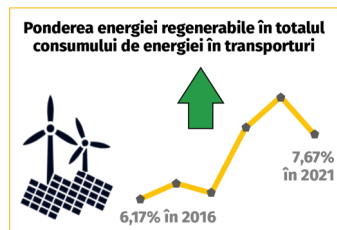
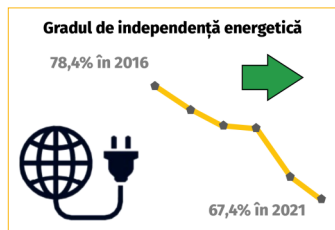
Mixul energetic al României
Sursa datelor: [Transelectrica](https://transelectrica.ro)

Energia electrică este cea mai accesibilă formă de energie din România, cu un grad de racordare a consumatorilor casnici de peste 90%, urmată de gazul natural cu un grad de racordare de cca. 44%. Lungimea conductelor de distribuție a gazelor naturale a înregistrat o creștere de 14,6% în anul 2021, ajungând la 45,4 mii km. În România, gradul de independență energetică în anul 2021 a fost de 67,4%.

Consumul final energetic a crescut în anul 2021 cu 15,2% față de anul 2016, ajungând la 25,3 milioane tone echivalent petrol. Pondereea energiei din surse regenerabile în consumul final energetic a fost 23,6% în anul 2021, în scădere cu 1,4 p.p. față de anul 2016.

Pentru România, performanțele de mediu din sectorul de transport au înregistrat o creștere cu 7,7% în anul 2021, cu 1,5 p.p. față de anul 2016. Valoarea producției de echipamente de transport electrice și mai eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor a crescut de la 965,7 milioane lei în anul 2016, la 4.214,26 milioane lei în anul 2021.

Programele Rabla au încurajat importurile și achiziția de vehicule electrice și hibride pentru transportul în comun și autovehicule personale, au culminat în 2021 cu înregistrarea a 6.903 vehicule electrice și 38.531 vehicule hibride, astfel că în 2022 erau înmatriculate 26.277 vehicule electrice. Numărul acestora rămâne scăzut în comparație cu numărul de vehicule cu tracțiune clasică înmatriculate, ponderea vehiculelor cu tracțiune electrică a fost de 0,07%, iar cea a

vehiculelor cu tracțiune hibridă a fost de 0,44% din numărul total al vehiculelor din România.

Flotă autobuze electrice pentru transport public, Pitești, județ Argeș
Sursa: Publitrans 2000 SA

Până la finele anului 2020, aproximativ 5% din clădirile rezidențiale au fost renovate din punct de vedere energetic, respectiv 4.827 de clădiri reabilite în perioada 2009-2021 prin Programul național multianual privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe.

La nivel anului 2019, consumul final de energie în sectorul clădirilor a reprezentat 42% din totalul consumului final de energie, din care 34% clădiri rezidențiale și 8% clădiri comerciale și publice. Sectorul rezidențial a avut cea mai mare pondere a consumului de energie de aprox. 81%, în timp ce pentru toate celelalte clădiri la un loc, birouri, școli, spitale, spații comerciale și alte clădiri nerezidențiale a fost de 19% din consumul total de energie finală.

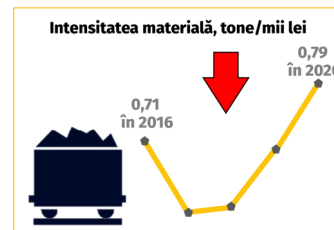
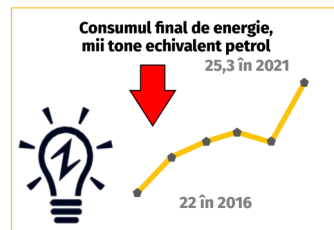
Politici și măsuri

Din 2019 s-au derulat Programul național de stimulare a instalării sistemelor de panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică în gospodării, în vederea acoperirii necesarului de consum și livrării surplusului în rețeaua națională și programul Casa verde pentru instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, cu scopul de a crește eficiența energetică și de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră prin diminuarea consumului de energie și prin utilizarea surselor regenerabile.

Strategia energetică a stabilit țintele pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, a surselor regenerabile de energie și a eficienței energetice precum și perspectiva implementării de către România a European Green Deal.

Transpunerea la nivel național a Directivei 2009/28/CE a creat cadrul legal necesar promovării și extinderii utilizării surselor regenerabile de energie, componentă importantă a pachetului de măsuri necesare pentru reducerea emisiilor de GES. Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 a stabilit obiectivele și contribuțiile naționale la realizarea obiectivelor UE privind securitate energetică, decarbonizare, eficiență energetică, piața internă a energiei și cercetare, inovare și competitivitate.

România dispune de politici publice și de cadru legislativ în domeniul eficienței energetice a clădirilor, în acord cu Directiva UE 2018/844, cu scopul decarbonizării stocului de clădiri până în 2050. A fost elaborată

Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung și Planul de Acțiune pentru etapa 2022-2030 și foaia de parcurs cu măsuri și indicatori de progres măsurabili cu etape orientative pentru 2030, 2040 și 2050. Începând cu 2020 s-au derulat Programul privind efectuarea de lucrări destinate creșterii eficienței energetice în locuințe unifamiliale, beneficiari persoane fizice și din 2021 Programul privind creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădiri publice.

Provocări

- Accesibilitate la energiei și suportabilitatea prețului
- Creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut la 30,7%
- Extinderea nivelului renovării aprofundate și a măsurilor eligibile pentru finanțare din fonduri publice
- Dezvoltarea de programe universitare și postuniversitare, de formare profesională continuă privind renovarea NZEB.

Răspunsul la criza COVID-19

Pentru a facilita derularea programului național privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi, prin promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante din punct de vedere energetic, AFM s-a adaptat în anul 2020 condițiilor restrictive de combatere a îmbolnăvirilor de COVID-19. Astfel, participarea solicitanților persoane juridice în cadrul programului Rabla Plus s-a desfășurat doar prin corespondență online. Au fost admise la finanțare 88 de solicitări, totalizând 49 de auto electrice hibride și 112 auto pur electrice, în valoare de cca. 1,2 milioane euro.

Nu lăsăm pe nimeni în urmă

România se află pe primele locuri în ceea ce privește ritmul de creștere a prețurilor la energie electrică în UE, cu 25% în luna august 2021, față de august 2020, comparativ cu media UE de 9,3% și pe locul 10 în privința creșterii prețurilor la gaze naturale, cu 20,5% în luna august 2021 față de august 2020, comparativ cu media UE de 14,2%.

Guvernul României a adoptat o serie de măsuri în sprijinul categoriilor de persoane vulnerabile pentru compensarea prețului la energie prin plafonarea prețurilor și compensarea facturilor la energie în perioada 1 noiembrie 2021-31 martie 2022 și măsuri temporare de sprijin în domeniul energiei pentru perioada 01.11.2021 – 31.03.2022.

Pentru compensarea efectului creșterii prețului combustibilului, cu impact asupra nivelului de trai al populației și a activității operatorilor economici, Guvernul a acordat reduceri ale prețurilor la benzină și motorină cu 0,5 lei/litru TVA Inclus, la prețul de vânzare.

Pași următori

Pentru atingerea obiectivelor SRE propuse, România va implementa politicile și măsurile menite deopotrivă să diminueze consumul de energie, dar și să încurajeze utilizarea SRE în sectoarele relevante: încălzire și răcire, energie electrică și transporturi, maximizând sinergiile dintre acțiunile Strategiei energetice naționale și Planului național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice până în 2030.

Pentru reducerea consumului specific de energie în sectorul rezidențial este nevoie de revizuirea reglementărilor tehnice în construcții pentru stimularea renovării aprofundate a clădirilor existente, inclusiv revizuirii periodice și actualizări ale standardelor de performanță energetică, bazate pe metodologia de optimizare a costurilor totale.

Creșterea eficienței energetice a clădirilor de patrimoniu este prevăzută în metodologia de intervenție pentru abordarea non-invazivă a eficienței energetice în clădiri cu valoare istorică și arhitecturală și urmărește crearea cadrului de intervenție în vederea optimizării performanței energetice a clădirilor cu valoare istorică și arhitecturală prin metode și abordări non-invazive.

Exemple de bune practici

În ultimii, Engie România și Habitat for Humanity Romania au dezvoltat un parteneriat cu scopul de a reabilita o serie de clădiri aparținând unor organizații non guvernamentale și instituții de învățământ în vederea reducerii consumului de energie și implicit a costurilor legate de energie. Astfel, s-a efectuat reabilitarea energetică a peste jumătate dintre clădirile SOS Satele Copiilor din București și montarea unui sistem de panouri fotovoltaice cu înmagazinare de energie și injectare în rețea, ce are posibilitatea de a acoperi un procent semnificativ din consumul de energie al întregului complex și acreditarea organizației ca prosumator, SOS Satele Copiilor București devenind o comunitate socială eficientă energetic.

De asemenea, Casa Buhnici constituie un exemplu de bune practici, fiind prima casă pasivă premium din Europa de Est, inclusă în top 10 case pasive din lume, în anul 2018, fiind dotată cu tehnologii de ultimă oră, sistem HVAC, panouri solare fotovoltaice și altele. Totodată, Casa Buhnici este și primul prosumator înregistrat în România.

Casa Buhnici
Sursa: https://green-electric.ro/?page_id=1593

Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți

Obiectivul României

Creșterea economică, susținerea antreprenoriatului, întreprinderilor micro, mici și mijlocii, turism durabil, crearea locurilor de muncă decente inclusiv pentru tineri și persoanele cu dizabilități și accesul la finanțare

Situația actuală

Dinamica medie anuală de 4,8%, situată sub nivelul de 5,8% din 2021, a plasat România pe locul 2 în UE din punct de vedere al creșterii economice. Criza energetică și eforturile de redresare post-COVID au condus însă la creșterea inflației. Prețurile de consum au înregistrat o creștere medie anuală de 13,8%.

Industria locală de software a crescut cu aproximativ 10% față de 2019 depășind pragul de 8,3 miliarde de euro în 2020. VAB realizată de IMM a reprezentat cca. o cincime din PIB în perioada 2016-2020, sectorul servicii fiind cel mai important, cu peste o treime din VAB. Procentul din PIB alocat pentru investiții în IMM-uri a scăzut cu 1,9 p.p. în anul 2020 față de anul 2016.

Finanțarea economiei de către sistemul bancar românesc a înregistrat o creștere solidă, de 14,8%, fiind la cel mai ridicat ritm din ultimii 12 ani. În pofida elementelor determinate de contextul pandemic, avansul activelor sistemului bancar a fost de 14,23%, în timp ce economisirea a crescut cu 13,9% în anul 2021.

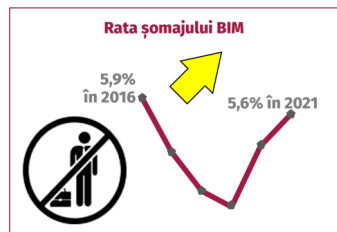
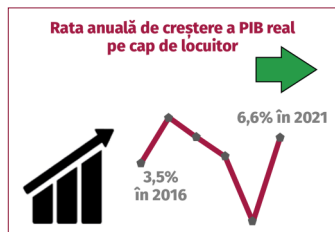
Pe fondul pandemiei COVID-19, a fost înregistrată o puternică contracție a industriei turistice, după aproape un deceniu de creșteri constante. Astfel, contribuția directă a turismului în PIB a scăzut de la 3% în anul 2019 la 1,6% în anul 2020. În aceeași perioadă, numărul total de turiști români și străini sosiți în structurile de cazare din România a scăzut cu 52,2%, de la 13,4 milioane la 6,4 milioane. Ulterior, deși numărul total de turiști a înregistrat creșteri consistente în anii 2021 și 2022, cu +46,4%, respectiv +34,2%, totuși în ultimul an numărul acestora reprezintă doar 94,1% din nivelul înregistrat înainte de pandemie.

Politici și măsuri

Creșterea capacității României de a crea locuri de muncă a fost susținută prin *Strategia pentru ocuparea forței de muncă*. Facilitățile fiscale, cuprinse în actualizările *Codului fiscal* scutesc angajații sectorului IT de la plata impozitelor pe venit, în anul 2020 beneficiind de această facilități peste 100.000 de persoane.

Un cadru coerent de protecție socială și fiscală a fost creat pentru categoriile profesionale atipice ce desfășoară activități artistice și culturale, prin *Statutul Lucrătorului cultural profesionist*.

Investițiile în industrie au fost sprijinite prin *Programul Start-up Nation - ROMANIA* pentru stimularea înființării de IMM, îmbunătățirea performanțelor economice, realizarea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, bazate pe digitalizare, dezvoltare durabilă, inovare și pregătire antreprenorială și crearea de noi locuri de muncă. Acordarea ajutoarelor de minimis în cadrul programului s-a aplicat cu respectarea criteriilor prevăzute de [Commission Regulation No. 1407/2013](#).

Dezvoltarea turismul a fost susținută prin *Masterplanul investițiilor în turism*, program de susținere financiară a autorităților administrației publice locale, pentru finanțarea proiectelor de investiții în infrastructura de turism, începând cu 2017.

Răspunsul la criza COVID-19

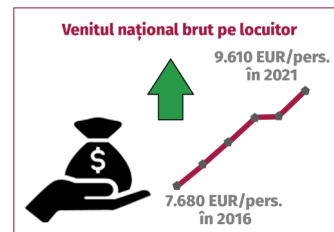
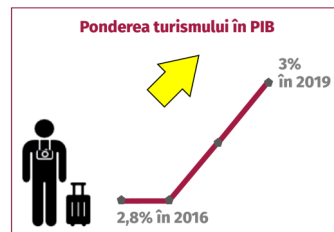
Pandemia COVID-19 a afectat major industria ospitalității. În 2020 au fost adoptate măsuri de sprijin sub forma unor granturi în cuantum de 20% din diferența de cifră de afaceri din anul 2019 comparativ cu anul 2020, în limita a 800.000 euro per întreprindere. Prin această schemă de ajutor de stat s-au acordat finanțări nerambursabile unui număr de aproximativ 8.300 beneficiari, ajutoarele totale însumând circa 430 milioane euro. Pe lângă această schemă de ajutor de stat, întreprinderile au putut accesa și granturi în valoare de maxim 150.000 euro, pentru capital de lucru, iar 40% au fost beneficiari din industria HORECA, reprezentând 6.872 cereri admise. În perioada pandemiei au fost aplicate anumite scutiri de la plata impozitului specific instituit pentru facilitățile turistice și măsuri pentru stimularea cererii turistice prin acordarea voucherelor de vacanță pentru angajații din sectorul bugetar, în cuantum de cca. 300 euro anual, până la data de 31 decembrie 2026.

Nu lăsăm pe nimeni în urmă

Liberalizarea prețurilor la energie a generat dezechilibre în costuri de produse și servicii, ceea ce a determinat la nivel național luarea unor măsuri de sprijin pentru persoanele aflate în situații de risc de deprivare materială și/sau risc de sărăcie extremă în anul 2022, prin acordarea de bonuri valorice în valoare de cca. 50 euro pentru achiziționarea de produse alimentare și mese calde, la fiecare 2 luni, în perioada mai - decembrie. Au beneficiat peste 2,5 milioane de persoane din categorii vulnerabile: pensionari, persoane încadrate în grad de handicap grav, accentuat sau mediu, familii cu cel puțin 2 copii în întreținere și familii monoparentale cu venituri nete lunare pe membru de familie de 120 euro, familiile care au stabilit dreptul la ajutorul social, persoanele fără adăpost.

Provocări

- Temperarea ratei de creștere a inflației, care a atins maximum ultimilor ani în luna noiembrie 2022, când prețurile de consum au crescut cu 16,76%/an
- Redresarea creșterii economice prin diminuarea ratelor de dobândă și a îmbunătățirii perspectivelor externe. CE estimează o creștere reală a PIB de 2,5% în 2023 și de 3,0% în 2024, în timp ce CNSP se așteaptă la valori de 2,8%, respectiv 4,8%
- Colaborarea instituțiilor, autorităților și partenerilor sociali pentru integrarea pe piața muncii a persoanelor inactive apte de muncă, a tinerilor, inclusiv a tinerilor NEETS2 și prelungirea vieții active a persoanelor în vârstă
- Dezvoltarea organizațiilor de management al destinațiilor, digitalizarea serviciilor de informare turistică, atragerea forței de muncă din turism și în domeniul cultural

Pași următori

Crearea de noi locuri de muncă și a locurilor de muncă verzi cu accent pe sectoarele de competitivitate, prin stimularea antreprenoriatului, dezvoltarea competențelor forței de muncă în vederea asigurării unei ocupări de calitate în sectoarele competitive vor fi susținute de măsurile *Planului de acțiune pentru implementarea SNOFM*.

Garanția pentru Tineret este măsura care va asigura ca toți tinerii sub vârsta de 25 de ani să primească o ofertă de bună calitate de obținere a unui loc de muncă, de continuare a educației, de intrare în ucenicie sau de efectuare a unui stagiu, într-un interval de patru luni de la intrarea în șomaj sau de la momentul în care nu mai urmează o formă de învățământ formal.

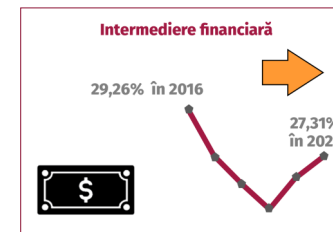
Pentru categoriile de persoane aflate în situații de risc de deprivare materială și/sau risc de sărăcie extremă se va continua cu măsuri temporare pentru acordarea de sprijin material prin vouchere valorice și ajutor financiar, prin *Programul operațional Incluziune și demnitate socială* aferent perioadei de programare 2021-2027 și POAD.

Contribuția comunității locale

Sighișoara este singurul oraș-cetate medieval locuit din Europa de Sud-Est din patrimoniul UNESCO. Pentru creșterea economică și a vizibilității orașului se organizează anual evenimente importante de promovare a culturii, meșteșugurilor și artei culinare locale, care atrag turiști din întreaga lume: Festivalul Sighișoara Medievală, Festivalul Armonia Cetății, Festivalul Interetnic ProEtnica, Sighișoara Blues Festival, Festivalul Fanfarelor, Festivalul Național de Teatru Medieval pentru Tineret.

Festivalul Sighișoara Medievală, Sighișoara, județ Mureș
Sursa: Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă

Contribuția mediului de afaceri

Fundația Serviciilor Sociale Bethany din Timișoara a implementat în perioada 2018 – 2021 proiectul Start-up, Stand-up!, cofinanțat prin FSE prin POCU, pentru încurajarea antreprenoriatului în zona urbană și a ocupării pe cont propriu în Regiunea de Vest. Activitățile de informare au vizat un număr de minim 3.000 de persoane din zonele urbane ale regiunii de Vest cu privire la oportunitățile existente în domeniul antreprenoriatului, dezvoltarea unui program de formare antreprenorială pentru minim 300 de persoane care intenționează să înființeze o afacere non-agricolă în mediul urban și susținerea a minim 36 de inițiative antreprenoriale non-agricole. Proiectul se află printre cele 14 proiecte de succes finanțate prin programele operaționale aferente perioadei de programare 2014 – 2020 în cadrul Galei "România modernizată cu fonduri europene" fiind un promotor al locurilor de muncă durabile și de calitate și susținătorul mobilității lucrătorilor, contribuind astfel la creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil non-agricol din zona urbană.

Exemplu de bune practici

În proiectul de reindustrializare a municipiului Câmpia Turzii, început în anul 2016, s-a construit parcul industrial Câmpia Turzii în suprafață de 10 ha, care a atras investitori și investiții private în valoare de peste 100 de milioane de euro. Printre obiectivele industriale ale parcului se numără cel mai mare depozit frigorific din Transilvania, hala de producție de componente pentru industria mobilei, centrala electrică de mare capacitate, halele de producție greenfield ș.a. Investițiile au generat creșterea locurilor de muncă în Județul Cluj și zonele limitrofe.

Parcul industrial Câmpia Turzii, județ Cluj
Sursa: <https://turdanews.net/>

Construirea unor infrastructuri
reziliente, promovarea industrializării
durabile și încurajarea inovației

Obiectivul României

Dezvoltarea infrastructurii sigure și durabile, modernizarea
capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale, încurajarea
inovațiilor și creșterea numărului de angajați în cercetare

Situația actuală

Investițiile majore în infrastructură de ultimă generație și rețele de fibră optică cu viteză medie de descărcare de peste 100 Mbps, au făcut din România un exemplu de urmat.

Infrastructura de transport include aeroporturi, rețele rutiere, feroviare, navale și terminale intermodale. Rețeaua de drumuri are o lungime de cca. 86.000 km. Ponderea drumurilor modernizate din totalul rețelei, de 47,1% în anul 2021, a reprezentat o creștere cu 7,7 p.p. față de anul 2016. Rata deceselor cauzate de accidente rutiere a scăzut de la 11,6 decese la 100.000 de locuitori în anul 2016, la 10,7 în anul 2021, fiind printre cele mai ridicate la nivel EU.

Valoarea adăugată a industriei prelucrătoare ca pondere în PIB a fost în anul 2021 de 16,5%, în scădere cu 3,6 p.p. față de anul 2016. În anul 2021, forța de muncă din industria prelucrătoare a fost de 17,1% din forța de muncă totală, în scădere cu 1,5 p.p. față de anul 2016.

Numărul de cercetători implicați în activitatea de CDI a fost în 2021 de 1.004 la 1 milion de locuitori, în creștere cu 10% față de anul 2016, iar proporția dintre valoarea cheltuielilor din sectorul public pentru activitatea de CDI la nivel național și valoarea PIB a fost de 0,19% în 2021 față de 0,21% în 2016.

Politici și măsuri

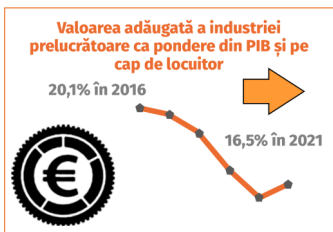
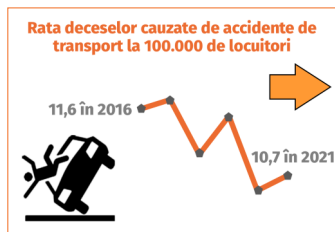
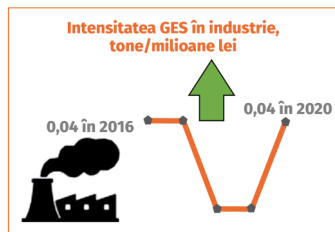
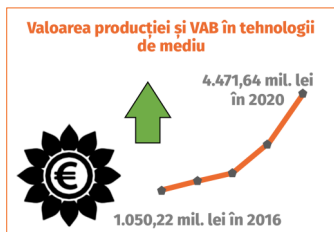
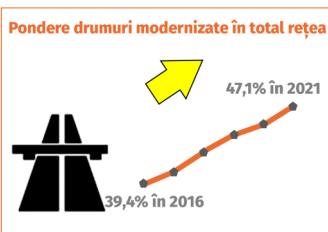
Directiile de dezvoltare a infrastructurii de transport au fost stabilite în 2016 prin *Master Planul General de Transport al României*, actualizat în anul 2021 prin *Programul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2021-2030*. Pentru transportul aerian au fost implementate programe strategice de dezvoltare a infrastructurii aeroportuare. România participă la *Programul Single European Sky ATM Research 3 Joint Undertaking - Cerul Unic European* în vederea implementării procedurilor de navigație bazată pe performanță.

Pentru stimularea dezvoltării unei cariere în domeniul CDI s-au făcut modificări în *Codul fiscal* pentru scutire de impozit și s-a creat cadrul legislativ care permite majorarea plafonului maxim de salarizare în cadrul proiectelor de CDI de până la 50 Euro/oră.

Răspunsul la criza COVID-19

Pandemia COVID-19 a dus la o accelerare a digitalizării în România, cu impact asupra unor domenii precum servicii publice, sănătate, educație, guvernare și comerț.

În domeniul sănătății pandemia a determinat o creștere a cererii pentru soluții digitale în sănătate, cum ar fi telemedicina și serviciile

Pași următori

Strategia națională de cercetare, inovare și specializare inteligentă este orientată către dezvoltarea României prin inovare și cercetare. Printre principalele obiective ale strategiei se numără: creșterea finanțării pentru cercetare și inovare, creșterea cooperării dintre cercetători și companii, stimularea transferului tehnologic, dezvoltarea competențelor digitale și a inteligenței artificiale, sprijinirea antreprenoriatului și a startup-urilor, precum și dezvoltarea durabilă și protejarea mediului.

Prin Programul de acțiune pentru dezvoltarea infrastructurii feroviare și transferul modal către calea ferată al fluxurilor de transport de călători și marfă se va continua modernizarea și extinderea rețelei feroviare existente, creșterea performanțelor transportului feroviar, dezvoltarea de facilități și servicii pentru pasageri și operatori, precum și promovarea transferului modal către calea ferată prin diferite stimulente. Se va accelera procesul de dezvoltare a Aeroportului Internațional Henri Coandă și se va continua implementarea conceptului de navigație bazată pe performanță pe 16 aeroporturi din România.

Siguranța rutieră reprezintă o problemă de sănătate publică în România și prin implementarea *Strategiei naționale de siguranță rutieră* până în 2030 se urmărește reducerea semnificativă a numărului de accidente rutiere și a consecințelor acestora, prin îmbunătățirea sistemului de management al siguranței rutiere, a infrastructurii rutiere și a vehiculelor, promovarea vehiculelor mai sigure, precum și asigurarea unor zone sigure pentru pietoni și bicicliști.

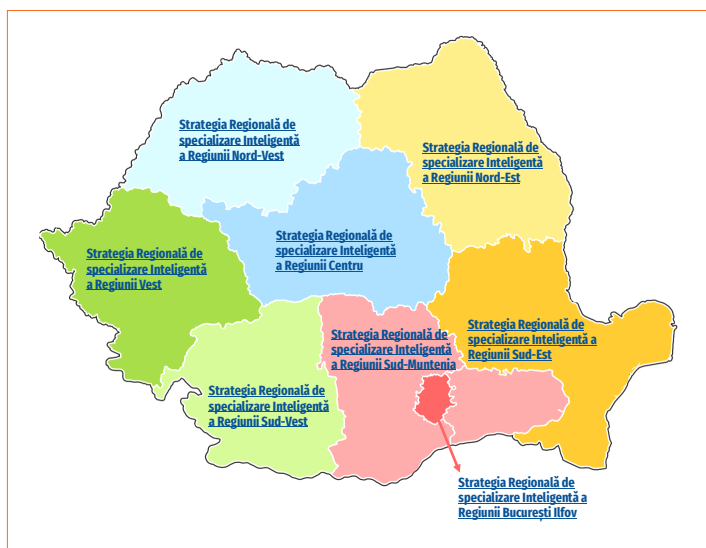
Prin *Planul național de CDI* se stimulează până 2027 investițiile publice și private în CDI, transferul de tehnologie și inovație între sectorul public și privat, îmbunătățirea infrastructurii prin modernizarea și echiparea INCD, creșterea numărului de cercetători și îmbunătățirea condițiilor de lucru pentru aceștia prin dezvoltarea proiectelor de cercetare interdisciplinare și prin promovarea carierei în cercetare.

Exemplu de bune practici

Strategia națională de cercetare, inovare și specializare inteligentă 2022-2027 este documentul programatic care a proiectat viziunea pentru sistemul de CDI, susținând excelența, recompensarea performanței, colaborarea mediului public cu cel privat. SNCISI sprijină atingerea țintei SNDDR 2030, 9.5 Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare.

SNCISI a fost elaborată în strânsă corelare cu toate cele 8 strategii regionale de specializare inteligentă, aflate în coordonarea Agențiilor de Dezvoltare Regională și care identifică sectoarele prioritare de intervenție și contribuie la creșterea competitivității economice regionale prin maximizarea potențialului de cercetare și inovare identificat.

Strategia este susținută de un plan multianual, de cca. 12 de miliarde euro pentru perioada 2022-2027, structurat pe 10 programe de finanțare care urmăresc concentrarea și conectarea excelenței la frontiera științifică, în acord cu provocările societale; mobilizarea amplă a întreprinderilor către inovare; susținerea dezvoltării ecosistemelor de inovare locale, regionale și naționale asociate specializărilor inteligente, pentru a susține avansul în lanțurile globale de valoare adăugată; cooperarea europeană și internațională.

Strategiile de specializare inteligentă pentru cele 8 regiuni de dezvoltare ale României, cu link-uri de acces
Sursa: Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă

”Cercetarea și inovarea trebuie să fie vârf de lance pentru dezvoltarea României. Documentul adoptat astăzi de Guvern este mai mult decât o simplă strategie; este, în fapt, o viziune de creștere economică a țării, pe baza investițiilor cu valoare mare adăugată și productivitate accelerată. Punem accent pe meritocrație, pe recunoașterea performanței cercetătorilor individuali și a organizațiilor de cercetare pe baza unor evaluări obiective, cu indicatori și criterii transparente. ... Această strategie aduce, totodată, o deschidere către parteneriat cu mediul privat și internaționalizare. ... Dorim ca România să fie o opțiune clară pe harta cercetării mondiale. Nu în ultimul rând, un reper fundamental al acestei viziuni este transferul de tehnologie, know-how și inovare către mediul privat românesc”.

Sebastian BURDUJA
Ministru al [Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării](#)

Reducerea inegalităților
în interiorul țărilor și între țări

Obiectivul României

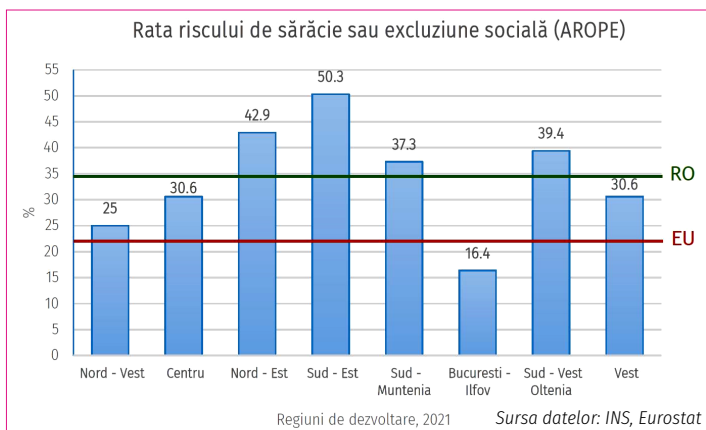
Reducerea decalajelor, eliminarea discriminărilor de orice fel și politici de realizare progresivă a unei egalități sporite, în special fiscale, salariale, educaționale și de protecție socială

Situația actuală

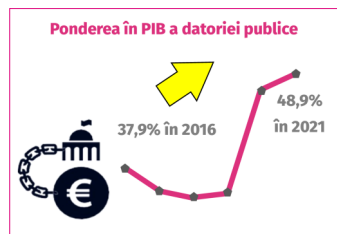
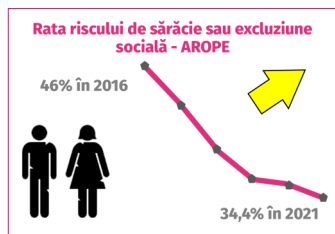
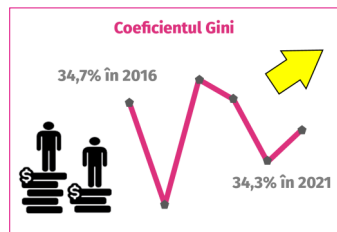
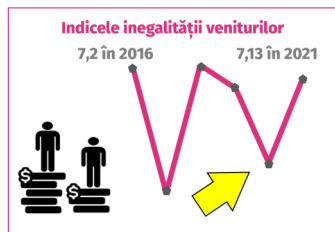
Pentru a accelera procesul de integrare europeană și pentru a eficientiza alocarea fondurilor de coeziune corespunzător nevoilor specifice, în România s-a realizat o împărțire administrativă pe 8 regiuni de dezvoltare.

Reducerea inegalităților reprezintă un obiectiv de interes pentru România din cel puțin două perspective: decalajul față de statele UE și disparitățile regionale din interiorul țării.

Valorile ratei riscului de sărăcie și excluziune socială la nivelul anului 2021 au poziționat țara și 7 dintre cele 8 regiuni de dezvoltare ale României peste media UE, cu excepția regiunii București-Ilfov care este expusă unui risc de sărăcie și excluziune socială foarte mic. În 2021, cele mai dezvoltate 4 regiuni au înregistrat o diminuare a valorilor ratei sărăciei și excluziunii sociale în medie cu cca. 15% față de 2016. Celelalte regiuni aflate peste valoarea medie națională, au continuat să se mențină la un nivel ridicat al decalajului, cu o diminuare medie scăzută față de 2016, respectiv cu cca. 6%. Regiunea Sud-Est rămâne în continuare cea mai vulnerabilă, cu 1,7% diminuare în 2021 față de 2016, cu un decalaj față de cea mai dezvoltată regiune de cca. 30%.

O altă dimensiune a inegalității economice între regiuni este ilustrată de venitul mediu net pe o gospodărie. Dacă în București-Ilfov, în 2021, valoarea indicatorului era de 1.737 euro, în cea mai puțin dezvoltată regiune era aproape jumătate, 937 Euro. Evoluția dintre anii 2016-2021

arată că în regiunile mai puțin dezvoltate a avut loc doar o creștere nesemnificativă în raport cu media națională, ceea ce semnalează că este nevoie de amplificarea eforturilor astfel încât disparitățile între regiuni să se reducă.

Conform datelor din 2022, 47.7% din populație locuia în mediul rural și 52.3% în mediul urban. Deși venitul total mediu lunar pe o gospodărie a crescut în mediul rural, în medie de la 540 euro în 2016 la 920 euro în 2021, disparitatea de venit între rural-urban s-a dublat în același interval de timp, de la cca. 200 euro la cca. 400 euro. Decalajele dintre regiuni și disparitățile salariale rural-urban au condus la fenomenul migrației forței de muncă în alte regiuni din țară sau Europa, cu efect vizibil în depopularea satelor sau orașelor mici.

Pe lângă mediul de reședință, inegalitățile de venit pot fi sesizate și pe grupe de vârstă. Rata tinerilor NEET a fost în anul 2021 a fost de 18,0%, cu 0,6 p.p. mai mare comparativ cu anul 2016.

Politici și măsuri

Investițiile în mediul rural au fost sprijinite în special prin *Programul național de dezvoltare rurală* prin care facilitează accesarea banilor din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și care respectă liniile directoare strategice de dezvoltare rurală ale Uniunii Europene. În perioada 2014-2021, 93.875.487 euro au fost alocați pentru finanțarea fermierilor și antreprenorilor din mediul rural, vizând investiții în exploatații agricole și pomicole, investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole și pomicole, investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole.

Investițiile Teritoriale Integrate au fost un instrument financiar al CE în perioada de programare 2014-2020 pentru a stimula dezvoltarea teritorială integrată. În *Acordul de Parteneriat 2021-2027* este prevăzută utilizarea investițiilor teritoriale integrate pentru microregiunile Delta Dunării, Valea Jiului, Moții - Țara de Piatră și Țara Făgărașului. Aceste fonduri sunt destinate persoanelor direct afectate de procesul de scădere a emisiilor gazelor cu efect de seră prin pierderea locului de muncă, celor indirect afectate de tranziția verde din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate, tinerilor cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeilor, membrilor familiei monoparentale, membrilor minorităților etnice și persoanelor care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap.

Răspunsul la războiul din Ucraina

Inviaza declanșată de Federația Rusă asupra Ucrainei a adus pentru România o nouă provocare în ceea ce privește inegalitățile: un val de peste 3.2 milioane de refugiați ucraineni care au intrat în România, doar până în decembrie 2022. Dintre aceștia peste 2,5 milioane au beneficiat de sprijin direct. La finalul anului 2023 erau peste 100.000 de cetățeni ucraineni care au ales să rămână în România. Guvernul României și societatea civilă au alocat resurse pentru asigurarea nevoilor de bază, cât și pentru protecția și incluziunea refugiați. Peste 500 mil euro au fost alocate de la bugetul de stat și partenerii internaționali, peste 20 de legi au fost adoptate sau modificate pentru gestionarea persoanelor strămutate din Ucraina, peste 1.500 de autorități locale și 300 de organizații neguvernamentale au fost implicate în furnizarea de sprijin direct refugiaților din Ucraina. Pe lângă asigurarea nevoilor de bază și accesul la servicii de sănătate și educație a fost dezvoltată și o [platformă digitală](#) pentru acces facil la informații care să ajute la incluziunea ucrainenilor.

Nu lășăm pe nimeni în urmă

În România, conform Recensământului din anul 2022 trăiesc aproximativ 569.500 de romi, a doua cea mai mare minoritate națională. În realitate, populația romă ar putea fi mai mare, întrucât sociologii au remarcat tendința ca persoanele rome să evite să își declare etnia la Recensământ.

Conform unui [raport al Agenției Europene pentru Drepturi Fundamentale](#), majoritatea romilor din România locuiesc în condiții de supraaglomerare, părăsesc educația de tineri și sunt expuși riscului de sărăcie. Spre exemplu, rata copiilor romi expuși riscului de sărăcie a crescut din 2016 în 2021, de la 78% la 79%, în timp ce la nivelul copiilor din populația generală procentul este de 30%. Guvernul României implementează măsuri în sprijinul diminuării inegalităților cu care se confruntă persoanele de etnie romă. Pe lângă măsurile generale legate de combaterea discriminării și de drepturile acordate pentru învățământul în limba maternă, pentru minoritatea romă, prin *Legea educației naționale* din 2011 este introdusă măsura afirmativă care conferă candidaților romi dreptul de a beneficia de un număr de locuri bugetate garantate, în condițiile legii. Prin urmare, liceele, școlile profesionale, cât și instituțiile de învățământ superior asigură la începutul fiecărui an școlar locuri pentru care pot candida exclusiv persoane de etnie romă.

Provocări

- Alături de migrația externă, România se confruntă și cu o migrație internă, între regiuni, în condițiile în care creștere economică a fost distribuită mai degrabă inegal. O provocare pentru țara noastră este să combată și să prevină intrarea într-un cerc vicios – oamenii părăsesc zonele mai puțin dezvoltate pentru a obține bunăstare economică în regiunile mai dezvoltate și astfel regiunile mai sărace au mai puține șanse să reducă sărăcia întrucât se confruntă cu o penurie de forță de muncă bine pregătită. Având în vedere că regiunile cu performanță economică slabă nu sunt atractive pentru investitori, este o provocare pentru autoritățile naționale să redirecționeze investiții în industrializarea sau reindustrializarea durabilă
- Îmbunătățirea situației tinerilor neocupați care nu urmează nicio formă de educație reprezintă un alt reper în implementarea Obiectivului pentru Dezvoltare Durabilă 10 la nivel național

Pași următori

Programele Naționale Regionale 2021-2027 sunt principalele instrumente financiare pe care România le accesează de la nivelul UE pentru coeziunea cu blocul comunitar și atenuarea discrepanțelor dintre regiuni. Pentru actualul exercițiu financiar al UE, 2021-2027, au fost aprobate 8 Programe Operaționale Regionale și axele prioritare care reflectă viziunea de dezvoltare pentru diminuarea decalajelor între și în interiorul regiunilor și vizează finanțări pentru: competitivitate, inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice; orașe Smart; orașe prietenoase cu mediul; dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate; accesibilitate; educație; atractivitate din punct de vedere turistic și economic.

Strategia națională pentru ocuparea forței de muncă 2021-2027 prin obiectul specific 2 sprijină creșterea gradului de valorificare a potențialului economic al tinerilor, inclusiv a tinerilor NEET, creșterea ratei de ocupare în rândul tinerilor și promovarea unei ocupări durabile, inclusiv prin implementarea *Garanției pentru Tineret consolidate*.

Pentru a veni în sprijinul persoanelor de etnie romă și pentru a asigura cadrul necesar în care acestea să își atingă potențialul maxim, Guvernul României a adoptat *Strategia de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome 2022-2027*. În cadrul acesteia sunt evidențiate cinci obiective: îmbunătățirea condițiilor de locuire și a infrastructurii în comunitățile vulnerabile cu romi; asigurarea accesului cetățenilor români de etnie romă la educație incluzivă de calitate; impulsivarea gradului de ocupare a romilor în concordanță cu cerințele pieței muncii, astfel încât să se evite segmentarea competențelor și a oportunităților și să se permită evoluția profesională a acestora; îmbunătățirea stării de sănătate a membrilor comunităților vulnerabile de romi; susținerea cercetării, conservării și promovării patrimoniului cultural rom și al identității rome.

Parteneriat public-privat

Împreună CONSTRUIM oameni reprezintă sute de companii sustinute de mediul privat, autorități locale, profesori-părinți-elevi care, la inițiativa [Asociației BookLand](#), și-au unit eforturile pentru a contribui la renovarea și dotarea școlilor de la sat. Reprezentativ pentru Romania, acest parteneriat public-privat vine și în sprijinul reducerii abandonul școlar din mediul rural, oferind elevilor șansa la educație de calitate în clădiri sigure, moderne și prietenoase care oferă o perspectivă pentru o comunitate durabilă. Mobilizare exemplară și eficientă a condus la zeci de școli rurale renovate și echipate, mii de copii anual care vin cu drag la școală, rezultate mai bune la învățătură și premisele unei vieți împlinite cu impact pe termen lung.

78
școli renovate
și dotate

70 comunități
rurale
40 județe

50.000
elevi alături de profesori
și părinți au acces la
educație de calitate

2019
2022

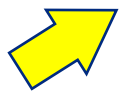

8.150.000
EURO
investiți din
surse private

650
companii private
implicate

Rezultatele proiectului Împreună CONSTRUIM oameni
Sursa datelor: <https://book-land.ro/>

Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile

Obiectivul României

Asigurarea condițiilor pentru o viață demnă a cetățenilor din comunitățile urbane și rurale prin accesul la locuințe și servicii de bază adecvate, consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural, reducerea impactului negativ asupra mediului în orașe

Situația actuală

În România există 2.862 de comune și 319 orașe, inclusiv capitala. În ciuda faptului că populația urbană a scăzut în ultimii 25 ani, în mod special în orașele mici, suprafața arealului construit s-a extins, adesea fără o planificare coerentă. În ansamblu, rata supraaglomerării în România s-a situat printre cele mai ridicate din Europa, în 2021 fiind de 41%, față de media UE de 17,1%, iar rata deprivării severe de locuire a scăzut de la 19,8% în anul 2016 la 14,3% în anul 2020.

Fondul locativ din orașele din România este dominat de locuințe aflate în blocuri de apartamente, ce conțin 67,6% din fondul de locuințe urban, iar locuințele în proprietate privată reprezintă 98,6% din fondul total de locuințe. În mediul urban, 97% din gospodăriile dețin instalație de alimentare cu apă, 93,9% sunt conectate la rețeaua publică de canalizare, 37,8% primesc gaze de la rețeaua publică și 99,8% sunt conectate la rețeaua electrică.

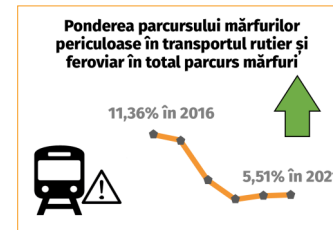
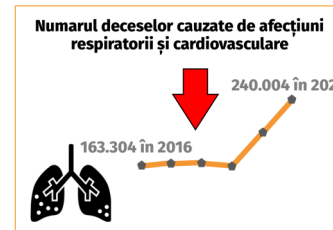
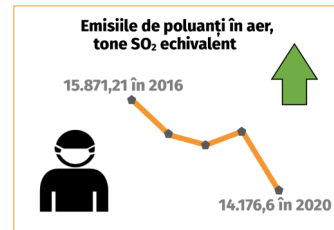
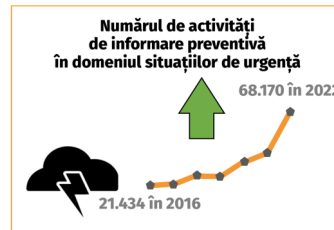
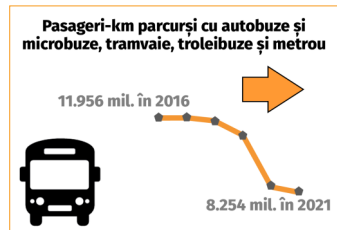
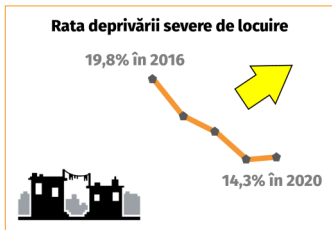
Toate aglomerările urbane prezintă insule ale sărăciei, comunități segregate spațial, afectate de lipsa de locuințe, cu un nivel scăzut al ocupării forței de muncă și al accesului la educație. La nivelul lunii aprilie 2022, existau 393 de așezări informale, cu aprox. 72000 locuitori.

Numărul deceselor cauzate de afecțiuni respiratorii și cardiovasculare, influențate și de calitatea aerului în comunități, a înregistrat o creștere de la 163,3 mii în 2016, la 240,0 mii persoane în anul 2021.

Presiunea vulnerabilităților comunităților la presiunea fenomenelor naturale, inclusiv seisme, a impus măsuri specifice de prevenire și combatere pe plan local, regional și național. Numărul activităților de informare preventivă în domeniul situațiilor de urgență a crescut de 3 ori față de anul 2016, ajungând la 68,2 mii în 2022. Rata medie anuală de creștere a persoanelor decedate și rănite atribuite dezastrelor naturale a fost de -20,63%. Prin atragerea de fonduri europene nerambursabile, au fost achiziționate 1.763 de echipamente și autospeciale de intervenție în caz de inundații, alunecări de teren și cutremur.

Patrimoniul cultural este o resursă și un factor catalizator în comunitate, reabilitarea monumentelor istorice și de cult reprezentând o măsură sustenabilă de consolidare a acestuia și redare în circuitul public. Cheltuielile pentru cultură, recreere și religie au înregistrat în perioada 2016-2021 o rată medie anuală de creștere de 17,1 % de la bugetul de stat și 14,6% de la bugetul local.

Conform Radiografiei proiectelor Smart City din România, publicată de Integratorul de soluții inteligente la cheie [Vegacomp Consulting](#), raportul lunii iunie 2022 evidențiază 1.001 de inițiative aflate în stadiul de proiect, în curs de implementare sau deja finalizate, în 144 de orașe mari, medii și mici din țară, comparativ cu 860 de proiecte din 124 de

Nu lăsăm pe nimeni în urmă

Serviciile publice oferite de către instituțiile responsabile de gestionarea situațiilor de urgență sunt oferite cu titlu gratuit, nediscriminatoriu, printr-o rețea de unități și subunități specializate care acoperă întreg teritoriul național. În perioada pandemiei, la nivelul UAT au funcționat în regim permanent Direcțiile de sănătate publică, care în colaborare cu inspectoratele pentru situații de urgență, au gestionat toate apelurile primite de la populație.

Provocări

- Creșterea rezilienței comunităților la dezastre, inclusiv la risc seismic
- Furnizarea serviciilor de calitate, în mod special în zonele rurale
- Îmbunătățirea fondului de locuire, a spațiilor publice și a calității aerului
- Conservarea și reabilitarea clădirilor rezidențiale istorice și a monumentelor culturale

Pași următori

În sprijinul depășirii provocărilor și atingerii obiectivelor propuse, se vor implementa planurile de acțiune pentru *Strategia locuirii cu orizont 2050, Strategia de dezvoltare urbană integrată pentru orașe reziliente, verzi, incluzive și competitive cu orizont 2035, Strategia de reducere a riscului seismic, Strategia privind protejarea monumentelor istorice cu orizont 2032, Strategia de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung cu orizont 2035, precum și Planul național de management al riscului de dezastre și Programul național de control al poluării atmosferice.*

Exemplu de bune practici

România este unul dintre printre primele state membre ale UE care implementează proiectul Indicatorii UNESCO Cultural 2030, un demers important pentru măsurarea și monitorizarea progresului contribuției culturale la implementarea ODD la nivel național și local. Indicatorii pot oferi o contribuție valoroasă SNDDR 2030, cât și viitoarei Strategiei sectoriale în domeniul culturii aflată în curs de elaborare de către Ministerul Culturii, în parteneriat cu Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală. Setul cuprinde indicatori privind educația multilingvă, participarea culturală, combaterea traficului ilicit de bunuri culturale mobile.

Printre indicatorii propuși sunt și indicatorii 11.4.1 și 4.7.1 ai Agendei 2030. În vederea obținerii informațiilor necesare calculării indicatorilor, la nivel național au fost preluate datele furnizate în mod public de următoarele autorități și instituții publice: Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale/Inspeția Muncii, Ministerul Educației/Autoritatea Națională pentru Calificări, Ministerul Mediului,

Apelor și Pădurilor, Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Interne, Institutul Național de Statistică, Institutul Național al Patrimoniului, Departamentul pentru Relații Interetnice, Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Banca Națională a României, Agenția Națională a Funcționarilor Publici.

Demersul reflectă angajamentul a cca. 150 de state pentru o foaie de parcurs comună pentru întărirea politicilor în domeniul culturii, asumat prin Declarația Mondiacult din Mexic, în 2022. România sprijină necesitatea de a coordona, consolida și dezvolta instrumente și mecanisme pentru analiza, monitorizarea și măsurarea integrată a culturii și a impactul asupra dezvoltării durabile, așa cum se subliniază în art. 20 al Declarației.

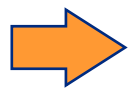
Demersul Indicatorii UNESCO Cultura |2030
Sursa: [UNESCO/Juan Luis M. Acevez](#)

România a devenit un important furnizor de asistență internațională în domeniul protecției civile prin acordarea de ajutor umanitar extern de urgență pentru gestionarea unor situații de urgență generate de cutremure, în cadrul Mecanismului European de Protecție Civilă. În urma cutremurului din Albania, România a acordat asistență materială și a sprijinit autoritățile naționale cu o echipă specializată în acțiuni de căutare-salvare urbană.

Echipa de căutare și salvare urbană
Sursa: Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă

Asigurarea unor modele de consum și producție durabile

Obiectivul României

Implementarea principiilor economiei circulare, creșterea productivității resurselor, reducerea risipei alimentare și a deșeurilor, promovarea practicilor durabile de achiziții publice, încurajarea companiilor să raporteze durabilitatea activităților

Situația actuală

România și-a stabilit viziunea strategică privind tranziția de la modelul economic liniar cu consum mare de resurse, către modelul circular eficient din punctul de vedere al resurselor, deșeurilor, respectiv al achizițiilor publice verzi orientate spre sustenabilitate.

În anul 2020, pentru producerea unei unități de PIB s-au utilizat de 6 ori mai multe resurse materiale decât la nivelul UE. Ritmul de ameliorare a declinului productivității resurselor materiale, înregistrat în intervalul 2016-2020, îngreunat de scăderea severă cu 5,1% a numărului angajaților din sectorul bunuri și servicii de mediu, a fost susținut de creșterea cu 83,3% a ponderii VAB din tehnologiile de mediu în PIB. Productivitatea resurselor materiale a înregistrat cea mai mică valoare de 1,27 mii lei/tonă în anul 2020. Un progres continuu s-a realizat în direcția utilizării responsabile a resurselor de energie, unde productivitatea energetică a atins maximum de 5,4 euro/kg echivalent petrol în 2020.

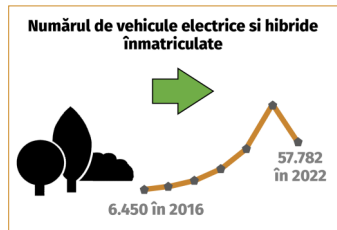
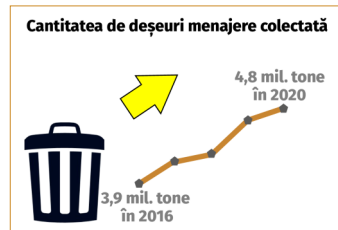
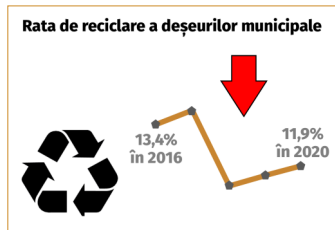
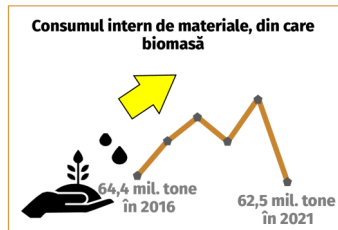
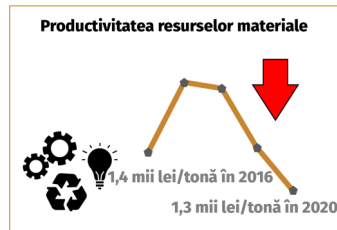
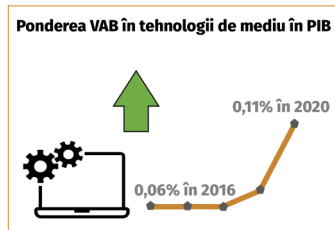
Cantitatea de deșeuri s-a înscris pe o tendință de scădere, în anul 2020 fiind de 141 milioane tone, respectiv 7,3 tone pe cap de locuitor, față de 177 milioane tone în 2016. Cantitatea totală de deșeuri menajere colectate a crescut la 4,8 milioane de tone în 2020, în creștere de la 3,8 milioane de tone în 2016, iar în 2020 ratele de reciclare au fost de 39,9% pentru deșeurile de ambalaje și 11,9% pentru deșeurile municipale. Țintele pentru 2030 ale *Strategiei de Dezvoltare Durabilă a României* stabilesc următoarele praguri de reciclare a deșeurilor: 70% pentru deșeurile de ambalaje și 60% pentru deșeurile municipale.

Rata de circularitate a materialelor în 2021 a fost de numai 1,4%, față de 1,7% în 2016. În efortul pentru diminuarea risipei alimentare, în 2021 s-au înregistrat 20 de operatori receptori care respectă reglementările cu privire la siguranța produselor agroalimentare și implementează practicile economiei circulare.

Politici și măsuri

Guvernul a stabilit încă din 2005 scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024. *Strategia națională de gestionare a deșeurilor* și *Planul național de gestionare a deșeurilor* au stabilit până în 2030 înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei alimentare, reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025, reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025, colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025.

Legea privind diminuarea risipei alimentare a stabilit încă din 2016 măsuri de responsabilizare pentru diminuarea risipei alimentare pe lanțul agroalimentar, inclusiv măsuri privind transferul alimentelor

Provocări

- Creșterea etapizată a ratelor de circularitate și de diminuare a risipei alimentare
- Reglementarea achizițiilor publice verzi, care să răspundă nevoilor de asigurare a tranziției verzi și planificare a achizițiilor publice ecologice
- Dezvoltarea producției locale în defavoarea produselor și materialelor importate, consolidarea competitivității economice și a forței de muncă, promovarea cu prioritate a inovării și cercetării în domeniul economiei circulare
- Aprovizionarea responsabilă și durabilă cu materii prime, conservarea, conservarea și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale, prevenirea generării de deșeuri și gestionarea sustenabilă a deșeurilor
- Promovarea consumului responsabil și a educației de mediu, protecția ecosistemelor și a sănătății cetățenilor

Pași următori

Strategia națională pentru economie circulară creează cadrul tranziției către decuplarea dezvoltării economice de utilizare a resurselor naturale și degradarea mediului și stabilește direcțiile de acțiune: reducerea consumului de materii prime și bunuri de consum, reducerea impactului activităților de producție, de gestionare și de eliminare a deșeurilor și a apei reziduale asupra mediului, îmbunătățirea coerenței politicilor și a guvernantei, a comunicării și a colaborării dintre autoritățile locale, regionale și naționale. Sub coordonarea DDD, va fi finalizat *Panul Național de Acțiune pentru implementarea SNEC*, iar domenii precum educația și formarea profesională, cercetarea, dezvoltarea și inovarea, achizițiile publice și digitalizarea vor fi acțiuni esențiale pentru a facilita transformarea circulară în economie.

Pentru sprijinirea și stimularea mediului de afaceri și a societății civile în adoptarea și implementarea principiilor și valorilor conceptului dezvoltării durabile, România și-a asumat în PNA elaborarea și operaționalizarea *Codului Român al Sustenabilității*. La sfârșitul anului 2022, DDD a finalizat CRS și Ghidul privind utilizarea acestuia. CRS reprezintă un instrument practic care se adresează entităților care intră sub incidența prevederilor legale referitoare la raportarea nefinanciară și oferă îndrumări clare cu privire la cerințele de conținut și procesul de întocmire a rapoartelor de sustenabilitate. Rapoartele publicate pe *platforma Codului* pot fi accesate transparent de toate părțile interesate și pot ajuta atât la identificarea de bune practici dezvoltate de entitățile raportoare, dar pot veni și în sprijinul investitorilor sau al altor entități care iau decizii financiare sau comerciale în baza practicilor de sustenabilitate ale companiilor raportoare.

Inițiativa societății civile

Harta Reciclării a asociației Viitor Plus este o contribuție informativ-educativă, care prin intermediul platformei de sustenabilitate *După Noi* a facilitat informarea consumatorilor despre efectele consumului în exces și al risipei alimentare, despre importanța colectării separate

și a reciclării care contribuie la economii de resurse și materii prime. Principalul instrument al platformei este *harta națională a reciclării* cu 16.000 de puncte de colectare pentru hârtie, carton, sticlă, plastic, echipamente electrice și electronice, textile, medicamente expirate și ulei alimentar uzat. Atașat hărții, există un dicționar despre 60 de tipuri de materiale, cu informații despre cum se pot colecta separat, ce articole se reciclează și care nu, precum și detalii despre procesul de reciclare. Harta Reciclării realizează și sesiuni educaționale pentru elevii din toate ciclurile de învățământ. Peste 50.000 de elevi au participat la lecțiile puse la dispoziție cadrelor didactice de către programul *Harta Reciclării*, în 2022.

Acțiunea comunității locale

Școala Generală nr. 11 din municipiul Buzău a devenit în 2020 prima *școală circulară*. La inițiativa Primăriei Municipiului Buzău a fost implementat proiectul finanțat din FEDR, care a vizat creșterea eficienței energetice în clădirile publice. Școala utilizează apa meteorică pentru uz menajer, ca rezervă intangibilă la incendiu și pentru irigații prin picurare într-un sector experimental de cultivare a plantelor în sera didactică. Consumul de energie electrică este asigurat de panourile fotovoltaice, pentru iluminatul interior și exterior se folosesc lămpi cu led și senzori de mișcare, iar excedentul produs pe perioada vacanțelor, poate fi livrat în rețeaua națională de electricitate și poate aduce bani în contul școlii. Încălzirea se face cu ajutorul pompelor de căldură, care extrag energia termică din pământ. Astfel, peste 2000 de elevi învață, observă, dobândesc și aplică principiile economiei circulare, inclusiv colectând deșeurile separat pe șapte fracții. De astfel, Buzăul a fost prima comunitate locală din România cu o strategie de circularitate: *Strategia pentru tranziția la economie circulară Buzău 2020-2030*.

Sera didactică a Școlii Generale nr. 11, Buzău, jud. Buzău
Sursa: Livia Mărculescu

„...În Buzău, economia circulară a trecut într-o fază practică, pentru că am înțeles încă de la început beneficiile majore cu care vine la pachet: este un model de dezvoltare sănătoasă a orașelor, care pus în aplicare duce la îmbunătățirea calității vieții oamenilor.”

Constantin TOMA
Primar al municipiului Buzău

Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor

Obiectivul României

Consolidarea capacității de adaptare și reziliență a României pentru a combate pericolele legate de schimbările climatice și dezastrele naturale prin integrarea măsurilor de diminuare și de adaptare atât în strategiile cât și în politicile naționale și creșterea nivelului de educație și conștientizare

Situația actuală

Datele meteorologice 2016-2021 în România au indicat o rată de creștere a temperaturii medii anuale de 0,48. S-a prelungit durata perioadelor secetoase și s-au extins suprafețele afectate de deficitul de apă din sol. S-au înregistrat fenomene meteorologice periculoase de intensitate medie și mare ca secetă, furtuni cu grindină, ploi abundente și inundații, chiar tornade. Poziția geografică și specificul reliefului contribuie la apariția furtunilor severe cu frecvență mare de căderi de grindină pe timpul verii, concomitent cu o accentuată lipsă de precipitații atât vara, cât și iarna.

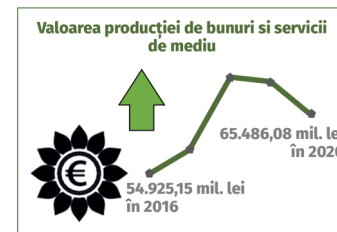
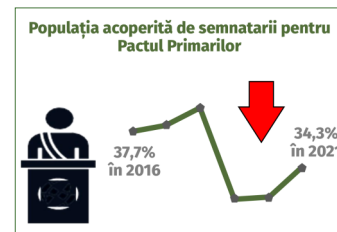
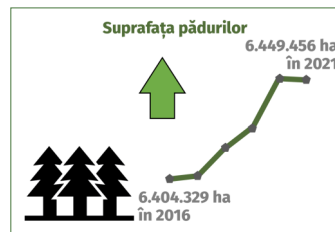
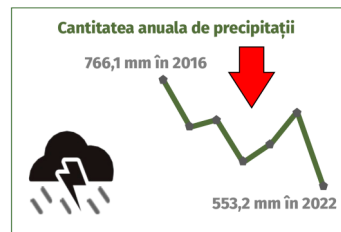
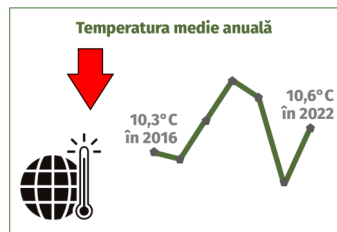
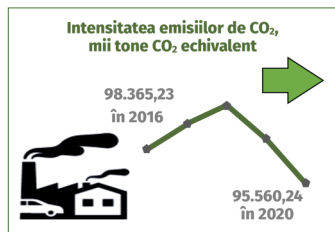
Suprafața protejată cu sisteme antigrindină și de creștere a precipitațiilor a crescut de 4,3 ori în anul 2022 față de anul 2016.

[Aportul României](#) este de numai 0,3% din emisiile GES la nivel global și mai puțin de 3% din emisiile totale ale țărilor UE, înregistrând o scădere cu 3,3% în perioada 2016-2020. Cu o reducere a emisiilor totale de GES cu 71% în 2021 față de anul de bază 1990, România a depășit la nivelul anului 2021 ținta EU de reducere a GES cu 55% până în 2030.

Politici și măsuri

Eforturile naționale au fost canalizate în acțiuni legate de domeniul politicilor publice și al diplomației climatice. În domeniul de politici publice, documentul principal este *Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon* și a *Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon*, completate cu *Strategia Națională de Apărare*, *Planul național de management al riscului de dezastre*, *Programul de dezvoltare a sistemului național antigrindină și de creștere a precipitațiilor*, *Strategia națională pentru păduri și altele*.

În sprijinul eforturilor pentru diplomație, MAE a lansat în 2021 rețeaua de diplomație climatică, cu scopul de a întări angajamentul pentru atingerea obiectivelor climatice naționale, europene și internaționale, de a consolida expertiza diplomației române în domeniu, de a facilita dialogul între diferitele misiuni diplomatice și de a încuraja cooperarea între autoritățile naționale și cu alte țări în probleme de durabilitate și climă. Inițiativa a complementat eforturile României de a lupta împotriva schimbărilor climatice, ca prioritate de politică externă. La nivelul guvernului, în 2022 a fost înființat Comitetului interdepartamental pentru schimbări climatice, care urmărește coordonarea politicilor naționale în domeniul schimbărilor climatice și al energiei.

Răspunsul la criza schimbărilor

Consecințele asociate schimbărilor climatice au un impact semnificativ asupra comunităților, economiei, infrastructurii și mediului.

Începând cu 2018, a fost implementat sistemul de avertizare a populației Ro-Alert, tip Cell Broadcast, în cazul producerii sau iminenței producerii unor situații de urgență de amploare ca fenomene meteo extreme, inundații sau alte situații care amenință grav comunitățile. Până la finalul anului 2022, au fost transmise 10.139 de [mesaje de avertizare](#).

Sistemul RO-ALERT este operat de către Ministerul Afacerilor Interne prin Departamentul pentru Situații de Urgență și este folosit în situații majore în care viața și sănătatea cetățenilor sunt puse în pericol, în acord cu Strategia de consolidare și dezvoltare a IGSU.

Nu lăsăm pe nimeni în urmă

Fermierii și comunitățile rurale sunt puternic afectate de fenomenele meteo extreme, datorită compromiterii culturilor agricole cu valoare economică ridicată ca vii, livezi, sere ș.a., cât și a bunurilor și infrastructurii publice și private.

În perioada 2018-2022, Guvernul României a finanțat anual atât cheltuielile de funcționare și exploatare operațională a sistemului național antigrindină și de creștere a precipitațiilor, cât și extinderea echilibrată a acestuia la nivel regional, pentru a acoperi mai multe riscuri generate de fenomenele meteorologice periculoase și mai multe zone cu potențial agricol productiv vulnerabile.

Provocări

- Intensificarea măsurilor de stopare a deșertificării, datorată și scăderii suprafeței împădurite anual, care a scăzut în 2021 cu 30,5% față de anul 2016
- Integrarea educației pentru schimbări climatice și mediu transversal, în toate disciplinele și ciclurile de învățământ, inclusiv formarea profesională a cadrelor didactice
- Creșterea gradului de conștientizare și de informare a publicului larg cu privire la schimbările climatice și a efectelor acestora, pentru consolidarea rezilienței comunităților
- Sprijinirea activităților de RDI cu rezultate în măsuri de reducerea riscului de incendii de vegetație și secetă

Pași următori

Se continua cu extinderea infrastructurii *Sistemului Național Antigrintină și de Creștere a Precipitațiilor*, respectiv de modificare locală a vremii prin intervenții active în atmosferă.

Se află în curs de finalizare *Strategia Națională privind Prevenirea și Combaterea Deșertificării și Degradării Terenurilor* cu orizont de timp 2030.

Pentru întărirea politicilor în domeniul schimbărilor climatice se află în curs de elaborare *Strategia pe termen lung a României pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră*, în concordanță cu prevederile [Regulamentului UE 2018/1999](#) și obiectivul UE al neutralității climatice și se vor elabora *Strategia pentru adaptarea la schimbările climatice până în 2030 cu perspectiva anului 2050 și Strategia de reducere a riscurilor de dezastre până în 2035*. Se va revizui *Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice*, respectiv ținte naționale privind reducerea emisiilor interne GES, creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final de energie, îmbunătățirea eficienței energetice în toate sectoarele economice și creșterea gradului de interconectare a pieței interne de energie electrică la piața europeană de energie, precum și a unor politici și măsuri pentru atingerea respectivelor ținte, în corelație cu obiectivelor UE asumate prin *Pachetul „Fit for 55”*.

Planul de Redresare și Reziliență al României stabilește prioritățile investiționale și reformele necesare pentru 15 componente vizând diferite domenii de activitate cu impact inclusiv asupra politicilor naționale în combaterea schimbărilor climatice și protecția mediului.

Pentru accelerarea educației pentru dezvoltare durabilă este nevoie de organizare de programe de formare profesională destinate adulților, concursuri naționale pe teme de mediu, campanii de informare a publicului larg, campanii dedicate unor anumite grupuri țintă, prevăzute în *Strategia națională privind educația pentru mediu și schimbări climatice 2023 – 2030*.

Inițiativa comunității locale

[Convenția Primarilor privind Clima și Energia](#) este cea mai largă inițiativă din toată Europa ce sprijină autoritățile locale să își transpună în practică ambițiile de reducere a emisiilor de GES până în anul 2050, precum și creșterea rezilienței în fața schimbărilor climatice, măsuri de adaptare, competențe verzi și digitale pentru ocupațiile viitorului. În România, există 183 de orașe și municipii, semnate ale Pactului Primarilor. Pondere populației acoperită de semnatarii Pactului Primarilor pentru Climă și Energie, în anul 2021, a fost de 34,3%, în scădere cu 3,4 p.p. față de anul 2016. Pentru atingerea în anul 2030 a nivelului UE din 2021, 44,3%, este necesară o rată medie anuală de creștere de 1,16%, față de -1,87% cât a fost în perioada 2016-2021.

Acțiunea societății civile

Primul muzeu interactiv, dedicat educației pentru mediul și schimbări climatice din România a fost proiectat în București de Asociația Act for Tomorrow. Acesta este amplasat într-un centru comercial important pentru a atrage cât mai mulți vizitatori și cuprinde numeroase dispozitive interactive cu rol educațional, prin care tinerii sunt invitați să descopere informații despre natură. Este o inițiativă de educație ecologică, bazată pe experiențe de învățare non-formală și îmbinarea elementelor teoretice cu experiențe practice și antrenante. Inițiativa contribuie la sporirea gradului de conștientizare a problematicilor legate de schimbările climatice și mediu în rândul elevilor în principal, dar și în rândul părinților, profesorilor și tinerilor studenți. Inițiativa vine în întâmpinarea programului național Săptămâna Verde.

Eco-muzeu pentru educația privind mediului și schimbările climatice
Sursa: [Gala Societății civile](#)

Exemplu de bune practici în administrație

În 2022 a fost elaborat Raportul Administrației Prezidențiale privind limitarea schimbărilor climatice și a impactului lor: abordare integrată pentru România, ce reprezintă o dovadă a angajamentului președintelui de a sprijini politicile publice care vizează limitarea schimbărilor climatice și creșterea calității vieții cetățenilor României.

Consiliul Județean Sibiu a realizat un [Ghid de bune practici și conștientizare privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice al județului Sibiu](#), cu rolul de a pune la dispoziția decidenților politici documente care să permită luarea de decizii susținute științific, dar și de a crește gradul de conștientizare a cetățenilor, fiind identificate și prioritizate sectoarele cele mai vulnerabile la schimbările climatice în Sibiu.

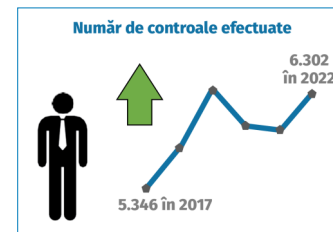
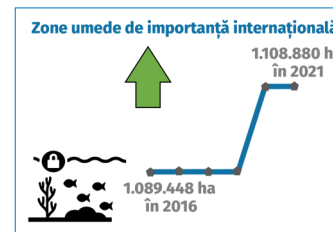
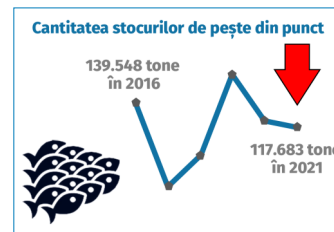
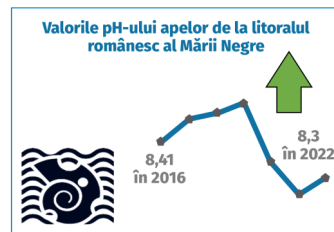
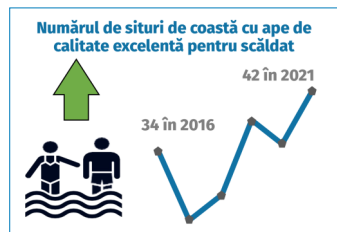
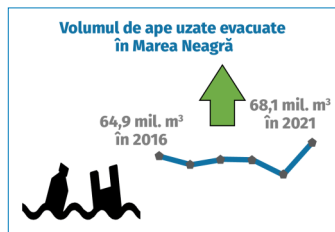

Conservarea și utilizarea durabilă
a oceanelor, mărilor și a resurselor marine
pentru o dezvoltare durabilă

Obiectivul României

Prevenirea și reducerea poluării marine, gestionarea și protecția
durabilă a ecosistemelor marine, conservarea zonelor costiere
și asigurarea unui pescuit durabil

competente în domeniu. Planul de amenajare a transpus [Directiva 2014/89/UE](#) și prevede analiza, planificarea și organizarea activităților umane din apele marine, cu scopul de a îndeplini obiective ecologice, economice, sociale și de siguranță trans-sectorial și transfrontalier în promovarea dezvoltării și creșterii durabile a economiei albastre.

Pentru atingerea stării ecologice bune a regiunii marine Marea Neagră s-a implementat *Strategia pentru mediul marin și programul de măsuri* care interzice desfășurarea programelor, proiectelor și activităților care contravin planurilor de management în ariile protejate marine, cu scopul protecției și conservării biodiversității marine, reducerea și eliminarea poluării cu deșeuri marine inclusiv plastic, contaminanți.

Conservarea stocurilor de pește și, în mod special a speciilor valoroase din punct de vedere economic sau a speciilor amenințate, a fost reglementată anual, cu stabilirea perioadelor și zonelor de prohibiție a pescuitului, a zonelor de protecție și refacere biologică a resurselor acvatice vii.

Nu lăsam pe nimeni în urmă

Presiunile antropice asupra stării ecologice a habitatelor pelagice sunt generate de creșterea abundenței speciilor de alge, degradarea calității apei prin scăderea transparenței, acumularea de organisme gelatinoase, evenimente hipoxice, modificarea structurii comunității și a relațiilor trofice în ecosistemul marin din cauza eliminării prădătorilor primari prin activități de pescuit, predominarea speciilor pelagice mici care exercită control de sus în jos asupra lanțului trofic, favorizarea apariției speciilor invazive, întreruperea lanțului trofic prin creșterea considerabilă a biomasei de meduze și amplificarea instabilității ecosistemice.

Consecințele socio-economice ale acestor presiuni antropice asupra habitatelor pelagice vulnerabilizează comunitățile umane din Delta Dunării și zona costieră maritimă și se manifestă îndeosebi în domeniul pescuitului, prin reducerea capturilor de specii comerciale de pești, pierderea locurilor de muncă și a veniturilor din activitatea de pescuit.

Alte efecte se înregistrează în scăderea atractivității sectorului turismului, apariția factorilor de risc pentru sănătatea umană, creșterea costurilor pentru intervenții de restaurare și reabilitare a speciilor și habitatelor marine, perturbarea capacității de asigurare a securității alimentare a populației și potențiale conflicte internaționale rezultate din competiția pentru bio-resurse marine.

În acest context, BM, MMAP și partenerii s-au angajat, în 2021, în planificarea unei abordări regionale pentru a răspunde acestei provocări prin *Proiectul Regional de Ecologizare și Dezvoltare a Bazinului Mării Negre*, finanțat de FGM.

Provocări

- Exploatarea sustenabilă a spațiului maritim și a resurselor marine
- Menținerea utilității terenurilor și a spațiului maritim, în contextul dezvoltării urbane și a turismul de masă
- Conservarea habitatului ecosistemelor acvatice și menținerea biodiversității marine amenințate de amplificarea fenomenului schimbărilor climatice și activitățile antropice

Pași următori

Pentru amenajarea și exploatarea sustenabilă a spațiului maritim se va implementa și monitoriza planul de amenajare a spațiului maritim pentru următorii 10 ani, de către autoritățile administrației publice centrale, cu perioadă de raportare la fiecare 3 ani. Planul stabilește utilizările sustenabile viitoare ale apelor marine din sectorul românesc al Mării Negre, prin sinergii create la nivelul politicilor sectoriale și mobilizarea autorităților competente și a actorilor-cheie ai economiei albastre, susținând reziliența, competitivitatea și incluziunea. Se urmărește exploatarea coordonată și sistemică a spațiului maritim și a resurselor marine, utilizarea terenurilor, urbanizarea și turismul care să nu amenințe bunurile culturale, peisajele, integritatea habitatelor naturale și a coridoarelor ecologice, în acord cu pilonul Noii Agende Teritoriale 2030 a UE [O Europă verde](#), care susține mijloace de subsistență ecologice și mai bune, orașe și regiuni neutre din punct de vedere climatic și reziliente.

În acord cu [Strategia UE](#), rețeaua de arii naturale protejate se va extinde în vederea atingerii unei suprafețe de minim 30 % din zona marină, respectiv 10 % arii protejate cu protecție strictă. Alături de acestea, în sectorul românesc al Mării Negre au fost identificate două zone protejate marine importante din punct de vedere [ecologic sau al biodiversității](#).

Exemplu de bune practici

Nava școală Bricul Mircea este unul dintre simbolurile Marinei Militare Române, încă din 1938. Nava este un velier clasa A tip bark, cu trei arbori, înaltă de 44 de metri, cu 23 de vele ce însumează o suprafață velică totală de 1.750 mp, și poate naviga atât cu vele cât și cu motor.

Bricul Mircea - Ambasadorul României sustenabile
Source: Marina Română

Spațiu de educație pentru viitorii navigator, Bricul Mircea poate naviga atât cu vele, cât și cu motor. În anul 2022, nava școală a primit Ambasador al României sustenabile și de aruncă, în programul educațional oferă și cunoștințe de înțelegere a mecanismelor prin care dezvoltarea durabilă aduce beneficii nu doar economiei, ci și mediului.

În porturile de escală, Nava școală Mircea organizează tururi ghidate pentru a prezenta modele de economie circulară și practici sustenabile cu convergență spre etalonul Zero risipă pe mare. Velierul este singura navă de acest tip care parcurge etapele de audit, respective: măsurarea consumurilor în marș în larg, în marș lângă țărm, în staționare; nominalizarea unui ofițer responsabil de audit și înscrierea navei într-un culoar de acțiuni care să ducă la acreditarea navei ca etalon „Zero waste”.

Zero risipă înseamnă conservarea tuturor resurselor prin abordări responsabile ale proceselor de producție și consum, prin reutilizarea și recuperarea responsabilă a produselor, ambalajelor și materialelor, respectiv fără ardere și fără deversări în sol, apă sau aer care să amenințe mediul sau sănătatea oamenilor. În acest sens, nava școală a fost dotată cu:

- Compactorul de deșeuri plastic/ cartoane
- Instalația de tratare a apelor uzate
- Echipamentul de propulsie / vele
- Instalația de desalinizare a apei
- Separatorul de hidrocarburi
- Instalația de osmoză inversă / producere de apă potabilă.

15 VIAȚĂ TERESTRĂ

Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate

Obiectivul României

Conservarea și utilizarea durabilă a ecosistemelor terestre, managementul durabil al pădurilor, combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, dezvoltarea infrastructurii verzi, conservarea și protejarea zonelor umede, asigurarea conservării ecosistemelor montane, susținerea cercetării în domeniu, gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea defrișărilor

Situația actuală

Situată în centrul geografic al continentului, Romania deține unul dintre cele mai bogate patrimonii naturale din Europa, caracteristică determinată de prezența pe teritoriul țării a cinci regiuni biogeografice: pontică, septică, alpină, continentală și panonică.

România deține ecosisteme diverse cu specii și habitate semnificative, multe dintre ele amenințate la nivel european: mamifere mari ca lup, urs, râs; păsări; reptile și amfibieni și peisaje cu mare valoare bio-culturală. În ceea ce privește flora, aprox. 3.630 de specii de plante, dintre care 23 sunt declarate monumente ale naturii.

Există 13 parcuri naționale și 16 parcuri naturale, Rezervația Biosferei Delta Dunării, geoparcuri, rezervații și monumente ale naturii. România este printre puținele țări din Europa care deține păduri virgine și cvasivirgine.

Ponderea suprafeței cu păduri raportată la suprafața totală a țării a fost de 27,1% în 2021, față de 26,87% în 2016. Cu toate acestea, suprafața terenurilor din fondul forestier parcursă cu tăieri a crescut cu 29,4%, iar suprafața terenurilor pe care s-au executat regenerări a scăzut cu 15,7% față de 2016. Pe de altă parte, în 2020, volumul de masă lemnoasă pe picior a fost de 2.453 milioane m³, mai mare cu 152,7 milioane m³ față de anul 2016, sugerând o creștere a stocului de lemn și o potențială capacitate de regenerare a pădurilor.

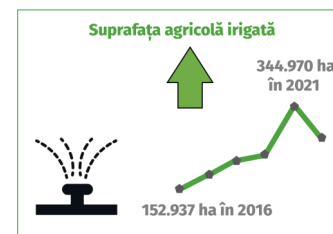
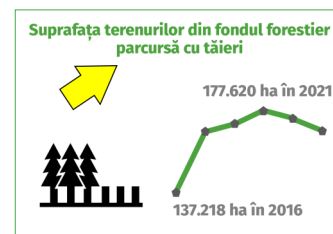
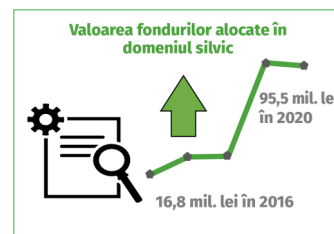
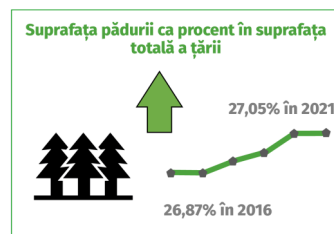
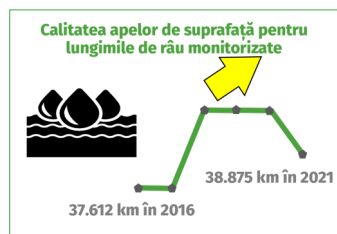
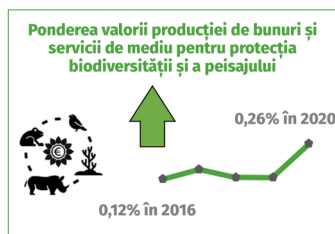
Suprafața siturilor terestre NATURA 2000 de 53.833 km², au poziționat România pe locul șase în clasamentul UE în 2021. Suprafața zonelor umede de importanță internațională, incluse în ariile protejate, a crescut cu 1,8% în 2012 față de 2016.

Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului a rămas neschimbată în perioada 2016-2021, respectiv 2,291 mii hectare.

Politici și măsuri

Documentele programatice care au coordonat politicile de exploatare, protecție și conservare a resurselor naturale au fost *Ordonanța privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, Strategia națională pentru conservarea biodiversității, Legea privind utilizarea, conservarea și protecția solului, Codul Silvic*, programe operaționale pentru dezvoltarea mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminarea siturilor poluate istoric, programe de investiții teritoriale integrate.

În ultimii ani s-a dezvoltat infrastructura legislativă și instituțională menită să asigure pârghiile financiare și de management, înființând în 2016 Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate. De asemenea, s-a extins și consolidat rețeaua de arii naturale protejate prin înființarea

pedologică, inundațiile. În acest context satele românești se pot confrunta cu adâncirea fenomenului de sărăcire și depopulare, iar habitatele prin pierderea sau reducerea biodiversității.

Pentru a face față acestei situații România implementează mai multe politici și programe pentru a controla și urmări tăierile de păduri și transportul de lemn prin implementarea și modernizarea *Sistemului informatic integrat de urmărire a materialelor lemnoase SUMAL* pentru a crește acoperirea forestieră; irigarea și utilizarea eficientă a apei, implementarea de tehnologii și practici agricole mai durabile, cum ar fi agroecologia; extinderea și întărirea rețelei de arii protejate, inclusiv parcurile naționale și siturile Natura 2000 pentru a combate pierderea biodiversității și a proteja habitatele și speciile naturale.

Provocări

- Îmbunătățirea managementul suprafețelor terenurilor din fondul forestier parcurse cu tăieri, în vederea identificării celor mai bune metode de restabilire a echilibrului natural și de tranziție către o economie circulară
- Creșterea suprafeței terenurilor regenerate, împădurite, care a avut o evoluție descrescătoare între anii 2016-2021, opusă celei înregistrate în perioada 2008-2015, când a crescut cu 24%
- Valorificarea la export a produselor finite sau cu grad ridicat de prelucrare în defavoarea exportului de produse neprelucrate și de materii prime
- Creșterea suprafeței terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii
- Creșterea suprafeței cu păduri de protecție a solului, care au o importanță deosebită în combaterea deșertificării și restaurarea terenurilor degradate

Next steps

Romania și-a stabilit prin *PNRR, Pilonul I Tranziția verde - Pădurile și protecția biodiversității*, următoarele ținte: extinderea cu noi zone de păduri urbane de cel puțin 500.000 m² până în 2023 sau suprafețe noi de teren împădurite sau reîmpădurite de cel puțin 3.150.000 m² până în 2026; eliminarea obstacolelor din cursurile de apă pentru restabilirea conectivității pentru cel puțin 1.700 ha de habitat riparian; reconstrucția a cel puțin 2.800 ha de habitate de pajiști în ariile naturale protejate din punct de vedere ecologic până în 2026; decolmatarea lacurilor din Delta Dunării în suprafață totală de 100 ha până în 2026 pentru reducerea eutrofizării și menținerea diversității biologice; actualizarea planurilor de management pentru 250 de situri din rețeaua națională de arii naturale protejate până în 2026.

Prin implementarea Strategiei naționale pentru păduri se urmărește integrarea echilibrată a funcțiilor sociale, ecologice și economice în gestionarea pădurilor până în 2030, se va avea în vedere, iar prin Strategia națională privind adaptarea la schimbările climatice se urmărește îmbunătățirea capacității de adaptare și creștere a rezilienței sistemelor socio-economice și naturale la efectele schimbărilor climatice, pe diferite areale și intervale de timp.

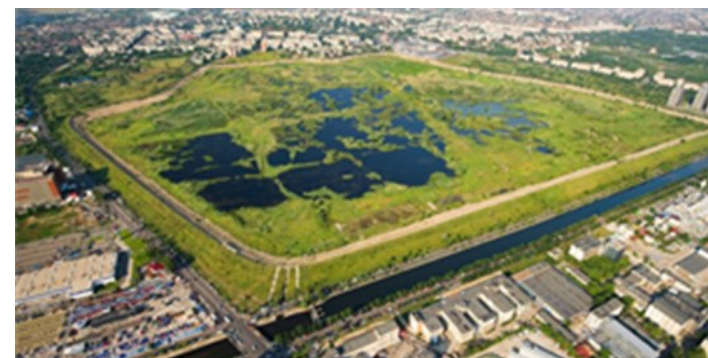
Pentru o mai bună garantare și actualizare a reglementării regimului de conservare și utilizării durabile a patrimoniului natural și a corelării cu alte acte normative, Guvernul României va avea în vedere revizuirea actualei variante a ordonanței de urgență privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Contribuția comunității locale

Conform raportului din anul 2019 privind starea pădurilor elaborat de Direcția Politici și Strategii în Silvicultură din cadrul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, în România, suprafața pădurilor infestate de dăunători forestieri a arătat o tendință crescătoare. Pentru a preveni înmulțirea și combaterea dăunătorilor din ecosistemele forestiere, în cadrul fondului forestier administrat de Ocolul Silvic de Regim Zetea, județul Harghita, a fost implementat proiectul Protecția integrată a pădurilor prin combaterea biologică a dăunătorilor - crearea de habitate de cuibărire pentru păsări. Deoarece densitatea populațională a păsărilor nu poate crește fără crearea de habitate de cuibărit propice, scopul principal al proiectului a fost ca, prin proiectarea și amplasarea unor cuiburi artificiale, să se prevină înmulțirea și combaterea dăunătorilor forestieri. După elaborarea unui studiu de identificare a arborilor afectați de dăunători și inventarierea habitatelor propice pentru cuibăritul păsărilor consumatoare de larve

Acțiunea societății civile

Parcul Natural Văcărești a fost înființat în 2016 prin Hotărâre a Guvernului, la inițiativa Asociației Parcul Național Văcărești. Este primul parc natural urban din România, situat la 5 km de centrul capitalei și cel mai mare spațiu verde compact din București, acoperind o suprafață de 183 ha. Conform descrierii habitatelor din România, în Parcul Natural Văcărești au fost identificate o specii mai deosebite cum ar fi relictul pentru câmpie *Menyanthes trifoliata*, specia de interes comunitar *Lindernia procumbens* sau *Wolffia arrhiza*, o specie foarte rară, considerată amenințată la nivel național. Inventarul floristic al parcului numără în prezent 331 specii și subspecii, dintre care 266 native.

Parcul Natural Văcărești, București
Sursa: [Asociația Parcul Național Văcărești](#)

Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile

Obiectivul României

Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență, diminuarea corupției, dezvoltarea instituțiilor eficiente și transparente la toate nivelurile.

Situația actuală

În ultimul deceniu, populația totală rezidentă a României a scăzut de la 20.121.641 persoane în 2011, la 19.053.815 în 2021. Scăderea demografică a fost cauzată atât de declinul natalității și a sporului natural negativ, cât și de migrația masivă în UE. Efectele negative pe termen mediu și lung prefigurează scăderea forței de muncă și afectarea sustenabilității sistemelor de asigurări sociale.

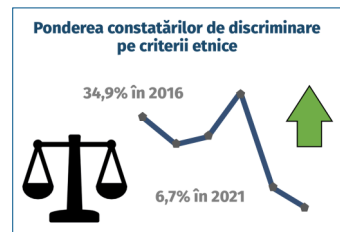
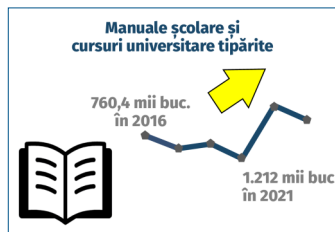
Potrivit rezultatelor provizorii ale recensământului din anul 2021, 89,3% dintre cetățeni s-au declarat de etnie română, 6% de etnie maghiară și 3,4% de etnie romă, alte grupuri importante fiind de etnie ucraineană, germană și turcă. Constatările de discriminare etnică, în ponderea petițiilor admise de CNCI, au scăzut de la 41,5% în 2019 la 6,7% în 2021. Tirajul manualelor școlare după limba de predare a crescut în perioada 2016-2021, de la 760,4 la 1212 mii exemplare, ceea ce semnifică o tendință de stabilitate în învățământul preuniversitar din punctul de vedere al materiei predate în școli. Pe de altă parte, tirajul cursurilor universitare a scăzut în perioada 2016-2021, de la 58,8 la 20,9 mii, datorită extinderii accesului la internet și la resursele electronice de învățare.

România se confruntă cu fenomenul traficului de persoane, din cauza condițiilor de vulnerabilitate crescută a unor segmente de populație. Numărul total de persoane traficate la 100.000 locuitori a scăzut cu 31,6% în perioada 2016-2021, fiind identificate, în medie, anual, aprox. 550 de victime. În anul 2021 față de anul 2016, numărul minorilor victime ale traficului de persoane la 100.000 de locuitori a scăzut cu 20%. Copiii instituționalizați, în special fetele din centrele de plasament sau din centrele persoanelor cu dizabilități, sunt cei mai vulnerabili la traficul de persoane în scopul exploatarei sexuale. Media anuală a persoanelor condamnate definitiv pentru infracțiuni de trafic de persoane și minori a fost de 137 de persoane.

Numărul persoanelor condamnate definitiv între 2018-2022 pentru infracțiuni de corupție și de serviciu a fost de 2813, dintre care 900 pentru delapidare. Pentru fraude financiare, spălarea banilor și evaziune fiscală, fapte care implică arme, explozivi și alte materiale distructive și pentru fapte legate de un grup infracțional organizat au avut loc 7351 de condamnări definitive.

Din 414 procese judecate la CEDO în anul 2021, 23% au fost contra statului român. Numărul de procese câștigate contra statului român a crescut cu 7,04% în anul 2021 față de anul 2016.

Din punct de vedere al interacțiunii cetățenilor cu autoritățile publice prin mijloace digitale, ultimii ani au marcat progrese semnificative în ceea ce privește simplificarea procedurilor administrative la nivelul administrației publice centrale și locale.

Politici și măsuri

Strategiile naționale pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale, împotriva criminalității organizate, împotriva traficului de persoane, privind recuperarea creanțelor provenite din infracțiuni și Strategia națională anticorupție au întărit cadrul legal pentru combaterea infracționalității.

Au fost eficientizate mecanismul instituțional privind persoanele dispărute și implementarea măsurilor din Programul național Din grijă pentru copii, prin realizarea unui mecanism de comunicare a mesajelor între sistemele Poliției Române și sistemul RoAlert pentru căutarea copiilor dispăruți, operaționalizarea camerelor special destinate ascultării copiilor victime ale infracțiunilor la nivelul unităților de poliție teritoriale, achiziționarea de soluții informatice pentru investigarea infracțiunilor de pornografie infantilă.

Dreptul la identitate etnică, culturală, lingvistică și religioasă a tuturor persoanelor aparținând minorităților naționale este recunoscut și garantat prin Constituție. Prin Strategia națională pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură s-au stabilit ca obiective promovarea educației civice și consolidarea rezilienței societății românești, precum și derularea de programe educaționale menite să încurajeze construirea unor punți culturale.

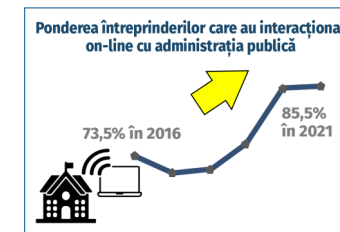
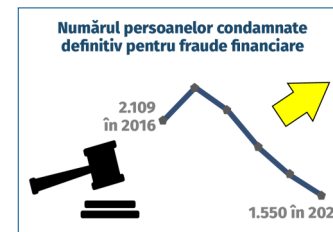
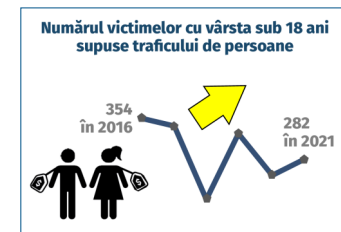
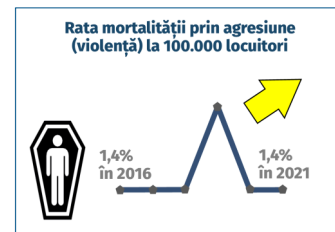
Răspunsul la criza COVID-19

Având în vedere cadrul legal instituit, precum și indiciile de fraudă rezultate în urma verificărilor efectuate de reprezentanții Institutului Național de Sănătate Publică, la nivelul Direcției de Investigare a Criminalității Economice a fost întocmit planul de măsuri CERTIFICATUL 2021 pentru prevenirea și combaterea fraudelor înregistrate în procesul de eliberare a certificatelor digitale UE privind COVID-19. Scopul planului de măsuri, derulat la nivelul inspectoratelor județene de poliție, a fost prevenirea, identificarea și investigarea situațiilor de fraudare a procesului de eliberare a certificatelor digitale UE privind COVID-19, în vederea lămuririi sau verificării neconcordanțelor semnalate de Ministerul Sănătății sau a sesizărilor cetățenilor și tragerii la răspundere a persoanelor responsabile, precum și pentru asigurarea unei percepții publice pozitive cu privire la respectarea măsurilor impuse pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19.

Nu lășăm pe nimeni în urmă

În România există o societate multiculturală, în care drepturile, limba și cultura minorităților naționale sunt recunoscute și respectate. Minoritățile naționale participă, prin reprezentanți, la procesele decizionale și la guvernarea statului și au dreptul de a-și folosi limba maternă în administrația publică, în sistemul judiciar, în învățământ, mass-media etc.

La nivelul Guvernului României, Departamentul pentru responsabilitate socială comunitară și grupuri vulnerabile monitorizează măsurile de incluziune a minorității rome, estimată la cca. 570 mii persoane și a inițiat Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027, aprobată în aprilie 2022. Între măsurile care vizează promovarea identității și culturii rome se regăsesc înființarea Teatrului Rom de Stat, a Muzeului Istoriei și Culturii Romilor, a

Institutului Național de Cercetare și Conservare a Culturii și Istoriei Romilor, precum și evenimente de promovare a meșteșugurilor tradiționale rome.

Multiculturalism
Sursa: Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă

Provocări

- Diminuarea scăderii demografice și a migrației
- Dezvoltarea capitalului social și promovarea toleranței
- Conservarea și promovarea culturii românești și a multiculturalismului
- Creșterea acurateței datelor colectate privind victimele traficului de persoane identificate în țările de destinație
- Prevenirea și stoparea traficului de persoane

Pași următori

Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar va asigura suportul pentru continuarea eforturilor de modernizare, consolidare și garantare a independenței justiției, creșterea calității și eficienței acestora până în 2025.

Reforma regimului de executare a pedepselor va sprijini modernizarea instituțiilor de detenție, consolidarea sistemului de probațiune și aplicarea dispozițiilor legale privind reintegrarea socială a persoanelor față de care s-au dispus sancțiuni privative sau neprivative de libertate.

Operaționalizarea la nivel național a sistemului informatic național integrat de evidență a creanțelor provenite din infracțiuni și interconectarea acestuia cu European criminal records information system, precum și consolidarea activității de recuperare a creanțelor prin constituirea unor baze de date centralizate la nivel european, măsuri stabilite prin proiectul de modificare a Directivei 2014/42/UE, vor combate atât lipsa raportării din partea unor instanțe de judecată, cât și inconsistența datelor transmise.

Dezvoltarea unor instituții eficiente și responsabile impune accelerarea implementării tehnologiilor digitale, astfel încât relația cetățean-administrație să fie rapidă, transparentă și de calitate. Pentru ca România să atingă în anul 2030 o pondere de 60% a persoanelor care au interacționat prin internet cu autoritățile publice,

este necesar ca rata medie anuală de creștere să fie de 16,96%. În curând va deveni operațional Cloud-ul guvernamental al României, un instrument de digitalizare al administrației publice, care va asigura prin intermediul unei platforme IT interconectarea sistemelor digitale ale sectorului public, cu beneficii concrete pentru cetățeni.

Inițiativa autorității locale

Aplicația de mobil "Primăria Sectorului 4" este un instrument util destinat locuitorilor Sectorului 4 din București, dar și celor aflați în tranzit sau care au nevoie să interacționeze cu administrația sectorului. Aplicația a condus la facilitarea comunicării dintre cetățeni și primărie, la diminuarea numărului de petiții scrise și la reducerea numărului de probleme rezolvate la ghișeele autorității locale. Este accesibilă utilizatorilor indiferent de experiența lor privind utilizarea tehnologiei. În 2020, din cele aprox. 16.000 de sesizări care au fost efectuate prin intermediul aplicației, au fost rezolvate peste 90% într-un timp foarte scurt. Aceasta a realizat de asemenea un top al celor mai întâlnite tipuri de sesizări, pe primul loc situându-se cele către Poliția Locală, referitoare la ocuparea abuzivă a unui loc de parcare, la mașinile abandonate pe domeniul public sau deranjarea liniștii publice. Pe locurile 2 și respectiv 3 au fost sesizările legate de investiții și sesizări legate de atribuirea unui loc de parcare în sectorul 4.

Contribuția societății civile

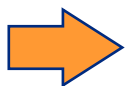
Proiectul „Bright Sky” derulat în colaborare cu Fundația Vodafone România, Asociația Necuvinte și Asociația Code for România este o aplicație mobilă gratuită ce oferă asistență și sprijin specializat victimelor violenței domestice, sau celor îngrijorați de siguranța cuiva cunoscut sau a unui membru al familiei. Acest instrument pune la dispoziția utilizatorilor o bază de date cu servicii de asistență, chestionare de evaluare a siguranței într-o relație, combate miturile legate de violența domestică, prezintă prevederile legale din țara noastră care protejează victimele, ordinul de protecție provizoriu și ordinul de protecție, precum și măsurile ce pot fi adoptate pentru creșterea siguranței online. Aplicația oferă, de asemenea, date și sfaturi utile legate de hărțuirea în spațiul public/privat și hărțuirea sexuală.

Exemplu de bune practici

Proiectul Copiii prin desen și culoare despre drepturile lingvistice ale minorităților naționale a fost realizat de Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României, în colaborare cu elevi de gimnaziu din Târgu Mureș. Grupul de elevi a creat o serie de 20 de tablouri, câte unul pentru fiecare minoritate, în scopul promovării drepturilor minorităților prin desene.

Proiectul Sensitive response to domestic violence cases, axat pe traumă și abordarea centrată pe traumă, în parteneriat cu Fundația Sensiblu și finanțat de Ambasada Marii Britanii în România, le-a oferit profesioniștilor din domeniile de intervenție (poliție, asistență socială) din județele Ilfov, Dolj, Arad, Bistrița-Năsăud, Vaslui și Constanța, cunoștințe, abilități și atitudini care pot conduce la reducerea revictimizării și pot crea un mediu favorabil în care drepturile supraviețuitoarelor sunt respectate și în care acestea sunt tratate cu demnitate și respect.

Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

Obiectivul României

Majorarea progresivă și diversificarea asistenței oficiale pentru dezvoltare acordate, încurajarea agenților economici români de a investi în economia țărilor în curs de dezvoltare, aderarea României la OCDE.

Situația actuală

Obiectivele României în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară sunt fundamentate pe angajamentele internaționale asumate, respectiv eradicarea sărăciei extreme, promovarea securității, dezvoltarea durabilă economică, socială și de protecție a mediului. România a devenit stat donator de asistență oficială pentru dezvoltare în 2007, odată cu aderarea la UE. Valoarea netă a AOD acordată de România, ca pondere din Venitul Național Brut, a crescut de la 0,11% în anul 2016 la 0,15% în anul 2021.

OCDE a confirmat că valoarea totală a acțiunilor de AOD întreprinse de instituțiile publice din România a crescut cu 35% în 2021 comparativ cu anul 2020, ajungând la 1,74 miliarde lei, echivalentul a 352,8 milioane EUR.

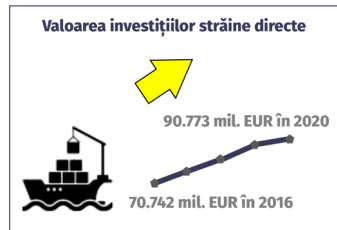
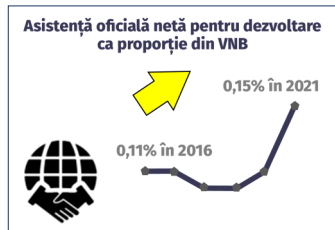
Ponderea importului de bunuri și servicii al României din țările cel mai puțin dezvoltate în importul total al României s-a redus cu circa 0,1% în perioada 2016-2021, aspect care reflectă interesul redus al firmelor românești de a investi în economiile țărilor cel mai puțin dezvoltate. Peste 80% din exporturile de bunuri și peste 70% din importurile de bunuri din anul 2020 au fost realizate de firmele cu capital mixt sau integral străin, firme care au generat un deficit comercial de 7,6 miliarde euro, mai mic decât deficitul generat de firmele cu capital românesc, de 11,3 miliarde euro. Investițiile străine directe au crescut în perioada 2016-2020 cu 28,3%, iar importurile cu 19,6%.

Ponderea întreprinderilor inovatoare din România, cu acorduri de cooperare cu parteneri situați în afara țării, în total întreprinderi, a crescut de la 0,75% la 1,02% în perioada 2016-2020. Exportul de produse high-tech a crescut în anul 2020 față de anul 2016, ajungând la 7,8 miliarde USD.

În contextul creșterii reprezentării și participării semnificative a femeilor în structurile sistemului național de apărare, în negocierile de pace, în procesele de mediere și în cadrul misiunilor internaționale de menținere a păcii, România a adoptat o atitudine pro-activă în implementarea Agendei „Femeile, pacea și securitatea”, în acord cu Rezoluția 1325/2000 a Consiliului de Securitate al ONU. România face parte din Rețeaua Globală a Punctelor focale naționale pe domeniul „Femeile, pacea și securitatea”, constituită la nivelul ONU, încă de la lansarea sa, în 2016. De asemenea, participă la sesiuni de instruire pe teme precum integrarea perspectivei de gen în forțele armate, leadership, înlăturarea stereotipurilor de gen, egalitate și echitate de gen și altele.

Politici și măsuri

Legea privind cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară reglementează acțiunile finanțate din bugetul de stat al României, cadrul programatic și instituțional, precum și cadrul de

finanțare și implementare.

În aprilie 2018, România a dobândit statutul de participant la Comitetul de asistență pentru dezvoltare al OCDE. Acesta reprezintă principalul for internațional al donatorilor de cooperare internațională pentru dezvoltare, fiind și organismul care setează standardele în materie. Astfel, contribuția României la îndeplinirea obiectivelor globale aferente asistenței oficiale pentru dezvoltare este validată anual de către DAC.

Programul multianual strategic privind cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară în perioada 2020-2023 identifică și planifică obiectivele generale și specifice de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară pe termen scurt și mediu. Înființată în 2016, Agenția de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare RoAid, în subordinea MAE, este responsabilă de implementarea programelor și proiectelor din domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară.

Răspunsul la războiul din Ucraina

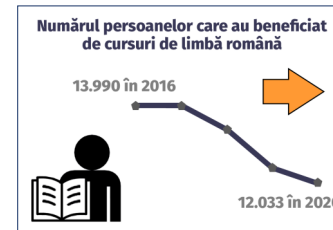
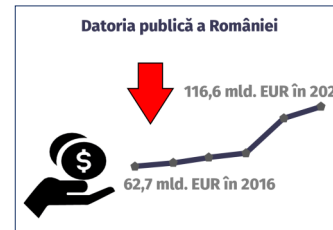
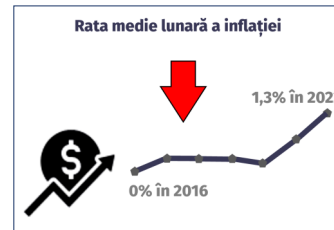
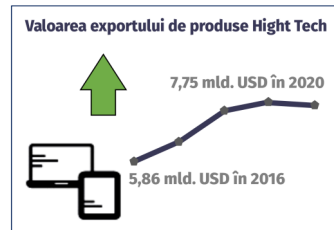
În contextul agresiunii ruse asupra Ucrainei, care a avut drept consecință afectarea securității energetice a statelor din Europa, România a acordat AOD Republicii Moldova, furnizându-i peste 80% din necesarul de energie electrică, inclusiv dezvoltarea interconectărilor de transport transfrontalier de energie electrică între cele două state. În anul 2022, România a acordat Republicii Moldova două ajutoare, sub formă de sprijin bugetar direct, în valoare totală de 10,48 milioane euro.

De asemenea, România a inițiat în septembrie 2022 formatul Trilateralei România - Republica Moldova - Ucraina, dedicat în principal securității energetice și cooperării în domeniul energiei. În cadrul primei reuniuni, desfășurate la Odessa, accentul a fost pus asupra măsurilor imediate de sprijin necesare pentru ca Ucraina și Republica Moldova să facă față sezonului de iarnă 2022-2023, dar și asupra măsurilor pe termen lung pentru consolidarea securității energetice a acestora, cu accent pe interconectarea regională, având în vedere și necesitatea combaterii utilizării energiei în scopuri geopolitice. Astfel, a fost convenită încheierea unui Acord interguvernamental trilateral pentru stimularea interconectărilor și cooperării în domeniul energiei a României, Ucrainei și Republicii Moldova.

Nu lăsăm pe nimeni în urmă

România a sprijinit statele cel mai puțin dezvoltate, acordând AOD în valoare de 5,93 milioane euro în perioada 2016-2021. La finalul anului 2022, MAE și RoAid au organizat cea de-a XIV-a ediție a cursului de stabilizare și reconstrucție post-conflict, la Dakar, în Senegal. Prin acesta, România și-a pus în valoare expertiza și lecțiile învățate în cadrul numeroaselor operațiuni de menținere a păcii și stabilizare post-conflict la care a participat în ultimele două decenii.

Prin intermediul Planului anual de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară aferent anului 2022, statul român a acordat contribuții voluntare în valoare de aproximativ 350.000 euro către UNHCR și UNICEF, în vederea sprijinirii refugiaților ucraineni.

Provocări

- Principala provocare pentru politica AOD este reprezentată de multitudinea de crize din vecinătate și de la nivel global. Este nevoie de sporirea adaptabilității și flexibilității acțiunii României în calitate de donator de AOD, mai ales în condițiile crizelor care vor continua să se manifeste și în următorii ani, inclusiv a celor generate de războiul din Ucraina. Asumarea angajamentelor de creștere a volumului AOD poate fi afectată de viitoarele presiuni asupra bugetului de stat, care se vor răsfrânge și asupra cetățenilor României.
- Consolidarea comerțului, prin parteneriate noi și eficientizarea infrastructurii de transport, în mod special dezvoltarea și încurajarea comerțului internațional cu țările în curs de dezvoltare, dar și încurajarea mediului privat de a investi în activitatea de cercetare-dezvoltare prezintă provocări complexe, dar nu insurmontabile.
- Competitivitatea produselor românești pe piața externă se poate îmbunătăți prin creșterea exportului de bunuri high-tech, drept o măsură a eficienței și a gradului de integrare a firmelor din România pe lanțurile valorice internaționale.

Pași următori

În sprijinul politicilor AOD, se află în curs de elaborare Programul multianual strategic privind cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară în perioada 2024-2027. Acesta va fi în măsură să prevadă acțiunile necesare pentru asigurarea unui răspuns eficient la provocările actuale la nivel internațional - conflicte și crize de securitate, combaterea efectelor schimbărilor climatice, criza securității alimentare.

Vor fi depuse eforturi constante pentru a crește volumul total de AOD la 0,33% din VNB până în 2030, conform angajamentelor asumate la nivel european. Totodată, România va acționa pentru respectarea angajamentului UE de alocare a 0,20% din VNB pentru AOD în beneficiul țărilor cel mai puțin dezvoltate.

Prin creșterea volumului tranzacțiilor de export și import cu țările în curs de dezvoltare se impulsionează dezvoltarea economică durabilă a acestora și creșterea competitivității lor pe piața mondială, aspecte care conduc la o profitabilitate reciprocă în contextul globalizării. Valoarea importului de bunuri contribuie direct la creșterea productivității și dezvoltare economică pe baze sustenabile prin incorporarea de inovare și tehnologie medie și înaltă. Cu cât ponderea întreprinderilor inovatoare cu acorduri de cooperare cu parteneri situați în afara țării este mai mare, cu atât șansa obținerii unor produse la standarde de calitate superioară este mai mare.

Parteneriate internaționale

În septembrie 2022, Centrul Euro-Atlantic pentru Reziliență E-ARC a organizat un curs complex pe tema dezvoltării rezilienței instituțiilor din Republica Moldova, în contextul parteneriatului strategic pentru integrare europeană a Republicii Moldova. Trainingul oferit de E-ARC, în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene, a vizat teoria generală a rezilienței, reziliența societală în raport cu dezinformarea și reziliența în fața crizelor și urgențelor complexe. Pe această cale, România și Republica Moldova au căzut de acord să își dezvolte cooperarea în domeniul consolidării rezilienței democratice, în beneficiul rezilienței regionale.

În cadrul Acordului între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane euro acordat de România Republicii Moldova, semnat în februarie 2022, se vor implementa proiecte în domenii strategice, precum educație și îmbunătățirea serviciilor de utilitate publică. Astfel, prin cele 57 de proiecte investiționale prevăzute în proiectul „Satul European” se va asigura creșterea accesului la servicii îmbunătățite de apă și canalizare a peste 95.000 de persoane. Totodată, pentru asigurarea unui proces educațional de calitate, vor fi dotate 135 de instituții de învățământ secundar cu echipamente de laborator pentru cabinetele de fizică, chimie și biologie. În plus, vor fi achiziționate 125 de microbuze și 14 autobuze școlare, special amenajate pentru transportul copiilor cu dizabilități.

Sprijinul comunității locale

Blue Dot - Punctele Albastre sunt centre de sprijin special concepute pentru copiii refugiați din Ucraina și familiile lor. Acestea oferă servicii pentru nevoile urgente ale copiilor și femeilor, într-un mod integrat. În prezent, funcționează centre Blue Dot și centre de sprijin pentru copii și femei în zonele de trecere a frontierei de la Sighetu Marmăției, Siret, Isaccea, Albița, Huși, precum și în Iași, Brașov și București. Susținute de UNICEF, acestea au fost create în parteneriat cu Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, prin Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copiilor și Adoptie, UNHCR și cu sprijinul autorităților locale, autorităților județene și al ONG-urilor locale. Noi centre Blue Dot sunt în curs de amenajare.

Acțiunea societății civile

Programul „Educație la Înălțime”, dezvoltat de Asociația ÎNSEMNE în parteneriat cu DDD, companii private și organizații ale societății civile, a ajuns în anul 2022 la cel de-al patrulea sezon de lecții multidisciplinare realizate cu ajutorul dronei pentru școli din România, Republica Moldova și alte state din Europa. Peste 3.500 de școli au participat la cea mai recentă ediție a programului, dintre care aproximativ 250 din Republica Moldova, cu o medie a numărului de elevi de 75/școală.

Lecția 8: Acțiune climatică live din Sahara Olteniei - Stop Deșertificare!
Sursa: [Educație la Înălțime](#)

PERCEPȚIA PUBLICĂ ASUPRA INDICATORILOR ȘI
OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Metodologie

Cercetări sociologice, realizate în perioada iunie- august 2022 în cadrul proiectului *România Durabilă*, au măsurat opinia publică asupra interesului net privind cei 99 de indicatori statistici naționali pentru dezvoltare durabilă, prin 6 barometre de opinie care au abordat trans-sectorial cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă.

Interes net: nivelul de **interes**, care reprezintă diferența dintre răspunsurile **de tip pozitiv:** *foarte interesat și destul de interesat* și **de tip negativ:** *destul de puțin interesat și foarte puțin interesat*.

Nivelul de interes

Nivelului mediu de interes net s- a situat în jurul valorii de **38%**, iar temele de interes pentru populație au fost identificate la capetele distribuției statistice și anume, cele care s- au remarcat prin cel mai ridicat nivel de interes net, respectiv cel mai scăzut nivel de interes net.

Principalele teme care au manifestat un mare interes în rândul populației și care au fost găsite în dezbaterele publice, politice și media sunt prezentate în Tabelul 1.

Principalele subiecte cu interes scăzut în rândul populației sunt subiectele abstracte legate de economie și în special de econometrie: productivitatea, ponderea domeniilor economice în PIB, industrie, turism, cercetare-dezvoltare, exporturi, importuri, IMM-uri, investiții străine directe, financiar intermediere în economie, Asistență Oficială pentru Dezvoltare, consum de energie în industrie. Alte subiecte de interes scăzut sunt prezentate în Tabelul 2.

Concluzii

În urma aplicării barometrelor de opinie cu privire la cei 99 Indicatori Naționali pentru Dezvoltare Durabilă, asociați celor 17 Obiective pentru Dezvoltare Durabilă, s-a constatat că variația importanței ODD-urilor în percepția publică este mai mică decât a celor 99 de indicatori analizați în parte.

Această situație s-a datorat faptului că fiecare ODD în parte reprezintă media mai multor indicatori punctuali, iar valorile medii sunt mai puțin îndepărtate de centrul neutru decât multitudinea de indicatori.

Domeniile ce țin de zona sărăciei, ODD 1, a calității vieții ODD 10 și a protecției pădurilor ODD 15, au fost cele din Cadranul 4 al disfuncționalităților sociale: interes ridicat, nemulțumire ridicată.

De asemenea, domeniile ce țin de infrastructura rețelelor de alimentare publică, ODD 6, de egalitatea de gen, ODD 5 și de educație, ODD 4, populează Cadranul 1, al funcționalității sociale: au indicat un interes ridicat respectiv mulțumire mai ridicată decât media generală.

Din celelalte unsprezece ODD-uri care populează cadranele 2 și 3, corespunzătoare lipsei de interes, s-au remarcat domeniile ODD 17, ODD 14 și ODD 8, ce cuprinde cea mai mare parte a indicatorilor econometrice.

Popularizarea în continuare a principiilor și obiectivelor de dezvoltare durabilă, prin campanii la nivelul întregii societăți va crește nivelul interesului în percepția publică față de SNDDR 2030 și cele 17 ODD.

Tabel 1 Interes crescut

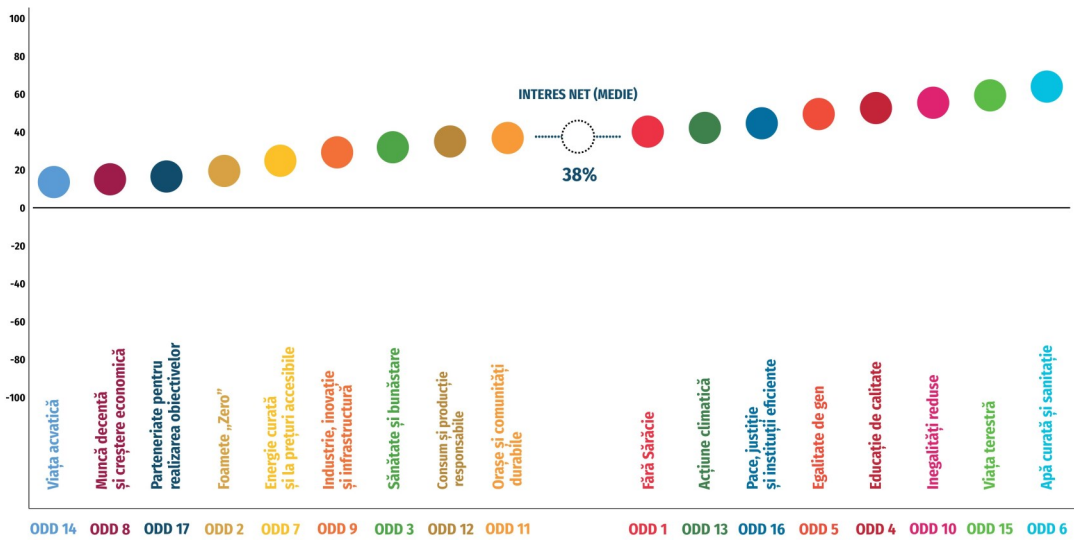
Mediul înconjurător	Protejarea pădurilor, +81% Combaterea tăierilor ilegale de păduri, +79% Dezastrele naturale, +69% Schimbări climatice, +67% Apele uzate și reziduale netratate, +65% Poluarea, +63%
Economie și infrastructură	Inflația, +79% Conectarea la rețeaua de canalizare, +71% Conectarea rețeaua de apă potabilă, +67% Drumurile publice modernizate, +63% Încurajarea producției și consumului durabil, +62% Irigarea terenurilor agricole, +60%
Educație	Participarea copiilor în învățământul preuniversitar, +75% Găsirea locurilor de muncă pentru tineri după
Sănătate și calitatea vieții	Bolile cardiovasculare, diabetul, bolile respiratorii, +69% Violența domestică la adresa femeilor, +68% Violența ce poate provoca victime, +60% Mortalitatea rutieră, +67% Traficul de persoane în rândul minorilor, +66%

Tabel 2 Interes scăzut

Aspecte sociale sensibile în discursul public	Consumul de alcool, - 9% Sinucideri, + 12% Nașterile în rândul mamelor minore, +17% Obezitatea, +18%
Viața acvatică	Arii naturale acvatice / zone umede, +18%
Transport	Cadastrul agricol, +6% Soiuri și hibrizi noi de plante agricole, - 10%
Agricultură	Cadastrul agricol, +6% Soiuri și hibrizi noi de plante agricole, - 10%
Subiecte eterogene, punctuale	Promovarea vehiculelor electrice, +12% Participarea adulților la educația continuă , +17% Învățământul minorităților în limba maternă, +8%

Rezultatele obținute în urma analizei indicatorilor punctuali în parte se regăsesc și în analiza obiectivelor de dezvoltare per ansamblu.

Gradul de interes al publicului este mai ridicat pentru obiectivele în legătură cu calitatea vieții și mediul înconjurător.

Indicatori subiectivi de percepție
Gradul net de interes al ODD
Sursa: Departamentul pentru dezvoltare durabilă

5 Concluzii și pași de urmat

CE AM REALIZAT

La doi ani după ce România și-a exprimat adeziunea pentru implementarea Agendei 2030 în 2015, a fost creat Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, pentru o coordonare intersectorială la cel mai înalt nivel, aflat sub directa coordonare a prim-ministrului României.

La jumătatea parcursului în implementarea Agendei 2030, ca urmare a acțiunilor desfășurate și coordonate de către Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, România are astăzi o **strategie** și un **plan de acțiune** care abordează holistic implementarea celor 17 ODD până în 2030 și **indicatori naționali** de monitorizare a progreselor.

A fost construit un **cadru de guvernănanță pentru dezvoltare durabilă**, coordonat de la centrul guvernului printr-o abordare intersectorială și recunoscut regional și internațional, robust și inovativ în sprijinul creșterii eficienței instituțiilor publice de a atinge ODD.

Este funcțională o **rețea interinstituțională** pentru ca implementarea să se realizeze la toate nivelurile și există **mecanisme și instrumente** pentru eficientizarea implementării prin colaborare, parteneriate și profesionalizare.

În continuare, efortul Departamentului s-a îndreptat către crearea **mecanismelor pentru asigurarea coerenței politicilor pentru dezvoltare durabilă** și, în mod special, asupra alinierii între planificarea și bugetarea politicilor ce vin în sprijinul implementării celor 17 ODD.

A creat, de asemenea, **mecanismele pentru monitorizarea progreselor** în implementare: baze de date, platforme, convenții de colaborare prin care ministerele, agențiile guvernamentale și alte organizații se obligă să furnizeze regulat date de înaltă calitate, pentru consolidarea sistemului de date național pentru dezvoltare durabilă.

Și la nivelul întregii societăți a fost nevoie de schimbarea paradigmei, SNDDR 2030 fiind **orientată către cetățean** și recunoscând importanța conștientizării și creșterii implicării active a tuturor factorilor relevanți ai societății și a acțiunilor cetățenești. Prin campanii de popularizare și consultări, Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă a inițiat o **mișcare pentru crearea unei mase critice**, astfel încât societatea să fie un partener în implementarea SNDDR 2030.

Pentru **stimularea mediului de afaceri** și al societății civile în adoptarea și implementarea principiilor și valorilor conceptului dezvoltării durabile a fost elaborat și operaționalizat **Codul Român al**

Sustenabilității.

PROGRESUL ROMÂNIEI

România înregistrează un nivel de 62,1% în implementarea SNDDR 2030, cu progrese diferite pentru fiecare ODD:

- ODD 10 cu 84,3% și ODD 13 cu 81,3% sunt cele mai avansate
  - ODD 4 cu 44,3%, ODD 3 cu 41,0% și ODD 9 cu 37,0% înregistrează cele mai scăzute niveluri
  - ODD 5, ODD 6, ODD 10, ODD 11, ODD 13, ODD 14 și ODD 15 se află pe o tendință crescătoare
  - ODD 1, ODD 2, ODD 3, ODD 4, ODD 7, ODD 8, ODD 9, ODD 12, ODD 16, ODD 17 înregistrează o creștere nesemnificativă
- Din analiza celor 291 indicatori monitorizați, s-a determinat că:

- 91 au o tendință de atingere a obiectivului,
- 61 au o tendință descrescătoare,
- 78 au tendință de creștere moderată,
- 62 tendință de stagnare.

Aceste rezultate arată că pandemia COVID-19, crizele internaționale recente, creșterea costului vieții și provocările lanțului de aprovizionare au afectat progresul în atingerea ODD.

CUM NE POZIȚIONĂM LA NIVEL GLOBAL

Raportul Sustainable Development Solution Netwok pentru anul 2022 poziționează România pe locul 30 din 163 de țări în clasamentul global al ODD, cu scorul de 77,7%.

România înregistrează următoarele tendințe:

- Realizare pentru ODD 1 și ODD 6
- Îmbunătățire moderată pentru ODD 2, ODD 3, ODD 5, ODD 8, ODD 9, ODD 14, ODD 16 și ODD 17
- Stagnare pentru ODD 7, ODD 10, ODD 11, ODD 12, ODD 13 și ODD 15
- Scădere pentru ODD 4

■ Major challenges ■ Significant challenges ■ Challenges remain ■ SDG achieved
↓ Decreasing → Stagnating ↗ Moderately improving ↑ On track or maintaining SDG achievement

Sursa: Sachs et al. 2022. From Crisis to Sustainable Development: the SDGs as Roadmap to 2030 and Beyond. Sustainable Development Report 2022. Cambridge: Cambridge University Press.

Dashboard-ul SDSN al României

CE URMEAȘĂ SĂ FACEM

Consolidarea și extinderea cadrului de guvernănanță pentru dezvoltarea durabilă

- Localizarea ODD, inclusiv construirea platformei one-stop-shop
- Consolidarea cadrului normativ și de cooperare inter-instituțională prin reglementarea statutului Nucleelor pentru Dezvoltare Durabilă
- Program de educație și formare pentru 2000 de experți dezvoltare durabilă până în 2026, din care 1600 din cadrul autorităților publice locale
- Elaborarea cadrului național de planificare bugetară pentru implementarea strategiei
- Înființarea Centrului de Excelență pentru administrația publică în domeniul Dezvoltării Durabile

Monitorizarea și evaluarea implementării SNDDR 2030

- Monitorizarea și evaluarea indicatorilor pentru dezvoltare durabilă
- Raportarea anuală a progreselor către Parlamentul României
- Monitorizarea legislației și politicilor pentru dezvoltare durabilă

Implicarea tuturor segmentelor din societate în implementarea SNDDR 2030

- Promovarea conceptului de dezvoltare durabilă, mai ales în rândul tinerilor, în școli, universități. Introducerea conceptului de dezvoltare durabilă în educație
- Campanii de comunicare și promovare a conceptelor de dezvoltare durabilă în comunități
- Sprijinirea și stimularea mediului de afaceri și societății civile pentru implementarea ODD, inclusiv prin implementarea Codului Român al Sustenabilității

OPORTUNITĂȚI DE DEZVOLTARE

România se află într-un moment crucial în îndeplinirea ODD, având șansa de a valorifica finanțarea UE alocată în anul 2021 prin **Planul național de redresare și reziliență**, care a permis accesul la 29,18 miliarde de euro din fonduri NextGenerationEU. Peste 41% din finanțarea propusă în PNRR este alocată tranziției ecologice, cu măsuri de eliminare treptată a producției de cărbune și lignit până în 2032. Reformele tranziției ecologice le includ și pe cele care promovează transportul durabil și decarbonizarea transportului rutier, impozitarea ecologică, îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor private și publice, stimulente pentru vehicule cu emisii zero și o schimbare modală către căile ferate și transportul pe apă.

Semestrul European, procesul de coordonare a politicilor economice și fiscale ale statelor membre ale UE, oferă un cadru solid pentru coordonarea eficace a politicilor economice și sociale, având în vedere provocările actuale, precum și pentru accelerarea implementării ODD.

În cadrul Semestrului European, statele membre UE raportează implementarea PNRR care cuprinde reforme și investiții ce contribuie la tranziția ecologică și digitală, utilizând ca instrument Programul Național de Reformă. Începând din anul 2021, PNR include un capitol dedicat prezentării progresului de țară în implementarea ODD. Pentru a urmări modul în care reformele prevăzute în PNR contribuie la implementarea ODD, România a impus, în PNR, corelarea priorităților în materie de reforme cu ODD.

PRIORITĂȚI CHEIE ÎN MATERIE DE REFORMĂ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
NUMĂR DE PRIORITĂȚI CORESPUNZĂTOR ODD	[5]	[3]	[3]	[2]	[2]	[3]	[3]	[5]	[6]	[2]	[8]	[3]	[4]	[2]	[2]	[2]	[0]
3.1 Politica fiscal-bugetară și stabilitatea financiar-bancară								■									
3.2 Tranziția verde 3.2.1 Mediu și Schimbări climatice	■	■	■			■	■		■		■	■	■	■	■		
3.2 Tranziția verde 3.2.2 Energie						■	■		■		■	■	■		■		
3.3 Transformarea digitală	■							■	■		■					■	
3.4 Competitivitatea și Mediul de afaceri 3.4.1 Crearea mediu favorabil pentru investiții publice și private	■							■	■		■	■	■				
3.4 Competitivitatea și Mediul de afaceri 3.4.2 Transporturi									■		■						
3.4 Competitivitatea și Mediul de afaceri 3.4.3 Cercetare, Dezvoltare, Inovare		■	■						■				■	■			
3.5 Ocuparea forței de muncă și politici sociale	■	■		■	■	■	■	■		■	■						
3.6 Sănătate	■		■		■					■	■						
3.7 Educație și competențe				■				■									
3.8 Consolidarea capacității administrative și alte măsuri de eficientizare a acțiunii guvernamentale											■					■	

Priorități în materie de reforme pentru ODD
Sursa tabel: Planul național de reformă 2023

PROVOCĂRILE PRINCIPALE ALE ROMÂNIEI

Expertii OCDE au identificat în 2022 posibile blocaje în procesul de implementare eficientă și coerentă a Planului Național de Acțiune.

Provocarea 1

Utilizarea limitată a instrumentelor de guvernare pentru implementarea ODD pe tot parcursul ciclului de politici

România a pus în aplicare un cadru instituțional ambițios pentru PCSD, care contribuie la coordonarea și implementarea PNA. Beneficiile acestui cadru trebuie valorificate în continuare printr-o utilizare mai sistematică a instrumentelor de guvernare respectiv Planificarea Strategică Instituțională, bugetarea și evaluarea impactului reglementărilor.

Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă ar putea solicita ministerelor să explice modul în care bugetul contribuie la implementarea ODD, în declarațiile lor de politică. În mod ideal, aceste informații pot fi rezumate într-o Declarație de buget pentru ODD care să însoțească proiectul de buget.

Recomandare OCDE, 2022

Declarația poate servi ca instrument de raportare ce oferă o mai mare transparență asupra acțiunilor guvernamentale.

Provocarea 2

Disparități mari în implementarea ODD la nivel local și puține mecanisme de coerență verticală

Competențele și resursele orașelor și regiunilor depind de gradul de descentralizare. În România, coordonarea dintre acțiunile la nivel național și local pentru dezvoltare durabilă nu este încă sistematizată. Provocările pentru sprijinirea autorităților locale în incorporarea principiilor și valorilor conceptului de dezvoltare durabilă în politicile și strategiile locale constă în principal în resursele umane și expertiza tehnică limitate.

Este în curs de dezvoltare platforma virtuală one-stop-shop, care va contribui la consolidarea implementării ODD la nivel local. Această platformă interactivă va lega datele colectate la nivel național de INS și bazele de date guvernamentale cu datele privind indicatorii ODD la nivel local. O abordare teritorială a ODD înseamnă cartografierea și analiza principalelor tendințe economice, sociale și de mediu în implementarea ODD, atât în termeni de timp în aceeași regiune, dar și între județe și regiuni. Platforma va mapa și evidenția exemple de bune practici, proiecte organizaționale și capacități manageriale care creează și susțin astfel de proiecte. Va fi un spațiu pentru cunoștințe, resurse de învățare, promovare și dialog pentru dezvoltarea durabilă. Platforma ar putea sprijini, de asemenea, compararea și alinierea politicilor legate de dezvoltarea durabilă între regiuni, dar și coerența și coordonarea pe verticală.

Formarea funcționarilor publici la nivel local, inclusiv stabilirea de hub-uri regionale pentru dezvoltare durabilă oferă oportunități suplimentare pentru coerența verticală consolidată. Dacă România va pune în aplicare bugetarea ODD la nivel central, acest lucru ar putea inspira autoritățile locale să-și alinieze propriile cheltuieli și venituri cu ODD.

Provocarea 3

Corelarea și monitorizarea limitată a numeroaselor politici sectoriale ale României pentru a informa implementarea SNDDR 2030

Provocările sunt legate de multitudinea de surse de date, de resursele umane și de expertiza statistică limitate în ministere, ceea ce indică o nevoie puternică de instruire și îndrumări suplimentare. De asemenea, există o lipsă de claritate cu privire la rolurile și responsabilitățile implicate.

În ceea ce privește corelarea politicilor sectoriale cu SNDDR 2030, PNA atribuie Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă responsabilitatea de a elabora îndrumări și recomandări ministerelor de resort pentru a integra dezvoltarea durabilă în documentele strategice la nivel central în domeniile lor sectoriale. Acest ghid ar trebui să includă elemente clare de coordonare încrucișată și corelare între politicile sectoriale și modul în care acestea, direct sau transectorial, contribuie la punerea în aplicare a PNA.

În ceea ce privește monitorizarea, PNA va fi însoțit de un cadru de monitorizare, care în sine oferă o oportunitate pentru eficientizarea și utilizarea diferitelor surse de date privind dezvoltarea durabilă în elaborarea politicilor.

Formarea continuă a „experților în dezvoltare durabilă”, Centru de Excelență pentru Dezvoltare Durabilă și platforma one-stop-shop vor contribui la consolidarea capacității funcționarilor publici de a îmbunătăți PCSD și de a implementa ODD. De asemenea Departamentul trebuie să elaboreze, cu sprijinul OECD, un ghid pentru ministere care să asigure implementarea eficientă și coerentă a PNA.

Provocarea 4

Provocări transversale pentru obiectivele specifice ale PNA

Resurse umane limitate

Expertiză/capacitate tehnică limitată

Finanțare limitată

PAȘI URMĂTORI

Consolidarea angajamentului, viziunii și leadership-ului pentru PCSD

- Asigurarea resurselor financiare și umane adecvate la nivelul guvernului, prin Hotărâri de Guvern dacă este necesar, pentru a susține angajamentele asumate în PNA
- Stabilirea de proceduri obligatorii care să implice în mod sistematic Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă în implementarea noilor Hotărâri de Guvern legate de planificarea, bugetarea și evaluarea impactului reglementării
- Încurajarea tuturor ministerelor să utilizeze opțiunea de a introduce, pentru fiecare nou Plan Strategic Instituțional, informații specifice PCSD privind proiectele și activitățile care încurajează dezvoltarea durabilă
- Colaborarea Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă cu Ministerul Finanțelor pentru introducerea perspectivei ODD în metodologia de pregătire și implementare a programelor bugetare
- Etichetare ODD pentru a oferi o cartografiere a modului în care cheltuielile publice contribuie la ODD și ținte 2030

Consolidarea mecanismelor instituționale și de guvernare pentru a aborda interacțiunile politice

- Organizarea a minimum 2 ședințe anuale ale Comitetului Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă
- Stabilirea atribuțiilor specifice în „fișa a postului” pentru specialiștii din cadrul Nucleelor pentru Dezvoltare Durabilă, astfel încât aceștia să știe ce se așteaptă din partea lor în vederea coordonării acțiunilor și politicilor din minister, în corelație cu cele ale altor ministere
- Utilizarea SNDDR 2030 ca un cadru pentru alinierea priorităților politice, stimulentei și obiectivelor la nivelul autorităților centrale, regionale și locale.
- Desemnarea unui responsabil, în cadrul DDD, pentru a monitoriza în mod activ și pentru a evalua progresul în ceea ce privește coerența politicilor verticale pentru dezvoltarea durabilă în România
- Implicarea sistematică a autorităților la nivel local în analiza cost-beneficiu a Evaluării Impactului Reglementării

- Formarea funcționarilor publici de la nivelul autorităților publice locale și înființarea de nuclee pentru dezvoltare durabilă în autoritățile locale și regionale

Utilizarea instrumentelor de anticipare, evaluare și abordare a impactului politicilor asupra dezvoltării durabile

- Transformarea Subcomisiei parlamentare pentru dezvoltare durabilă în Comisie parlamentară secundară, pentru a-și consolida puterea de convocare și impactul
- Încorporarea unei dimensiuni PCSD sau a unui capitol dedicat PCSD în Raportul anual către Parlament privind implementarea SNDDR 2030
- Continuarea consolidării capacităților Curtii de Conturi a României de a efectua audituri de performanță în relație cu ODD
- Ca parte a noilor proceduri de desfășurare a Evaluării Impactului Reglementării, Departamentul trebuie să valorifice mandatul de a revizui noi strategii, pentru a verifica calitatea evaluărilor ministerelor responsabile cu privire la impactul reglementărilor asupra ODD și dacă și cum inițiatorul a implicat părțile interesate locale în proces
- Conectarea strategiilor sectoriale și rezultatele politicilor cu noul set de indicatori pentru dezvoltare durabilă
- Finalizarea și implementarea la nivelul guvernului a noului tablou de bord al Planurilor Strategice Instituționale cu informații și date de raportare periodică privind obiectivele strategice, programele, măsurile bugetare și indicatorii corespunzători nivelurilor de planificare

România se află încă în fața multor provocări în parcursul spre 2030. Din 2017 au fost adoptate documente programatice care să ghideze dezvoltarea durabilă în România, au fost construite cadrul de guvernare și instrumentele de implementare, dar evaluarea la jumătatea drumului relevă faptul că mai sunt încă multe de făcut.

Pe lângă dimensiunea instituțională, România are nevoie să dezvolte o masă critică de oameni care să schimbe mentalități și să acționeze în spiritul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

MULȚUMIRI

Mulțumim tuturor structurilor incluse în cadrul de guvernanță pentru implementarea Agendei 2030 prin *SNDDR 2030*, respectiv ministerelor, autorităților publice centrale și locale ale Guvernului României, organizațiilor din mediile universitar, cercetare și dezvoltare, din mediul privat și sectorul neguvernamental, societatea civilă, care au participat și susținut procesul de realizare a Raportului Național Voluntar, după cum urmează:

Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Justiției, Ministerul Economiei, Ministerul Energiei, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Ministerul Sănătății, Ministrul Antreprenoriatului și Turismului, Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, Ministerul Culturii, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Educației, Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, Ministerul Sportului, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene și structurilor asociative

Subcomisia pentru Dezvoltare Durabilă din Parlamentul României, Comitetul Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă, Rețeaua Nucleelor pentru Dezvoltare Durabilă, Institutul Național de Statistică, Curtea de Conturi a României

Autoritățile administrației publice locale, Asociația Municipiilor din România (AMR), Asociația Orașelor din România (AOR) și Asociația Comunelor din România (ACoR), Federația Națională a Grupurilor Locale de Acțiune Urbană (FNGAL Urban), Federația Națională a Grupurilor de Acțiune Locală Rurală (FNGAL Rural), Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România (UNCJR)

Consiliului Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă, Consiliul Institutelor Naționale de Cercetare-Dezvoltare din România, UNICEF România, Consiliul Investitorilor Străini, Habitat, Go-Ahead, HIV Outcomes

Confederața Patronală Concordia, Confederația Națională a Sindicatelor „Cartel ALFA”

Consiliul Tineretului din România (CTR), Asociația Tineretului ONU din România, Uniunea Studenților Români (ANSOR), Liga Studenților Români din Străinătate

Coaliția România Sustenabilă, Ambasada Sustenabilității în România și parteneri: Aquilla, Autonom Group, Metro, BRD, Vintello, Federația Băncile pentru Alimente, Social Innovation Solutions, Top Minds & OctogonHUB, SmartWrap, Environ, Viitor Plus

Dezvoltarea durabilă este pentru și despre oameni și în spatele instituțiilor și organizațiilor îi recunoaștem pe:

AURICĂ Claudia, BĂILEȘTEANU Liviu, BĂJA Georgeta-Daniela, BERCEA Manuela-Elena, BORUNĂ Adriana, BOSCORNEA Corina, CATANĂ Georgian, CATRINA Adrian, CĂRLOGEA Alina, CĂRSTEA Monaliza Elena, CIOBANU Aura, CLIM Mihaela, CREȚU Gabriela, COTENESCU Cristina, DARABAN Lucian, DAVID Elisabeta, DORNESCU Elena Iuliana, DRĂGHICI Cristina, DUMITRESCU Gianina, FLOREA Valentin Nicolae, GEORGE Costea Ionuț, GRIGORE Tania, HENDEA Anca Minodora Costin, HRISTEA Traian Laurențiu, HUZUI Alina, ILIE Ilinca, LAUDONIU Cristian, LAZANU Cristina, LUCA Luminița, MARCHIDAN Elvira, MAREȘ Alexandra, MARIN Eugenia, MAINERICI Monica, MARINAȘ Laura, MARINCAȘ Octaviana, MĂRGINEAN Marinela, MIHALCEA Magda, MITEA Oana-Elena, MITINCU Cristina – Gabriela, MITROI Cornelia, MOLDOVAN Constanța, MUNTEANU Monica Vanda, NEAGU Carmen, NEDELICU Cristina, NEGRARU Delia, NICULESCU Marin, NISTORESCU Ana, PÂCIU Gabriela, PETRUȚA Ana, PISTOL Cristian, OPRESCU Oana, Ovidiu Cătălin, POPESCU Luminița, POȘIRCĂ Ion-Alexandru, RADU Alexandra-Raluca, SIMA Angela, STOICĂ Romică, ȘERBĂNOIU Roxana Florentina, TACHE Victor, TÂNJALĂ Gabriela, TÂRNICERU Camelia, TEODOR Mădălina, TOTH Georgiana, TRIFU Diana Cosmina, TUDORACHE Doru Marian, TURTUREAN Amelia, VASILIU Ioana, VÎRTOPEANU Liliana, ZIDARU Diana și pe colegii lor din cadrul ministerelor și al Rețelei Nucleelor pentru Dezvoltare Durabilă sau din alte instituții publice

ATANASIU Daniela, BĂNICĂ Elena, DIMA Ioana, NĂDRAG Nela, ROMANIUC Carmen Aurelia, SAVU Florina, SIMION Artur Emilian

ALBU Laura, BĂRBULESCU Dan, BELC Nastasia, BENEDEK Jozsef, BOLOHAN Anca, CARNARIU Gabriel, CIUCĂ Vasilica, DEÁK György, DONI Mihaela, DRĂGOESCU Antoaneta, GROȘANU Oana, JANTEA Alina, NAGY Agnes, PĂTRĂȘCOIU Paul-Roberto, ROJANSCHI Vladimir, STĂNESCU Iulian, STĂNESCU Simona, ȘTEFĂNESCU Viorica, TOMA Valentin-Veron, TODORAN Georgiana, ȚĂRĂ Sergiu, ȚUȚUIANU Miruna ... și nu numai.

DEPARTAMENTUL PENTRU
DEZVOLTARE DURABILĂ

DEÁK Ștefania-Elena, coordonator tehnic național și punct focal național

ACHIMESCU Diana Cristina, BĂLĂLĂU Ileana Luminița, BERTEA HANGANU Cornel, CIULACU BIȚAN Gabriela Elena, CONSTANTIN Iris Ioana, IACOVITĂ Anamaria, IORDACHE Florin Cristian, MARIN Mihaela, MATEI Stelian, MINCĂ Elena Adriana, MINEA Ionel Gabriel, ORLOSCHI Andra Elena, PAȘCANU Eleni, SALAMON-PAVEN Martin, TOADER Mihăiță

ANDRAS Gabriella, ilustrație copertă